

Az Erdő számos csodát tartogat számunkra. Amikor rálépünk a zöld lombok rejtette ösvényre, mindez a szemünk elé tárul. Hogy megértsük mindazt, ami körülvesz bennünket segítségül hívhatjuk ezt a mesekönyvet, amelyet hivatásos meseírók, természetvédelmi szakemberek, valamint elkötelezett erdőmentők írtak.

Az óvodásokkal, kisiskolásokkal kiránduló szülők, vagy pedagógusok ebben a mesekönyvben számos rövid tanító-mesét találnak, amelyet néhány perc alatt felolvassva megismertethetik a gyerekekkel azt az erdei környezetet és annak szükségleteit, amelyet éppen felfedeznek.

Az Erdők meséi könyv - amit a kedves Olvasó most a kezében tart - egy kulcs, amely összeköti a gyermeket a felnőttel, az embert a természettel. Kulcs, amivel az Erdő csodáira nyíló kapukon nyerhetünk bebocsátást. Tanító meséink olyan rejtékhelyek, amelyekben a tudás kis magvait rejtettük el, a mese nyelvén.

ERDŐMENTŐK

www.erdomentok.hu

Professzorok
Kiadója

ISBN 978-615-00-3551-2

9 786150 035512

Erdőmentők Alapítvány: Az Erdők Meséi

ERDŐMENTŐK

Az Erdők Meséi

*Kicsiknek a Természetről,
természetvédők tollából*

Erdőmentők - **Az Erdők Meséi**

Kicsikének a Természetről, természetvédők tollából

AZ ERDŐK MESÉI

Kicsikének a Természetről, természetvédők tollából

Szerzők:

Bacsik Zsuzsi
Balla Ágnes
Beke Andi Manó
Bodon Bence
Czéh Dorottya Noémi
Csanádi Dávid Flanagan
Csanádi György
Csanádi Viktor
Dóczy Emília
Gyenes Adrienn
H. Kolláth Mária
Hajnal Zsina
Harencsár László
Kállay Rita

Kiss Melinda
Lovranits Júlia Villő
Medveházi Zsuzsanna
Mizsák Kata Fáni
Mizsák Krisztián
Onika Attila
Onika Szilvi
Pataki Bernadett
Patakiné Gál Anikó
Szabó Dominika
Tarcsay Tibor
Tóth Edina
Varga Eszter

Fotók és borítókép: Horváth Csaba
Szerkesztő: Dóczy Emília, Csanádi Viktor
Tördelő: Pataki Bernadett
A kiadás gondozója: Erdőmentők Alapítvány

A kiadás a MagNet Bank támogatásából valósulhatott meg, amiért ezúton is hálásan mondunk köszönetet!

PROFESSZOROK
KIADÓJA

BUDAPEST
2018

Minden jog fenntartva. Bármilyen a szöveget, vagy a borítót érintő sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

© Erdőmentők Alapítvány
Budapest, 2018

Professzorok Kiadója
1056 Budapest, Duna u. 3.

Kapcsolatfelvétel: www.erdomentok.hu

ISBN 978-615-00-3551-2

Tartalomjegyzék

Előszó.....	2
Az erdőmentők	3
Hogyan lett az erdőnek kórusa?	8
Bagoly Bori	21
Egy fakopáncs naplója	26
Vendégsereg az erdőn	32
A Farkaskirály.....	37
Csíkos és Pöttyös	42
Miért nem lehet a vadmacska házicica?	47
A róókák.....	51
Vili bajba kerül	54
Sün Remény.....	60
Nyuszikaland	67
Az erdei otthon	73
Malacod van, kicsi Ede!	79
Plüsi álma	86
Az erdei királyfiak	90
Bréku és Pontyi kalandjai.....	95
Álom mese.....	99
Cukorborsó.....	105
Jelenés.....	111

Az erdő aprócska őrei	118
A róka és a csiga.....	124
Tölgyanyó.....	131
Gombakaland.....	135
A kíváncsi rügy.....	141
Mese a Forrásról	146
Az erdei manók virágai	149
A Karéjos és a Kalapos.....	153
Utószó	159
Tudományos nevek	160
Amire a mesék a Természetfotóst ihlették...	164

Témamutató

Erdőmentők	3
Énekesmadarak	8
Bagoly	21
Fakopáncs	25
Madáretetés.....	32
Farkas	37
Vaddisznó	41
Vadmacska.....	47
Róka.....	51
Vidra	54
Sün	60
Mezei és üregi nyúl	67
Rágcsálók	73
Vaddisznó	79
Pele.....	86
Kígyó, denevér	90
Halak és békák	95
Bogarak és rovarok.....	99
Méhecskék	105
Lepkék.....	111

Szúnyog.....	118
Csiga.....	124
Holtfák, fák.....	131
Gombák.....	134
Lágyszárúak.....	141
Forrás.....	146
Erdei viselkedés.....	149
Körforgás.....	153

Kit keresel? Hol találsz?

árvacsalán.....	99
atkák.....	99
bagoly	21, 47, 118
barnamedve	42
béka.....	95
bókoló fogasír	149
borz.....	3
bükk	135, 149, 105
bükkfatapló.....	135
bükköny.....	67, 111
csalogány	8
cser tölgy	135
csesznyefa	124
csiga	124, 135
csiperkegomba.....	153
csipkebokor	67
csuszka.....	32
darazsak.....	99
denevér.....	90, 131
ebihal	118
éjjeli pávaszem lepke	99

énekes rigó	8
erdei egér.....	32, 47, 73
erdei fenyő	135
erdei galambvirág.....	141
erdei pinty	8
erdei pocok	73
fakopáncs	3, 26, 32, 131
farkas.....	37, 67 153
fecskefű	111
fekete gólya	149
fekete rigó	8, 32
fenyőpinty	32
forrás.....	141
fülemüle.....	8
galagonya.....	149
gombák.....	135
gyermekláncfű	149
gyertyán	135, 149
gyilkos galóca.....	135
hangya.....	99, 118
harkály	3, 26, 32, 131
házi macska.....	47

házisertés.....	79
hernyó.....	105
hóvirág.....	141, 139
hőscincér.....	99, 131
ibolya.....	149
kamilla.....	111
kankalin.....	149
katáng mezei zsálya.....	111
kék cinege.....	131, 8, 21, 47
keresztes pók.....	99
kígyó.....	90
kőris.....	105, 135
körömvirág.....	111
kutyatej.....	111
lárvák.....	99
légykapó.....	131
légyölő galóca.....	135
lucfenyő.....	135
macskabagoly.....	131
madársóska.....	149
makk.....	149
medvehagyma.....	149

méh	99, 105, 118, 149, 153
menyét	67
mezei nyúl	67
mezei pocok.....	51
meztelen csiga.....	124
mocsári teknős	95
mogyoró	149
mogyorós pele	73
mókus	42, 73, 86, 99, 118, 131, 153
nagy pávaszem lepke	99
nyest.....	99, 67
nyír	149
nyúl.....	67, 131
odvas keltike	141, 149
őszapó.....	8
őz.....	42, 99, 135, 153
őzgida.....	42
pajorok.....	99
pele.....	86, 153
pipacs	111
pitypang.....	149
pocok.....	51

ponty.....	95
ragadozó madarak.....	67
rák	95
róka	51, 67, 118, 124, 153
sárga rókagomba	135
sárgarigó	8
sas.....	51
sün.....	60, 86, 118
szajkó.....	60
szarvas	42, 99
szarvasbogár	99, 131
szeder.....	149
széncinege	8, 32, 47, 131, 21
szender	111
szentjánosbogár.....	99
szúnyog.....	118
szürke harcsa	95
tengelic	8
tölgy	99, 131, 149, 153, 135
tüdőfű	141
üregi nyúl.....	67, 131
üvegszárnyú lepke.....	111

vaddisznó	42, 79, 131, 135
vadmacska.....	47, 131
vakond.....	91
vargánya.....	135
vidra	54
vízipók.....	95
vörös mókus	42, 73, 86, 99, 118, 131, 153
vörösbegy.....	8, 32
zuzmó	149

Az itt található megnevezések nem tudományos nevek, hanem a könnyű beazonosítást szolgáló, a gyermekek szókincsében szereplő elnevezések.

Előszó

Az erdő számos csodát tartogat számunkra. Amikor rálépünk a zöld lombok rejtette ösvényre, mindez a szemünk elé tárul. Hogy megértsük mindazt, ami körülvesz bennünket, segítségül hívhatjuk ezt a mesekönyvet, amelyet hivatásos meseírók, természetvédelmi szakemberek, valamint elkötelezett erdőmentők írtak. Hálás köszönetünket szeretnénk kifejezni felénk és mindazoknak – tördelőknek, szerkesztőknek, nagyszerű fotósunknak – akik nélkül ez a könyv nem születhetett volna meg. Az Erdők meséi című könyv – amit a kedves Olvasó most a kezében tart – egy kulcs, amely összeköti a gyermeket a felnőttel, az embert a természettel. Kulcs, amivel az erdő csodáira nyíló kapukon nyerhetünk bebocsátást. Tanító meséink olyan rejtekhelyek, amelyekben a tudás kis magvait rejtettük el a mese nyelvén.

Az óvodásokkal, kisiskolásokkal kiránduló szülők vagy pedagógusok ebben a mesekönyvben számos rövid tanító-mesét találnak, amelyet néhány perc alatt felolvasva megismertethetik a gyerekekkel azt az erdei környezetet és annak szükségleteit, amelyet éppen felfedeznek. Kívánunk mindenkinek kalandokkal teli jó utat!

Erdőmentők Alapítvány

Az erdőmentők

Egy hűs őszi reggelen, amikor a köd fátyla borította az erdő avarlepte tájait, morgadozva ébredezett Borbála, a borzleány. Alig aludt valamicskét, hiszen szívesebben tett-vett éjjel, mint nappal, ám ezúttal mégis reggeli sétára indult, hogy kinyújtóztassa tagjait és valami harapnivaló után nézzen, mert nem nagyon jött álom a szemére. Ahogy kilépett földbe vájt üregéből, rögvest meg is botlott egy nagy halom szemétben. Már épp mérgeledni kezdett, amikor rájött, hogy az ott lévő mindenfélét mind ő dobálta ki még korábban, ahogyan azt a borzok tenni szokták.

Megrázta magát és dökögve nekiindult az egyik vidám küllemű ösvényen. Telt-múlt az idő, a Nap lassan elhagyta delelőjét és nem sokkal alkonyat előtt megjelent Borbála hosszúra nyúlt árnyéka az illatos erdőtalajon, üregéhez közelítve. Már csaknem be is bújт rejtekébe, amikor észrevette, hogy valami nincs rendjén. Jajveszékelnı kezdett:

– Kiraboltak, kiraboltak!

A hangoskodásra összegyűlt az erdő aprajánagyja, de senki sem tudta szóra bírni Borbálát, mert izgatottságában meg sem hallotta, hogy miket kérdeznek tőle aggódó szomszédai.

A legtöbben meg is unták a ribilliót hamar, és már csupán egy bölcs, idős harkály maradt ott, amikor Borbála lassanként megnyugodott.

A fakopáncs így szólt hozzá:

– Bizony, egyszer már az én fészketem is kirabolták és tudom, milyen lesújtó érzés. Meséld el nekem, mit loptak el tőled?

Borbála még hüppögött kicsit, miközben összeszedte magát és így szólt:

– Ne is kérdezd, harkály barátom! Borz-alom! Elvitték a legszebb kincseimet! Azt a sok szép szemetet, amit a minap dobáltam ki az üregemből, ide a bejárat elé. Mit csináljak most? Honnan szerzek még ilyen szépségeket? Ki lehet az a haszonleső, aki így kirabol egy jóhiszemű borzlányt?

A fakopáncs akkorát kacagott, mint egy zöld küllő, és így szólt:

– Akkor téged nem is raboltak ki – mondta. – Ha velem tartasz, mesélek neked a titokzatos tolvajaidról.

A borz ismét rázott egyet bundáján és továbbra is szipogva követni kezdte az idős harkályt. Már egy ideje baktattak, amikor egy szép kerek, és még mindig zöldellő tisztáshoz értek. A fakopáncs intett barátjának, hogy húzza meg magát egy kedves barna szikla tövében, ahonnan jó kilátás nyílt az egész rétre. A madár rászállt barátja csíkos hátára, majd mesélni kezdett:

– Ha figyelmes vagy, itt is, ott is láthatsz zöld színű embereket a fák közt, vagy a tisztás szélénél. Ott. Láttad?

Borbála riadtan bólogatott, hiszen már csöppnyi borz korában megtanulta, hogy az emberektől tartani kell.

– Ne félj! – mondta a harkály. Nem bántanak minket. Furcsa szerzetek ők, úgy hívják őket, hogy erdőmentők.

– Erdőmentők? – kérdezte nagyra nyílt szemmel a borzlány, miközben tekintetét le sem vette a sürgő-forgó emberfajzatokról, akikből egyre többet látott, ahogy a szeme megszokta őket.

– Igen, erdőmentők – mondta a harkály. – Ők vigyáznak az erdőre és annak minden lakójára. Most éppen a szemetet gyűjtik össze, de tegnap a Sustorgó Forrást gyógyították meg, tegnapelőtt pedig Muki, a mókus törött lábát rakták sínbe. Olyan emberek ők, akik értünk vannak, és arra tanítják még a kis ivadékaikat is, hogy ha felnőnek, ők is békében éljenek az erdei néppel.

A borz még hosszasan hallgatta a históriákat a fakopáncs csőréből, majd felocsúdva a történetekből, így szólt:

– Azért, harkály, én dühös vagyok.

– És miért? – kérdezte a fakopáncs.

– Hát mégiscsak kiraboltak ezek az erdőmentők! – mondta a borzlány.

A harkály ismét jót nevetett és így szólt:

– Az erdő nem örül a szemétnak, és ők csak összeszedték a tiédet is a többivel együtt. Nem is baj, hogy kicsit szebb lett az üregeid tája, mert már egyre többször volt útban a sok limlom az erdei egereknek és a sünöknek is. De sajnós rajtuk kívül vannak az erdőben más emberek is, és közülük sokan nem vigyáznak rájuk. Ezek csak hordják és hordják a szemetet az otthonukból a mi otthonunkba, és ez a szemét sokszor még mérgező is. Hogy miért, azt már a nagyapám sem tudta megmondani, de sajnós így van. Ha az erdőmentők nem segítenének, valószínűleg már nem lenne hol laknunk és te lennél az egyetlen elégedett teremtmény az egész erdőben.

A borz elgondolkodott és így szólt:

– Tudod, barátom, azt hiszem, igazad van. Mostantól inkább én is vigyázok a rendre az üregem körül és megtanítom majd erre a kicsinyeimet is, ahogyan az erdőmentők teszik. Ebben a pillanatban az egyik zöld ruhás ember jámbor tekintettel felkiáltott, rájuk mutatva:

– Odanézzetek, az nem egy borz egy nagy fakopánccsal a hátán?

Erre Borbála gyorsan elszaladt, barátja pedig felröppent, és a meglepett erdőmentők mind kételkedve mosolyogtak társuk beszámolóján. De ő tudta, hogy mit látott, és bizony az erdőmentők időről-időre kapnak egy-egy ilyen pillanatot ajándékba, hálából a munkájukért.

Borbála pedig egy szép kavicsot vitt még aznap a tisztásra, hogy az erdőmentők, ha legközelebb arra járnak, rátaláljanak. Bizonyára így is lett.

Ami viszont egészen biztos, hogy azóta a borzok is kicsit rendszeretőbbek lettek az erdőnek abban a szegletében.

Csanádi Viktor

Hogyan lett az erdőnek kórusa?

Minka és Manó vidáman szaladtak ki a fák közül a nyári nap sütötte tisztásra, messzire hagyva az őket komótosan követő nagyapjukat. Minka cigánykerekezett egyet, Manó pedig nagyokat szökkenve próbálta tartani nővérével a lépést. Boldogan kacagtak, egymást fröcskölték a hús patak vizével és az ezer színben pompázó lepkéket kergették bolondosan. Frici papa szép lassan beérte őket, rájuk mosolygott majd letelepedett egy öreg tölgyfa árnyékába, fáradt hátát óvatosan a mélyen barázdált kéregnek döntve. Unokái kis idő múlva az ugrabugrálástól és a játéktól kimerülve telepedtek le köré, csilingelő hanggal újságolták nagyapjuknak a felfedezett csodákat. Frici papa türelmesen végighallgatta őket, majd amikor befejezték a beszámolót, csendre intette a lelkes aprónépet.

Minka és Manó nem értették először, hogy miért kell csendben maradniuk, hiszen annyi mindent akartak még megkérdezni a bölcs nagyapájuktól, aztán egyszer csak meghallották... Először bátortalanul csak néhány rövid fütyöntés, egymásnak felelgetve, majd egyre hangosabban és dallamosabban kezdett dalolni az erdő. A két gyermek ámulva nézte, ahogy nem messze tőlük színes tollruhában pompázó madarak jelentek meg,

bokorról bokorra repkedve szemfényvesztő gyorsasággal és ügyességgel, miközben nem szűntek meg énekelni. Hangjuk messzire szállt az erdő mélye felé, ahonnan hasonlóan szép dallamok válaszoltak nekik.

Aztán a madárkórus énekébe észrevétlenül egy dörmögős mély hang vegyült és halkán mesélni kezdett a gyerekeknek rég elfeledett titkokról, az erdő énekeseiről:

„Réges-régen, amikor az Erdő még fiatal volt, bohón burjánzott el Földanyó hátán, puha zöldbe borítva a rögös és kopár tájat. Terebélyes fának dús lombkoronája alatt békésen pihentek az erdei állatok, tarka virágokkal teleszórt tisztásait sebesen szaladó, kristálytisza vizű patakok szelték át, a köveken megtörő csobogva csilingelő hangjukat messzire vitte a fák között cikázó, illatos szellő. Éjszaka a Hold és a csillagok ezüsthénye ragyogta be az üde zöld növényzetet, pilácsot gyűjtve az éji vándoroknak a fekete bársony takaróval betakart, szunnyadó természetben. Én mondom, mesés egy vidék volt ez, tündérek és erdei manók tanyája, akik őrizték és ápolták az Erdő szépségét. Télen vakítóan fehér hótakaróval borították be a tájat és halkán duruzsolták éneküket a szunnyadó fáknak és növényeknek, meg a téli álmot alvó állatoknak. Tavasszal, ahogy az első meleg napsugarak elolvastották a puha hótakarót, vidám,

hívogató dallamokkal csalták elő a fák rügyeit, a virágok bimbóit, a lepkéket és rovarokat, az Erdő összes állatát. Amikor aztán a nyár aranyló fénye beragyogta a világot, a tündérek és manók pompás kórusa hangosan zengett, étellel és örömmel töltve meg az Erdőt, és nem is csendesedett egészen addig, amíg a nappalok lassan el nem kezdtek rövidülni és hűs szeleivel, borongós időjárásával beköszöntött az ősz. Álomba ringató, mesés balladákat énekeltek ilyenkor halkán, útnak indítva a vándorokat és felkészítve a télre a maradókat. Hosszú-hosszú évszázadok teltek el így békében és nyugalomban. Az Erdő végtelenül boldog volt, hogy ilyen csodáknak adhat otthont. Fiatal volt még, nem tudhatta, hogy ez nem tarthat örökké.

Egy szép napon azonban Földanyó így szólt hozzá:

– Drága fiacskám, csodálatos sudár felnőtté serdültél, itt az ideje, hogy a téged dajkáló tündérek és manók visszatérjenek hozzám.

Megrettent az Erdő, nem számított rá, hogy valaha is elveszítheti a gyerekkori játszópajtásait.

– Drága, jó anyácskám, biztosan el akarod vinni őket? Olyan jó helyen vannak nálam, láthatod, milyen szép és békés otthont biztosítok nekik. Köveim otthont nyújtanak a tündéreknek és a manóknak, fáim és bokraim

árnyékot és táplálékot, patakjaim hűsítő vizet, állataim kellemes társaságot adtak nekik. Miért ne maradhatnának velem? Hiszen mint szülőatyjuk gondoskodom felőlük – tudakolta félve.

Így igaz, és éppen ez volt a lényeg, hogy megtanuld a másokról való gondoskodást. Jelesre vizsgáztál és én nagyon büszke vagyok rád – mondta mosolyogva Földanyó, miközben meleg, erős karjaival szeretettel ölelte át szegény lelombozott fiacskáját.

– Elárulok neked egy meglepetést... – suttogta aztán titokzatosan Földanyó a már majdnem pityergő Erdő fülébe. – A tündérek és manók helyett kapsz másokat, akikre vigyáznod kell, és akikről gondoskodhatsz majd. Egy másik, sokkal bohókásabb népséget. Úgy hívják őket, hogy emberek.

– Emberek – ízlelgette magában a szót az Erdő, de máris kezdett jobb kedvre derülni. – És milyenek ezek az emberek édesanya?

– Még fiatalok, nagyon fiatalok. Sok figyelmet és törődést igényelnek.

– Ó, ne aggódj, anyácskám, nálam a legjobb helyen lesznek. Fáim és bokraim bőséges és finom élelmet, nyáron pedig hűsítő árnyat biztosítanak számukra, szikláim barlangjai pedig menedéket az eső és a téli hideg elől. Csintalan kis patakjaim tiszta vizet nyújtanak, majd hogy szomjukat olthassák, és

állataim kellemes és pajos játszótársak lesznek számukra – itt azonban az Erdő elakadt javainak felsorolásában, és kérdően Földanyóra nézett. – De anyácskám, mi lesz az énekkel, a tündérek és manók semmihez sem fogható csodálatos énekével? Kik fognak énekelni a gyermek-embereknek, ha elviszed őket magaddal?

Földanyó gondolkodóba esett, összeráncolva bölcsességgel teliszántott, rögs homlokát. Végignézett az előtte már útra készen felsorakozott tündéreken és manókon. Aztán egyszor csak remek ötlete támadt.

– Tudod mit, kisfiam? Az erdő muzsikáját, a tündérek és manók meseszerű énekét kapják meg a madarak – mondta, és az Erdőnek füléig szaladt a szája, úgy mosolygott. Magához hívta egy tisztásra a madarak apraját-nagyját. Pillanatok alatt összegyűltek a madárkák, izgatottan várva, hogy mi fog történni.

– Nos, drága barátaim – fordult az Erdő a tündérekhez és manókhöz. – Válasszatok magatoknak egy madarat, akinek szívesen megtanítjátok csodálatos éneklő-tudományotokat.

Bátortalanok voltak a tündérek, nem tudták, hogyan fogjanak hozzá a megfelelő madarak kiválasztásához. Nem úgy a manók! Ők egyből a közepébe csaptak a munkának, és a maguk tudorka módján egyből elkezdtek

kiválogatni a lehetséges jelölteket. Elsőnek – és legbátrabban – Rubecula, egy ifjú, pirosposzgás manófiú választott. Büszkén kihúzta magát pipacsszín mentéjében, magára kanyarintotta kedvenc zöldesbarna kaftánját, és magabiztosan odalépdelt az egyik tétován nézelődő madárkához:

– Te hasonlítasz a legjobban rám, kis barátom, ezért gyanítom, téged foglak tudni a legjobban megtanítani az énekemre. Mi a neved?

– Vörösbecy – csipogta lelkesen a kismadár.

– Gyere velem kicsi vörösbecy, megtanítom neked a trillázás csínját-bínját.

Felbátorodott Rubecula sikerén a többi manó, a Parus testvérek máris kiperdültek a tisztás közepére, cigánykereket vetve és szaltókat ugrálva citromsárga nadrágjukban és zekéjükben. Élesen és hangosan kurjongattak a látványos bemutató közepette. Az egyik fiú világoskék inget viselt, ami tökéletesen illett égkék szeméhez és hajához, míg a testvérbátyja inkább zöld inget húzott, mert az jobban kiemelte szénfekete haját.

– Hé, ti ketten, ott! – kiáltottak oda két csalafinta kismadárnak. – Ha már Rubecula is a maga képére választott madarat, akkor mi is így teszünk. Mi a nevetek, kispajtások?

– Mi vagyunk a cinkék. A picinkék...

– És még mókások is vagytok: az egyiknek kék sipkája van, a másiknak meg fekete. Akkor a nevetek bizonyára: kék cinege és széncinege.

Jót mulatott mindenki a Parus testvérek által rögtönzött rímen. Most már a tündérek is bátrabbá váltak, látva a manók eddigi sikereit. Elsőként egy ifjú lépett elő délceg tartással, földig érő barna köpenye acélkék csuklyában végződött. Büszkén viselt, drága mentéje a vörös minden színében pompázott. Hangja határozott volt, mégis kellemes. Odalépett a hozzá leginkább hasonló madárhoz. Barátságosan megszólította:

– A nevem Fringilla, nemes ifjú vagyok. Akarsz-e a tanítványom lenni?

– Engem erdei pintynek hívnak – felelte a madár. – Szívesen tanulnék egy nemes mestertől.

Zene, kacagás és tánc kezdte betölteni a tisztást. Újabb tündér, ezúttal egy színpompás ruhába öltözött kisasszony perdült középre, megfelelő tanítványt keresve magának. Halványbarna ruháján keresztben mindenfelé fekete, fehér és sárga csíkok futottak, fején pedig rózsavörös kalap billegett. Kacagva hívta táncba az egyik hasonlóan színes és jó kedélyű madárkát.

– Én Elis vagyok. Cardu Elis. A tündérkórus egyik kóristája. És te ki vagy, színpompás kismadár?

– Én a tengelic vagyok, és nagyon örülök, hogy megismertelek.

Egyre több pár talált egymásra a manók, tündérek és madarak közül a hirtelen kerekedett zenés-táncos mulatságban. Még az ősz, öreg Aegithalos bácsi, a legidősebb és legtöbb nótát tudó manó is talált egy hozzá hasonló madárkát, akinek hosszú, fekete faroktollai messzire nyúltak hátra, ahogy végigszántották az avart, akárcsak Aegithalos bácsi vékonyka köpenye. A madárka feje fehér volt, éppen úgy, mint a manónak. Halványrózsaszínes tollait feketék mintázták, Aegithalos bácsinak arra az ütött-kopott mellényére hasonlítva, amit még legénykorában kötött neki a felesége. Hiába mutatkozott be a madárka, Aegithalos bácsi nem jegyezte meg a nevét, de mivel annyira hasonlított saját magára, ezért úgy hívta, ahogy őt becézték a többiek: őszapónak.

Felharsant egy magasan trillázó, gyönyörű ének, amit három csodaszép tündérhajadon énekelt. Az egyiküknek selyem ruhájához hasonlatos ébenfekete haja volt, bár, ahogy perdítette a szoknyáját, látni lehetett, hogy néha sötétbarna is vegyül ruhája fekete színei közé. A másik leány egy barna hajú szépség volt barna pettyes ruhában, hasonlóan kellemes hanggal, mint a testvére. Ők voltak a Turdus nővérek. Közülük a legszebb, mégis visszafogott dallamot

citromsárga báli ruhába öltözött lenszőke unokatestvérük, Oriolus énekelt. Három rigót annyira elbűvölt ez a meseszép muzsika, hogy maguktól szegődtek a tündérleányok mellé tanoncnak. Ők voltak a fekete rigó, az énekes rigó és a sárgarigó.

Olyannyira elment a mulatozással az idő, hogy észre se vették, amint rájuk esteledett. Elhalkult a manók és a tündérek harsonakórusa. Egyetlen tündérleány, egy bájos, hosszú és világosbarna hajú hajadon lépett elő. Csendben figyelte mindenki, hogy milyen csodás dallamot fog megidézni a hangjával. Lassan belekezdett, puha bársonyhangja álomba ringatta az erdő fáit, virágait és állatait.

Egyetlen madárka volt csak, akit annyira lenyűgözött ez a gyönyörű dallam, hogy nem tudott álomba szenderülni – ő a fülemüle volt. A lélegzetét visszafojtva figyelte a tündérleány minden rezdülését, jól az emlékezetébe vésve az összes hangot, amit az énekben hallott. És akkor egyszer csak megérezte! Megérezte a dallamban rejlő varázst. Hagyta, hogy magával sodorja, és ő maga is elkezdett énekelni. A leány, akit Csalogánynak hívtak, titokban elmosolyodott – neki már nem kellett semmit tanítania tollas kis barátjának.”

A mese végére érve Frici papa elégedetten gyönyörködött csillogó szemű

unokáiban, akik tátott szájjal hallgatták történetét. Minkát és Manót teljesen elbűvölte a mese, minden pillanatban az erdő hangjait figyelték ezután: próbálták kitalálni, hogy éppen melyik madár, tündér vagy manó hangja szól éppen.

– Látjátok gyerekek – mondta Frici papa –, a tündérek és manók kórusa több száz éve szól az erdőben, csak a tollas bál óta már az énekesmadarak hangján. Földanyó és az Erdő megőrizte nekünk ezeket a csodás dallamokat.

Itt azonban Frici papa kicsit elkomolyodott, még a hangja is megváltozott. Nyoma sem volt már a mesének.

– Nekünk is tennünk kell ám azért, hogy még sokáig gyönyörködhessünk ebben a mesés muzsikában.

– Mire gondolsz, papa? – kérdezte Minka és Manó kórusban.

Arra gondolok, drága kisunokáim, hogy vigyáznunk kell az erdőre, az énekesmadarak otthonára, és segítenünk kell tollas kis barátainkat, hogy könnyebben átvészeljék a kemény teleket és a forró nyarakat.

A testvérpár szolgálatkészen talpra ugrott:

– Mondd, papa, mit csináljunk? Segítünk!

Frici papa elmosolyodott unokái jószívű lelkesedésén, majd nyugalomra intette őket és elmesélte az évszaknak megfelelő teendőket:

– Ilyenkor, amikor forrón süt a nyári nap, a madárcák is szomjasak. Itt az erdőben találnak maguknak hús patakvizet, de sokan közülük a falvak és városok kertjeiben élnek. Nekik nehezebb dolguk van. Ha hazaértünk, akkor teszünk ki itatókat, kisebbeket és nagyobbakat is, hogy tudjanak inni és kicsit meg tudjanak mártózni bennük, hogy felfrissüljenek. Viszont nagyon fontos, hogy amíg ennyire meleg van, minden nap gondoskodni kell arról, hogy legyen friss vizük a madárcáknak. Melyikőtök vállalja?

– Én! Én! – hangzott kórusban a válasz.

– Nyugalom, nyugalom! – intette őket csendre Frici papa. – Nagyon örülök, hogy ilyen lelkesek vagytok, de csinálhatjátok ketten is. Vagy egyik nap Minka, a másik nap Manó.

– És télen mit kell csinálni? – kérdezte Minka kíváncsian.

– Télen segítenünk kell az énekesmadaraknak, hogy élelmet találjanak – folytatta Frici papa az okítást. – Ha bejönnek az első fagyok, teszünk majd ki etetőket, amiket feltöltünk ízletes magvakkal. Egy-két faágra majd szúrunk almákat, mert azt is nagyon szeretik az énekesmadarak, és fellógatunk néhány szalonnabőrkrét.

– Szalonnabőrkrét? – csodálkozott el Manó. – De hiszen azt a kutyáknak szoktuk

adni. Miért nem adunk nekik inkább kenyeret? Azt se Buksi, se Foltos nem eszi meg.

– Kenyeret nem szabad – mondta határozottan Frici papa. – Az nem tesz jót a madaraknak. Buksi meg Foltos amúgy is szép kövérek, rájuk férne némi fogyás, úgyhogy most télen az énekesmadarak kapják a szalonnabőrket. De azt ugye tudjátok, hogy egész télen etetni kell őket, amíg ki nem tavaszodik? Ha hó van, ha sár van, ha esik, ha szél fúj, az etetőben mindig kell lennie élelemnek. Ti se örülnétek annak, ha egyik nap nem lenne reggeli, ebéd vagy vacsora.

– Nincs ezzel semmi baj, Frici papa – felelte határozottan Minka. – Majd Manóval beosztjuk, és egész évben gondoskodunk arról, hogy az énekesmadaraknak mindig legyen mit enniük.

Frici papa elmosolyodott, megsimogatta Minka fejét, és kedvesen azt mondta a kislánynak:

– Ez nagyon szép tőletek, gyerekek, de nem kell a madárkákat egész évben etetni. Ha kitavaszodik, megtalálják ők maguknak, ami nekik kell, ügyes kis állatok. De amíg hideg van és fagy, addig a mi segítségünkre szorulnak.

– Papa, papa! – ugrott hirtelen talpra Manó. – De hiszen nincs is etetőnk. Vennünk kell néhányat!

– Szerinted mi magunk nem tudunk csinálni? – kacsintott rá Frici papa.

– De miből? – csodálkozott el Manó.

– Tele van a sufni deszkával, majd azokból. Megtanítalak benneteket rá – mondta büszkén Frici papa. – Fából kell csinálni mindent a madárkáknak, mert azt szeretik, ha az otthonukra, az erdőre emlékezteti őket az etető is, vagy akár az odúk is, amiket majd kiteszünk, hogy legyen hol lakniuk.

– Hurrá! – ugrott talpra vidáman a két gyermek, és azonnal el is kezdtek tervezgetni, ki mit fog tenni, ha hazaérnek, hogy télre legyen a madárkáknak etető és persze pár odú is, ahova később beköltözhetnek. Boldogan ugrándoizva indultak haza, Frici papa büszkén mosolyogva, komótosan követte őket.

Rajta kívül még valakik mosolyogtak és mondtak hálás szívvel köszönetet a jó szándékú és segítőkész kis családnak: Földanyó, az Erdő és az énekesmadarak.

Gyenes Adrienn

Bagoly Bori

Bagoly Bori egész nap róttta Vértes erdeit, hogy megfelelő menedéket találjon a szakadó eső elől. Miközben a fák lombjai között suhant, így elmélkedett:

– Átnéztem már Vértes minden táját, mégsem látom odvas fáját. Szállok magasan, repkedek alacsonyan, nézek erre, nézek arra. Itt sincs, ott sincs – és már kezdte volna feladni és beletörődni abba, hogy bizony vizes tollakkal kell átvészelnie ezt a napot is, amikor hirtelen megpillantott valamit az egyik fán és örömében így kiáltott:

– Szakad az eső, ázom-fázom, de nini, ott mit látok? Fura kocka alakú valami, a fa törzsére biggyesztette valaki – és rögtön oda is repült. Egy odút talált a bükkfára erősítve, amelynek nyílásán át be is húzódkodott.

– Hú, de szűk ez a bejárat! Idebenn mégis minden tágas. Milyen jó meleg van! Ázott tollacskaím megszáritom, megpihenek, aztán kicsit körülnézek. Vajon mi vár rám ezen a csodás helyen? Jaj, de itt mások is laknak, vajon engem is befogadnak? - lepődött meg Bori, amikor észrevette, hogy bizony nincs egyedül.

– Mit akarsz? Ki vagy te? Nem látod, hogy ez az odú foglalt? – huhogott rá egy határozott, de kedves hang. Bori megfordult

és látta, hogy egy délceg bagolyúr lakja ezt az odút.

– Látom, látom, csak megpihenni vágyom. Ne haragudj, azt gondoltam, hogy végre megtalálom új otthonom. Ha ez a tied, akkor megyek, tovább keresek, úgymint hangos ez a környék, sok itt az ember-vendég – válaszolta megilletődve Bori.

– Maradj csak, elférünk itt ketten is! Egyedül nagyon unatkozom, és a társaság bizony jó dolog – kérlelte a bagolyúr, miközben tollait felborzolta, hogy imponáljon a vendégnek.

– Aztán, hogy megnyugtassa Borit, mondandóját tovább szötte: sokszor járnak erre emberek, az ő hangjukat hallod, de ők segítenek. Nem kell félni tőlük, szeretnek bennünket, ők készítettek az odúkat mindenféle méretben.

– Na, jó, ha ennyire szeretnéd, akkor maradok. Én Bagoly Bori vagyok. Vajon téged hogy hívnak? Az erdő lakói hogy szólítanak? - kérdezte Bori.

– Az én nevem Bagoly Béni, és nagyon szeretek itt élni. Gyere, vackolj be nálam, nézz körül, aztán megmutatok neked mindent, hogy örülj! – s körbevezette az odúban Borit. Béni boldog volt és úgy gondolta, jó, hogy Bori erre járt, és végre rátalált. Hideg, téli esteiken összebújva várhatják a természet ébredését.

Így teltek-múltak a hetek és a hónapok. A bagoly pár az odúból igazi, otthonos családi fészket készített. Aztán egy friss tavaszi napon, amikor a lágy szellő a virágok illatát és a méhek zümmögését repítette szerteszét, a két bagoly kint ült a bükkfán és onnan szemlélték a világot.

– Hallod, Béni? Cinke Cili a tavaszt köszönti, az énekére felfigyel mindenki. Olyan finom illata lett az erdőnek! Ugye te is érzed? Van egy meglepetésem számodra – lelkendezett Bori és párját az odúhoz vezetve megmutatta kincseit. Három tojás pihent a pihetollak között. Szinte teljesen egyformák voltak.

Béni izgatottan huhogott, egyik lábáról a másikra állt. Kihúzta magát és így szólt:

– Te csak melengesd a tojásokat, mostantól én gondoskodom rólatok, jól jönnek a finomabbnál finomabb falatok. Mondd, mit kívánsz? Mit ennél? Cickányt, pockot, egeret vagy pelét? – és a nagy izgatottságában meg sem várva a választ, azonnal útra kerekedett, hogy párjának élelmet hozzon.

Innentől fogva Bori a tojásokon ült és Béni fáradhatatlanul hordta a finomabbnál finomabb falatokat számára. Néha Bori aggódott, de Béni így nyugtatta:

– Éles látásommal, jó hallásommal, észrevétlen röptömmel és nagy karmaimmal

mindent előteremtek, te csak vigyázz a leendő családunkra, és tartsd melegen a kicsiket!

Közel harminc nap telt el így, amikor egy hajnalon izgatottan várta vadászatból visszaérkező párját Bori.

– Béni, már úgy vártalak! Nézd, itt vannak, kibújtak! A fiókáink csodásak, de állandóan éhesek. Nincs egy perc nyugtom sem.

Béni látta, hogy ennek fele sem tréfa.

– Most jön csak a munka java: három éhenkórász kis fióka. Bizony, ezt már egyedül alig győzöm! Élelmet keresek, etetek, és újra megyek, sietek vissza, ahogy lehet! – felelte és már szárnyra is kapott.

Két hét után Bori is vadászni indult, hogy elegendő élelemmel lássák el a kis éhenkórászokat. A fiókák gyorsan nőttek, gömbölyödtek és folyton-folyvást veszekedtek. Kíváncsian lestek ki az odúból, míg egy napon az anyjuk így szólt hozzájuk:

– Ejnye, gyerekek, higgyétek már el, hogy tele lesz a begyetek! A szárnyaitokat ne az odúban próbálgassátok! Így ni! Kinn is vagytok. Az öreg bükkfa bólogat, karjaival oltalmaz. Csak óvatosan, vigyázza, szárnyaitokat kitarva!

Azzal a három fióka bátorságát összeszedve sorban elhagyta az odút és ágról ágra ugrándozva fedezte fel a körülötte lévő fákat. Este, amikor már megéheztek,

jellegzetes hívó hangjukkal jelezték szüleiknek hollétüket. Így Bori és Béni mindig tudták, merre kószálnak fiókáik.

Egy nap az egyik fióka elvétette az ugrást és a földön kötött ki. Bori megrémült és azonnal hívta a párját.

– Béni, gyere gyorsan, nagy a baj! Az egyik kicsi leesett, jaj, vajon most mit tegyek? Ott jön valaki, felveszi és elviszi! – huhogta kétségbeesetten Bori.

Béni gyorsan odarepült és megnyugtatta párját, hiszen régebben ismerte már az embert, aki az odújukat építette.

– Ne félj, Bori! Okos ember! El nem viszi, fa ágára visszateszi, jó barát, aki az erdőt védi. A fiókánkat nem bántja, hiszen madarak barátja!

Úgy is lett, a fióka visszakerült a fa ágára, ahonnan felbukdácsolt a többiekhez, így a család ismét együtt lehetett.

Teltek-múltak a napok, és a fiókák gyönyörű felnőtt madarakká cseperedtek. Ha a Vértes erdeiben jártok és csendben kiültök a fák alá, akkor ma is hallhatjátok Béni és Bori huhogását.

Czéh Dorottya Noémi

Egy fakopáncs naplója: mese arról, hogyan lettem az erdők gyógyítója

Egyszer, réges-régen, talán még annál is régebben, amikor az erdők hatalmas erdőségekben érték össze, és így gondoskodtak a szabadon kószáló állatok aprajáról-nagyjáról – a földön futókról, a fában vagy az ágak között élőkről és a lombok felett repkedőkről egyaránt –, élt gondtalanul két vidám, játékos madárka. Ők voltak az én ük-ük-ük szüleim. Nekik megvolt minden kényelmük.

Gyönyörű odúkban laktak, sohasem éheztek, mert az erdő telis-tele volt földön található magvakkal és hangyatojásokkal. Ezért aztán egyre kevesebbet repültek. Az évek során szűkösebb, nehezebb időszakok következtek. A nagyszüleimre és a szüleimre több és nehezebb munka várt a mindennapi falat megszerzéséért. Egyre magasabbra kellett kapaszkodniuk, kúszeniuk, hogy élelemhez jussanak.

Ebben az időben születtem az erdőben három testvéremmel együtt, egy boldog családban. Anyukám és apukám már nagyon vártak bennünket. Kivájtak egy csodálatos odút, aminek az aljára puha faforgácsot, leveleket, selymes mohát, füvecskét és puha szőröket gyűjtögettek. Amikor kész lett a

lakásunk, türelmesen várakoztak. Vágyakozva nézték a szomszéd madarak odúját, ahol már a szülők nem voltak egyedül.

Teltek-múltak a napok, aztán egyszer csak megjelent náluk is egy gyönyörű sárgásfehér tojás. Na, ez voltam én. Hogy ne legyek egyedül, még három testvérkém is odapottyant mellém. Volt ott nagy öröm és vigasság. A mamám fogta magát és rögtön ránk csücsült. Eleinte egy kicsit furcsa volt, de az állandó finom meleg megédesítette a fejlődésem napjait. Olyan jól éreztem magam, hogy szinte elröppent az a tizennégy nap, ami alatt szépen kifejlődtem.

Kezdtem úgy érezni, hogy egyre szűkebb a hely a tojásban. A tojáshéj eleinte csak a hátamat nyomta, majd a lábamat és a fejemet. Ennek már a fele sem tréfa, gondoltam, és nyomban elkezdtem kapirgálni a csőrömmel. És ekkor csoda történt. Megnyílt körülöttem a világ. Nagyot nyújtóztam és kikukucskáltam az odú bejáratán. Szörnyen éhes voltam. Kitátottam a csőrömet és hangosan kiabáltam az ennivalóért.

Alig telt el egy kis idő, és már négyen kiabáltunk a szüleink után. Anya és apa felváltva hozta számunkra a finomabbnál finomabb falatokat. Igyekezni kellett, mert alig tíz napunk volt az önállóságig, ami egy nagy repüléssel kezdődik.

Tulajdonképpen azt sem tudtam, hogy mi is az a repülés és egyáltalán mi szükség van rá. Szüleink mintha egy kicsit féltettek volna bennünket, aggodalom hallatszott a hangjukból. Minden okuk megvolt rá, mert ez bizony nem gyerekjáték. Kiálltam az odú szélére, és bátran lenéztem.

Pontosan eddig tartott a bátorságom. Visszarebentem és ijedten vártam valamilyen segítségre. Persze nem csak egyedül én remegtem az ijedtségtől. Egyik pillanatról a másikra két testvérkém is mögöttem találta magát. Megint csak előre kerültem. A szüleink egy közeli fa ágairól próbáltak biztatni bennünket.

Az előttem álló, legkésőbb kikelt öcsém váratlanul megszédült a mélység szélén, és lebukfencezett. Kétségbeesetten csapkodott a szárnyaival. Én szörnyülködve, csak a tollaim között mertem utánaézni. És megtörtént a csoda. Ahelyett, hogy zuhant volna tovább, egyszer csak szépen lassan süllyedni kezdett, egészen a földre. Hirtelen döntöttem. Remegő lábakkal kivettem magam az odúból. Ez volt aztán a zuhanás! Szerencsére néhány elég hosszúnak tűnő pillanat után én is szárnyra kaptam, és talán egy kicsit botladozva, de eljutottam egy nagy fa legelső ágáig. Ez volt életem addigi legnagyobb kalandja. Szinte repestem a boldogságtól.

A szüleim aggódva repültek körbe bennünket hogy mind megvagyunk-e? A legnagyobb örömömre mindannyiunknak sikerült. Kijelenthetem, megtettük az első szárnycsapásainkat.

Aztán eljött az ősz, majd téliesre fordult az idő. Elfogytak a magok és a hangyák is eltűnedeztek. Egyszer, amikor egy fa oldalán kapaszkodtam felfelé erős karmaimmal, néhányszor odakoppintottam a kéregre. Nocsak! Egy helyen mintha megmozdult volna valami – úgy gondoltam, ezt bizony meg kell néznem. A fejem erőteljes csapásaival, és erős, hegyes csőrömmel kivéstem egy darabkát a fatörzsből, és hirtelen kibukkant, amit kerestem. Egy nagy kövér lárva volt, amelyik jóízűen falatozott a fából. Nekem sem kellett több! Tapadós nyelvem egy gyors mozdulattal elkaptam, és eltüntettem a begyemben. A növény szinte megkönnyebbült. Később társaimtól hallottam, hogy azt csicsergik rólunk, mi vagyunk az erdő doktorai, mert gyógyítjuk a fákat. Erre mindannyian nagyon büszkék vagyunk.

Így telt el a hosszú tél. Előbújtak a levelek, amelyek finoman susogtak a langyos szellő simogatásától. Különös gondolataim támadtak: valahogy nagyon egyedül éreztem magam. Szükségem volt egy társra, akivel

együtt gyönyörködhetünk az erdő szépségében.

Váratlanul eszembe jutott, hogy amikor még kicsi madárka voltam, felnőtt rokonaim az ágakat kopogtatva üzentek egymásnak. Hát ezt nekem is ki kellett próbálnom. Azon nyomban kerestem egy jó száraz ágat, ráültem, és erős csőrömmel nagyon gyorsan csépelni kezdtem. Gyönyörű pergő hangot hallatott. Eleinte csak a magam szórakoztatására cselekedtem így, de hamarosan felkeltettem egy gyönyörű madár figyelmét. Nagyon hasonlítottunk egymásra, így nemsokára együtt repültünk ágról-ágra.

Nagyon jól éreztük magunkat, ezért elhatároztuk, hogy együtt fogunk lakni. Jó nagy fába vágtuk a fejszénket, vagyis a csőrünket, és egy nagy lakást véstünk a fa törzsébe. Kipróbáltuk, de sajnos nem volt túl kényelmes: bizony, kemény volt egy kicsit. Ekkor felrémllett előttem egy régi emlék, hogy bezzeg az odú, ahol éltünk, milyen jó puha és meleg volt. Nem volt más dolgunk, mint gyűjtögetni a fűszálakat, mohát, forgácsot. Kezdtem úgy érezni, hogy az erdő legszebb, legkényelmesebb fészket alkottuk.

Még szépítgettem volna egy ideig, de amikor egy csokor fűszállal röppentem az odúnk szélére, valami különleges hófehér labdacskát találtam a fészek alján. Rögtön

Vendégsereg az erdőn

Gesztenye manó és Egérapa már hetek óta ácsolt egy csinos, fa kunyhócskát az egyik fa ágára.

– Oda fogunk felköltözni? – kérdezte Hanna, a legkisebb egérlány. – Nem lesz ott nagyon huzatos az élet?

– Dehogy, te csacsi! – nevetett az apukája. – Ezt a vendégeknek építjük. Hidd el, ők nagyon fognak örülni neki!

Azután Gesztenyéék a házikót telihordták szép, koromfekete napraforgóval. A közeli, szúrós bokrok ágára még fél almákat is felfűztek.

Egy reggel nagy sürgés-forgás támadt a Rigó utcában. A manó és az egérekék órákig a ház előtt álltak és az eget kémlelték.

– Kit várunk? – kíváncsiskodtak az erdei egér gyerekek.

– Hamarosan megérkeznek a vörösbegyek – válaszolt Gesztenye.

Jöttek is, nem kellett nagyon sokat várni rájuk. Nagy, erős, hosszúsárnyú madarak voltak, hideg norvégiai, finnországi hazájukból érkeztek telelni, ennivalót keresni. Jól tudták, hogy itt, a Dombtetői Mély Erdőben menedékre és táplálékra találnak: ahogy földet értek, Gesztenyéék már készítették is nekik a nagy kosár reszelt sajtot meg az apróra tört

napraforgómagot. Sőt, Egéranya egy nagy tál vizet is hozott a megfáradt vándoroknak.

– Nem fog megfagyni? – aggódott Hannácska.

– Ha megfagy, majd kiborítjuk, és újratöltjük – mosolygott Egéranya. – Nagyon fontos, hogy minden nap kapjanak friss vizet a vendégeink.

A madarak nem egyedül érkeztek. Lelkes „Halihó! Suomi! Hei!” hangzott fel, és a madarak hátáról piros sapkás, szürke gyapjúruhás, hirtelenszőke alakok pattantak le: Gesztenye manó unokatestvérei a messzi északról. A finn manók, Öreg Tonttuék tolmácsolták Szüőjeter, a finn boszorka szívélyes üdvözetét és átadták az errefelé csak nehézkesen beszerezhető rénszarvaszuzmót, amit a banya küldött.

Hátasaiknak, a hosszú, hegyes szárnyú északi vörösbegyeknek az volt a szokásuk, hogy két éjszakát egyvégtében repültek, majd tíz nap pihenés következett. Így a finn manók az utazás során meg tudták látogatni a barátaikat, ismerőseiket, akiknél ők is megpihentek, bár a gyerekek néha nyafogtak az éjszakai utazások miatt.

Az északi manók igazi jó barátságban álltak a vörösbegyekkel. Sokat beszélgettek velük, mindnek tudták a nevét, meg hogy merre szoktak fészkelni, melyikük mennyi idős. Öreg Tonttu még egy tizenhét éves

vörösbeget is ismert, Robint, aki vörösbeget léptékben igazi matuzsálemnek számított.

Pár nappal később a norvég unokatestvér, Nisse is megérkezett az egész családjával. Ők egy jókora fenyőpinty csapatral utaztak minden évben. A fenyőpintyek sorra szálltak le a Rigó utca 7. szám előtti tisztásra, a madarak nyergéből pedig egymás után ugráltak le a kék sapkás apró férfiak, asszonyok és gyerekek.

– Mi is jöhetünk a vendéglőbe? – kérdezték félénken a helybeli széncinegék. – Mi is éhesek vagyunk, és szertejük a napraforgót!

– Csak gyertek bátran! – mondta mosolyogva Hannácska. – Jöhet a csuszka, a fakopáncs, meg a fekete rigók is. Április közepéig bárki előtt nyitva áll az erdei kisvendéglő, a fürdő- és ivóhely pedig egész évben.

– Ugye kenyérmorzsa és sózott szalonna nincsen benne? – aggódott az egyik cinege. – Egy unokanővérem egyszer beleevett valami ilyesmibe, és rémesen rosszul lett.

– Ne félj – mondta neki Hannácska. –, nálunk csak szép, fekete napraforgómagot találtak. Efféle veszélyes, madaraknak nem való holmit nem tartunk.

Amíg a madarak odafent eszegettek, Gesztenye manó terjedelmes rokonságát az Óriás Orra nevű erdei vendégházban

szállásolta el. A vendégház is egy nagy tölgyfa volt, törzse alján két, szabályos, orrlyuk formájú odúval: ebben a két, hatalmas lyukban kényelmesen elfért a társaság. Némelyik vendég eleinte aggódott, hogy mi lesz, ha egyszer az orr gazdájának tüsszenti támad kedve, de Gesztenye sietve megnyugtatta őket, hogy rendes, vendégszerető fa, sose szokott tüsszögni.

Később aztán a madarak a manókkal és az egérkével együtt leültek az Óriás Orrához címzett vendégház nagy asztala köré. Némi bodzatea és friss patakvíz mellett elkezdődhetett a téli mesemondás trollokról, manóősökről, kedves lovakról és emberekről. Reggel aztán hócsatáztak, várat építettek és szánkóztak a Sárkány-dombon. Gesztenye manó igazi profi volt várépítésben, de az unokafivérei se sokkal maradtak el mögötte.

– Azt hiszem, nagyon szeretek vendégeket fogadni! – mondta Hannácska az anyukájának, amikor este fáradtan, de boldogan ágyba bújt a gyökerek közötti kuckójában.

Lovranits Júlia Villő

Kedves Gyerekek!

Ha ti is szeretnétek vendégül látni madár barátaimat, kérjétek meg szüleiteket, hogy építsetek

együtt egy fára, vagy az ablakba madáretetőt, és tegyetek bele fekete színű napraforgómagot, mellé a bokorra pedig fél almát a rigóknak. Ne feledkezzetek meg minden nap a friss vízről sem!

*Üdvözléssel:
Hanna, az egérlány*

A Farkaskirály

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy igen kicsiny fiú, aki a legerősebb akart lenni a világon. El is ment a törzse varázslójához, hogy a segítségét kérje, de az nem tudott neki mit mondani azon túl, hogy a Farkaskirály a legerősebb állat az erdőben, így ha őt legyőzi, biztosan elmondja majd az ereje titkát.

Fogta magát a kicsiny fiú, és még aznap napszállta után bevetette magát az erdőbe, hogy megkeresse a Farkaskirályt. Ahogy egyre sűrűbb részekre jutott, látja, hogy jobbról-balról világító szemű farkasok osonnak mellette. Féltette is az életét. De egyszerre kijutott egy tisztásra, és ott a farkasok körbefogták, elállva az útját. A fák közül pedig előjött egy hatalmas farkas, akkora, mint egy százéves tölgyfa, és odaállt a fiú elébe:

– Hallom, le akarsz győzni engem, a Farkaskirályt! A bátorságod tisztelem, különben rég szétszaggattak volna a farkasaim. Na, gyere, fiú, állj akkor ki ellenem!

Azzal nekiálltak viaskodni, azazhogy viaskodtak volna, ha a Farkaskirály a farka egy suhintásával úgy földre nem teríti a fiút, hogy csak úgy hullottak a csontjai. Akkor a Farkaskirály odaállt a fiú elé, és elmondta neki, hogy a kiesett csontok akadályozták a

növésben. Most már tud növekedni, és jöjjön el minden nap birkózni, hogy erősödjék.

A fiú el is ment minden nap, és napról napra erősebb és nagyobb lett. Csak húst és csontot evett, mint a farkasok, és egy év múltán már akkora volt, hogy nem fért be az ajtón, s a szabadban kellett aludnia. Akkor a Farkaskirály azt mondta neki:

– No, fiú, most már te vagy a legerősebb ember a világon. Lásd, itt jön a három bajnokom, s mind a hármat le tudod majd győzni.

Akkor jött három medve: az egyikén rézöv volt, a másikon vaskesztyű, a harmadikon arany nyakék. A fiú sorban meg is birkózott velük: a rézöveset térdig bevágta a földbe egy óra dulakodás után, és elvette tőle az övet. A vaskesztyűs medvével két órát verekedett, majd bevágta a földbe derékig, és elvette tőle a kesztyűt. Az arany nyakékes medvével meg egy egész napon át birkóztak: csak úgy zengett az erdő. Hanem aztán a fiú megfogta a medvét, bevágta a földbe nyakig, és elvette a láncát.

A Farkaskirály mosolyogva ölelte meg a fiút:

– Fiam, most már igazán te vagy a legnagyobb katonám. Lásd, az öv, a kesztyű, meg a nyaklánc, amiket elvettél a medvéktől, varázserővel bírnak, és az erejükre szükséged is lesz. Van ugyanis az erdő mélyén,

királyságom határán egy boszorkány, aki hosszú-hosszú ideje kínoz engem. Mert bár elegen vagyunk itt farkasok, hogy rendet tartsunk az egész erdőben minden éjjel, miután te már elmentél, s én kifáradtam a birkózásban, ez a banya ideküldi a szörnyeit, és azok pusztítják az erdőt. Közben pedig minket rémálmok gyötörnek, amikből nem ébredünk fel. Hanem most te leszel az, aki megszabadít tőle: éjfél után, amikor idejönnek a szörnyek, kövesd őket visszafele, tudd meg, hol lakik a banya, és miként törheted meg a varázsát.

A fiú így is tett. Ahogy lement a nap, s a farkasok és a Király lefeküdtek a tisztáson, ő is odafeküdt közéjük. De ő csak úgy tett, mintha aludt volna, titokban pedig várta, hogy jöjjenek a szörnyek. Azok pedig jöttek is: először a Farkaskirály nyögött retteneteset álmában, mintha kínoznák, és vele felnyögött az egész serege is. De felébredni nem ébredtek fel, még arra sem, ahogy a szörnyek nagy zajongással pusztították az erdőt, és teleszemetelték mindenféle undoksággal.

Hanem amikor a fiú látta, hogy indulnak visszafele, felugrott, s utánuk eredt. De a szörnyek gyorsak voltak, és kisvártatva a fiú elveszítette a nyomukat. Akkor gyorsan felvette a rézövet, s abban a pillanatban átváltozott farkassá. Éles lett a hallása, minden illatot érzett az orra, fáradhatatlanok és

gyorsak lettek a lábai. A szörnyek szagát és zaját követve pedig könnyedén felvette újra a nyomot, és hamar a sarkukban volt megint.

Ahogy már épp utolérte volna a szörnyeket a fiú, azok beértek egy nagy, áthatolhatatlan sűrűségbe, amiben a fák és a bokrok telis-tele voltak szőve meg aggatva mindenféle színes zsákdarabokkal, amik olyan koszosak voltak, hogy undorodott volna bárki hozzájuk érni. A fiúnak viszont eszébe jutott a vaskesztyű. Ahogy felvette, egyszeriben olyan erős vaskarmai nőttek, mint a Farkaskirálynak magának, és azokkal könnyűszerrel átszaggatta a fonadékot. Átvágva magát a sűrű szeméten, újra üldözőbe vette a szörnyeket.

Azonban ahogy épp utolérte volna őket, azok bemenekültek egy hatalmas üvegtoronyba, és épp a fiú orra előtt csapták be a nagy vasajtáját. Hiába karmolta a falakat, egy karcolás sem esett rajtuk, és akárhogy is vetette magát neki a fiú a vaskapunak, nem volt az az erő, amivel ki bírta volna nyitni. A torony legtetején lévő ablak pedig kinyílt, és bibircsókos orrát azon kidugva vihogott a boszorkány.

– Minek küzdesz, ostoba? – káricsálta. -
– Úgysem érhetsz hozzám, az üvegpalatám sérthetetlen! Kotródj vissza a Farkaskirályhoz, és mondd meg neki, hogy addig nem nyugszom, amíg az utolsó fáját ki nem vágtam, minden tavát meg nem mérgeztem!

Az alsóbb ablakokból meg a szörnyek nevetve dobálták a fiút törött üvegdarabokkal.

A fiú torkát tehetetlen düh fojtogatta. Hanem akkor eszébe jutott a nyakék! Elővette gyorsan a diadémot, és a nyakába akasztotta. Egyszeriben megnyílt a torka, s olyan vonyítás meg üvöltés támadt belőle, hogy beleremegett az egész üvegtorony, és talapzatáig meghasadt. A hatalmas palota teteje iszonyú robajjal ráomlott a banyára, agyonnyomva a gonosz teremtest. De a szörnyek sem jártak jobban: a fiú vonyítására felébredt az egész erdő, a Farkaskirály serege, és rohanva jöttek a segítségére. A szörnyeket, akik túléltek a torony összeomlótát, mind elkapták, és megparancsolták nekik, hogy tisztítsák meg az erdőt, majd pusztuljanak onnét, és a színiüket se lássák többé.

Amikor ez is megvolt, a Farkaskirály odaállt a fiú elé, megölelte-megcsókolta, s azt mondta neki:

– Édes fiam, megmentettél engem és az erdőt a pusztulástól. Most már egy vagy közülünk, én pedig igazán véremmé fogadlak: hozzád adom a lányom feleségül, és utánam te leszel az erdő és a Farkasok királya.

Ott helyben meg is ülték a lakodalmat, és azóta is boldogan élnek az érintetlen erdőben, ha meg nem haltak.

Tarcsay Tibor

Csíkos és Pöttyös

Zölderdő mélyén, kispatak szélén, az ingoványoson innen, a csalitson túl, élt egy kis vadmalac az anyukájával és öt testvérével. A neve Csíkos volt. Igencsak kíváncsi természetű volt, minden lehetőséget megragadott, hogy észrevétlenül elosonjon családjától, és felfedezőútra induljon. Nagyon szerette hallgatni az erdő zúgását, a patak csobogását. Szép lassan felfedezte az erdő minden zegét-zugát. Megismerte az erdő lakóit, jó barátja lett az öreg morgós barnamedve, a fákon ugráló vörös mókus, minden felfedezőútja hatalmas kaland volt, szép lassan mindent megtudott a természet rejtelméről. Így történt, hogy az egyik ilyen kirándulásán, miközben az erdő sűrűjében bóklászott, belebotlott egy pöttyös őzgidába, aki összegömbölyödve feküdt egyedül a bokor alatt, az avaron. Nagyon megijedt, hogy biztosan magára hagyta a kis őzet az anyukája, és azon gondolkodott, hogyan hívjon segítséget, hogy megmentse őt. Ekkor egy hangot hallott a háta mögül:

– Ne aggódj malacka, biztonságban van az én kis őzgidám – nyugtatta meg az éppen akkor érkező őzsuta.

– De hiszen itt volt egyedül, és senki sem vigyázott rá – mondta Csíkos.

– Én itt vagyok a közelében, itt legelezsek, mindig figyelek rá. Éppen ezért nem is kell őt megmentened, ha egyedül látod az erdőben, mert én sosem hagyom magára, mindig visszatérek hozzá. Ha magammal vinném, a közelben ólálkodó ragadozók hamar ránk találnának, és könnyedén elragadnák tőlem, hiszen ő még esetlen, és nem tud elmenekülni előlük. Ezért pár hétig itt rejtőzködik, én pedig rendszeresen visszajárok megetetni őt. Amikor felerősödik, már nem találkozol vele nélkülem, hiszen nem tágit mellőlem, együtt járjuk az erdőt-mezőt. Nagy bajt okoznál, ha elvinnéd a rejték helyéről, mert akkor elszakítanád az anyukájától, és alig maradna esélye a túlélésre, hiszen nem tudnám táplálni. Az emberek is gyakran elkövetik ezt a hibát, és az ilyen őzgidák, ha fel is nevelkednek, már nem tudnak visszatérni a vadonba, mert megszokják az emberek közelségét, és elveszítik az életben maradáshoz szükséges ösztöneiket.

– Jaj, de jó, örülök, hogy nincs veszélyben, aggódtam érte. Egyébként te miért nem vagy olyan pöttyös, mint ő? – kérdezte Csíkos.

– Ej, hát ezt sem tudod? Valamikor én is ilyen pöttyös voltam, akkor még nekem kellett a bokorban rejtőznöm, és a pettyeim segítettek beleolvadni a környezetbe. Amikor felnövünk, már nincs szükségünk rájuk, más

álcát öltünk magunkra. Figyeld csak meg, a mamád sem olyan csíkos már, mint te!

– Igen, tényleg, és szép nagy agancsotok is nő – kiáltott fel a vadmalac.

– Ó igen, és Bambiból, a kis őzgidából is milyen szép nagy szarvas lett, ugye? – kérdezte nevetve az őzsuta.

– Miért, nem így volt?

– Nem bizony! Az őz nem a szarvas kicsinye! Sokan összekevernek minket, pedig ha jobban megfigyeled, elég sok mindenben különbözünk egymástól. Bár a színünk hasonló, a mi testünk sokkal kisebb, a súlyunk is kevesebb. Míg a szarvasbika hatalmas, elágazó agancsot növeszt, az őzbaké kisebb, és általában csak háromágú. Még a nevük is más, mi a kicsinyünket gidának hívjuk, ők borjúnak, akinek a szarvastehén az anyukája. Képzeld, még a szarvasok is különböznek egymástól. Errefelé, a mi erdeinkben kétféle is tanyát vert. Az egyik, a nagyobb, a gímszarvas, akinek a nagy elágazó agancsa van, a másik a kisebb, pöttyös, nagy lapátú dámszarvas.

– Ez nagyon érdekes. Tényleg mindenben különböztek!

– Azért nem mindenben! Hiszen hasonló az élőhelyünk, és a táplálékunk is. Mind szeretjük a friss, zöld hajtásokat és rügyeket, a zsenge füvet és a vetést. Főleg az esti és a hajnali órákban járunk csemegézni. Nappal védett helyen pihenünk, kérődzünk.

Kedveljük a kisebb erdőkkel tarkított nyitott területeket, nádasokat, füves bozótosokat. Ugyanakkor a szarvasok a hegyvidéki erdőket szeretik, kisebb tisztásokkal. Párvalasztáskor ezeken a tisztásokon küzdenek meg a hímek a nőstények kegyeiért. Hallhatod majd őket ősszel, amikor elkezdenek sárgulni a levelek, az egész erdő zengeni fog tőlük.

Bőgnek a bikák, csattognak az agancsok, hangjukba beleremegnek még a falevelek is. A hímek bőgésükkel hívják fel magukra a figyelmet, elrettentve vetélytársaikat, és lenyűgözve a nőstényeket.

Miközben erről beszélgettek, eltávolodtak a kis őzgidától, és lesétáltak a völgyben alácsobogó patakhoz. Amikor Csíkos meglátta a vizet, örömeiben előreszaladt, hogy beleugorjon. Az őzmama riadtan hívta vissza.

– Ejnye, malacka! Anyukád nem tanított meg, hogy nem szabad így kiszaladni az erdő rejtékéből? Mindig meg kell bizonyosodni róla, hogy nincs a közelben ellenség.

– Tudom én ezt, szegény minden nap elmondja, de annyira megörültem a víznek!

– Bármennyire is megörülsz neki, oda kell figyelni, mert könnyen ragadozók áldozatává válhatunk! Nekünk növényevőknek mindig rejtőzködnünk kell! Most még ugyan könnyedén elrejtőzhetünk, de télen a nagy

hóban, a kopasz fák között már nehezebb dolgunk lesz. Olyankor még elmenekülni is nehezebb, mert a lábunk belesüpped a hóba.

– És télen mit esztek, amikor nincsenek friss hajtások és sarjadó zöld fű? – kérdezte Csíkos.

– Bizony, télen még az élelmet is sokkal nehezebb megszerezni. Ősszel jól belakmározunk magvából és gyümölcsökből, hogy legyen tartalékunk. Amikor leesett a hó, kikaparjuk patáinkkal a megmaradt füvecskét, és ráfanyalodunk a fák kérgére, a fenyő tűleveleire. Na de most már vissza kell mennem a gidámhoz, mert ideje megetetnem.

– De kár! Olyan szívesen hallgatnálak még! De azt hiszem, nekem is haza kellene mennem, mert az anyukám már biztosan aggódik.

– Örülök, hogy találkoztunk, és ilyen jót beszélgettünk! Vigyázz magadra te kis vadmalac, és ne feledd, mindig óvatosnak kell lenned!

Csíkos vidáman kapkodta a kis csülkeit hazafelé, és otthon boldogan mesélte el legújabb kalandját a testvéreinek.

Onika Szilvi és Attila

Miért nem lehet a vadmacska házicica?

A lemenő nap fénye besütött a borókabokor alá, ahol a vadmacska szokásos délutáni pihenését töltötte. Nagyot nyújtózott, egyenként megmozgatva elgémberedett lábait, majd megpödörte bajuszát, és hatalmasat sóhajtott: ideje lesz valami vacsora után nézni.

Elindult hát az erdőben, hátha az útjába téved egy óvatlan egérke. Nesztelenül lépdelt az avaron, és a cinegék csivitelését hallgatta.

– Mondjátok csak – gondolta a vadmacska magában. – Még a végén egyikőtök lesz a vacsorám.

Annál azonban lustább volt most, mintsem fára másszon a fürge jószágok kedvéért.

Ahogy sétált az erdőn, egy egér távoli zöreijére lett figyelmes. Követte a neszt, ám meglepetésére egy hatalmas vörös bundával találta szemben magát. Behúzódott egy közeli bokor alá, és kíváncsian figyelte az ismeretlen jövevényt.

Hegyes füle volt, puha tappancsai nesztelenül jártak az avaron, és lesből támadt a levelek között mocorgó egérre. Bajuszára néhány virágszirom ragadt fel, és zsákmányával a szájában a vadmacska irányába

tekintett. A vadmacska ijedten lapult a bokor alatt, és igyekezett észrevétlen maradni. Úgy tűnt, hogy a jövevény nem vette őt észre, és egy gyors ugrással tova is tűnt a bokrok között.

A vadmacska egy kicsit még várt a bokor alatt, majd amikor már egészen lement a nap és az erdőben újra csend honolt, előmászott rejtekéből. Nem tudta mire vélni az idegent, még csak hasonlót sem látott hozzá. Lassú és nesztelen léptekkel eredt a nyomába, de őt nem találta meg, csak az általa megfogott kis pockot.

– Elejtette a vacsoráját – gondolta, majd vállat vont és falatozni kezdett. Am végig azon járt az esze, ki lehetett ez az ismeretlen, vörös lény. Tanácstalanságában úgy döntött, megkérdezi a bölcs baglyot.

A bagoly már messziről észrevette a közeledő Vadmacskát, és az odúja előtt várta meg őt. A vadmacska tisztelettudóan leült a fa tövében és így szólt:

– Bölcs bagoly, bocsáss meg, hogy zavarlak, de furcsa dolgot láttam az imént.

– Mesélj, mit láttál? – kérdezte a bagoly.

– Egy hegyes fülű, bajuszos állatot. Négy lábán veszélyes karmai voltak, bundája vörös és csíkos volt, és úgy tűnt, hogy a vacsorámra fáj a foga. Talán engem is megfogott volna, ha észrevesz a bokor alatt.

A vadmacska megborzongott és maga alá húzta gyűrűs-cirmos farkát, de a bölcs Bagoly nyugodtan ült az ágán, onnan válaszolt:

– Drága erdei cirmos – válaszolt a bagoly. – Akit láttál, az nem más, mint Jancsi, a vörös házi cica az erdőn túlról.

– Házi cica? – kérdezte a vadmacska. – Léteznek házi cicák?

– Bizony, hogy léteznek – válaszolta a bölcs madár. – Az emberek kis kedvencei. Nem szabadna az erdőben kószálniuk, mert megfogják az összes kis állatot és madarat, akik nélkül az erdei élet unalmas és egyhangú lesz. Sajnos egyre több házi cica járja az erdőt, ezzel veszélybe sodorva minket és az erdei élet törékeny egyensúlyát. Valaha ők is vadmacskák voltak, akárcsak te magad, de megtetszett nekik a házi cicák sokszínű bundája, és az ember mellé szegődtek. De az ember néha nem foglalkozik velük, és akkor unalmukban az erdőben vadásznak.

– Léteznek más színű cicák is?

– Persze, hogy léteznek! Tarkák, feketék, fehérek, sőt, még cirmosak is.

– Lehetek én is házi cica?

– Te már nem lehetsz, csak a gyermekeid – válaszolt a bagoly. – De ne is akarj házi cica lenni!

– Miért ne?

A bölcs szárnyas néhány ággal lejjebb repült:

– Hát ki vigyázná az erdő csendjét a sötét éjszakákon helyetted?

A vadmacska ekkor eszmélt csak rá, hogy mennyire fontos is ő az erdő életében. A bagoly rákacsintott, huhogott egyet, és elrepült, ő pedig felült az egyik fa magas ágára és onnan figyelt, nehogy bárki is megzavarhassa az éjjel alvó állatok álmát.

Hajnal Zsina

A rókáék

Zsóka, Borka és Lolka, a három fiatal rókalány hangos kaffogással (ami felér az embergyerekek, különösen fiatal kislányok vihogásával) kergetőzött az erdő széli cserjésben. Egyidős fiútestvéreik, Lali, Robi és Gyszi lenézéssel méregették a lányokat, bár ők is szerettek fogócskázni, de még jobban szerettek úgy tenni, mint akiket egyáltalán nem érdekel holmi lányokkal való futkosás.

Ők komoly rókafik módjára egércsapát kerestek. Lali a földet szimatolta, Robi az eget szaglászta, Gyszi viszont elindult apja után az erdőbe, mert úgy gondolta, hogy biztosan vadászni mehetett, így jó lesz, ha ott lesz a közelben, ha segítségre lenne szüksége. Még a végén akkora vadat ejt, hogy egyedül nem tudná hazahúzni sem. A hat rókakölyök közül Gyszi volt a legkomolyabb, szülei nagyon büszkék voltak rá. A rókalányok bezzeg örültek a szabad levegőnek. Éppen három hónaposak voltak, végre kiszabadultak a kotorék védelmező mélyéről, nem győztek ugrándozni, szaladgálni. Eszükbe sem jutott, hogy esetleg segíthetnének Rókamamának kitakarítani a kotoréket és környékét.

Szerencsére ott volt Rozi nénye, Rókamama fiatalabb testvére, ő segített neki rendbe tenni a házuk táját. Igyekeztek, hogy

minél előbb végezzenek a házimunkával, hogy legyen idejük még kedvenc gyümölcsbokraikat is meglátogatni, hiszen már teremnek az erdőben az édes gyümölcsök, amik igazi csemegének számítanak a rókakaládokban. A rókafig pedig már vadásznak, úgyhogy a hús sem fog hiányozni az asztalukról.

Ahogy pakoltak, szortíroztak, egyszer csak felfigyeltek, hogy minden rókaszem és rókafül arrafelé fordult, amerre Lali tűnt el a földet szaglászva. Talált egy pocokutat, és azt követte, óvatlanul, ki a rétre. Igen ám, de egy sas, magasan az égből, pont azt a pockot nézte ki magának, amelyiknek a nyomát Lali követte. A rókafig nem vette észre a sast, hiszen ő a földet kémlelte, de Robinak, aki az eget figyelte, egyszer csak feltűnt, hogy megváltozott a sas röpte. A hatalmas madár ugyanis észrevette Lalit a mezőn, és úgy gondolta, jobb lesz, ha őt kapja el, mégis kiadósabb vacsora egy rókafig, mint egy sovány kis pocok. Robi kaffantot egyet, aztán még egyet, de mivel még ő is csak egy három hónapos rókakölyök volt, nemigen sikerültek ezek a kaffantások. Lali úgy elmerült a szaglászásban, hogy ügyet sem vetett a testvére jelzésére. Rókapapának viszont föltűnt a rét másik oldalán, hogy valaki veszélyt kaffog, furcsa gyenge rókahangon, fölnézett az égre, és már tudta is, hogy mi a baj. Gyuszinak odakiáltott, hogy szedd a lábad haza, de a

csalitosban fuss, szólj Rókamamának és Rozi nénjének, hogy fussanak ki a rétre, és azonnal tereljék be a kölyköket a kotorékba. Ő maga pedig kifutott a rétre, hatalmas ugrásokkal hívta fel magára a sas figyelmét, ügyelve, hogy a csalitos közelében maradjon.

A sas, amikor meglátta Rókapapát ugrálni a réten, arra gondolt, nahát, a szerencse úgy látszik mellé állt, egyre nagyobb zsákmányt küld neki. Otthagyta Lalit, a mögötte izgatottan kaffogó Robival együtt, és röptét Rókapapa felé irányította. De Rókapapát nem kell félteni, sok ellenségének járt már túl az eszén, így történt most is.

Amikor meghallotta Rókamama „bent vagyunk mind a kotorékban” jelentésű hosszú kaffanását, megnyugodott. Kicsit még ugrált, egyre messzebb csalva otthonuktól az ellenséget, aztán bevetette magát a csalitosba, és jó nagy kerülővel hazament. A sasnak pedig aznap egyáltalán nem volt szerencséje, mert ez a nagy hajcihő még a pocoknak is feltűnt, aki mélyen beásta magát földalatti járatába, és elő sem jött, míg volt a tartalék búzaszemeiből a raktárában. A sas bizonyára fiatal madár volt, mert még nem tudta, hogy a nagyravágyás rossz tanácsadó, és aki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli. Ha pocok a réten maradt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Varga Eszter

Vili bajba kerül

Az én nevem Vica. Vidra vagyok. Anyukámmal és bátyámmal, Vilivel élek együtt egy gyönyörű folyó partján. Nagyon szeretünk itt élni, a folyó vize tiszta és hűs, a partot gyönyörű növények szegélyezik. A vackunk igazán nagyon otthonos, édesanyám készítette, maga ásta ki és rendezte be, egy víz fölé hajló fűzfa tövében. Igazán csodálatos, elhiheted! Fantasztikus itt az élet, sokat pihenünk, alszunk, de azért bőven jut idő játékra is.

A napunk azzal kezdődik, hogy elindulunk táplálékot szerezni magunknak, mert az éhség nagy úr, és mi szeretünk jókat enni. A kedvenc csemegém a halon kívül a kagyló. Nem tehetek róla, ingyencnek születtem. Anya szokta is néha mondani, hogy túl válogatós vagyok. A bátyám, Vili, bezzeg megeszik mindent, mi szem-szájnak ingere!

Egyik kedvenc foglalatosságunk az úszás. Remekül úszunk ám! Ehhez persze nagyban hozzájárul, hogy ujjaink között úszóhártyák vannak és testünk áramvonalas. Sokszor tartunk úszóversenyt Vilivel csak úgy mókából, a hecc kedvéért. Hát persze, hogy a legtöbbször én nyerek. Neked elárulom, ennek talán az is az oka, hogy titkokban sokat gyakorlok. Amíg Vili lustálkodik, én tökéletesítem az úszótechnikámat.

Vilivel egyébként nagyon szeretünk játszani és mókázni. Lételemünk a kergetőzés, a fogócskázás, a bújócskázás, no meg a szánkózás a part oldalán. Anya persze néha bosszankodik miattunk, mindig azt mondja, hogy egyszer még bajba keveredünk.

Vilivel ez párszor már meg is történt. Egyszer például fogócskázás közben túl messzire szaladt, pedig Anya megszabta a határokat, amiken túl nem mehetünk. A folyóparttól nem túl messze egy forgalmas út van, ahol rengeteg autó jár, még hozzá elég gyorsan. Gyorsabban, mint ahogy mi futni tudunk. Vili annyira belemerült a fogócskázásba, hogy csak szaladt, és nem figyelt a közeli útestre. Én ugyan kiáltottam neki, hogy álljon meg, de ő csak rohant és nevetett:

– Úgyis én nyerek!

Szerencsére az utolsó pillanatban észrevette, hogy messzire merészkedett, meglátta a száguldó autókat, és még időben sikerült megállnia.

A legutóbb azonban olyan bajba került, amiből csak segítséggel tudott kikecmeregni, és közben egy új barát is érkezett az életünkbe. Elmesélem, hogyan történt.

Szép tavaszi nap volt. Májusban, ez biztos, de nem emlékeszem, hányadikán. Csak azt tudom, hogy a napocska sugarai már árasztották a meleget magukból, a folyó vize

kellemesen hűs volt, gyönyörűen zöldelltek a folyóparti növények és lágyan fújt a szellő. Csodálatos napnak néztünk elébe, már alig vártam, hogy reggeli után vidám, vízi fogócskát játszunk Vilivel. Persze vidra-barátainkat is áthívtuk egy kis közös mókára: ott volt Vera és Vilma a jobb oldali szomszédságból, és Vali meg Vendel a bal oldali szomszédságból. Igen izgalmasnak ígérkezett a nap. Persze Anya óvatosságra intett minket:

– Tudjátok, mi a szabály: ne menjetek messzire, óvakodjatok az idegenektől és ebédre itthon legyetek! – mondta.

– Persze, Anya, ismerjük a szabályokat, ne aggódj! – válaszolta Vili és már ott sem voltunk.

Önfeledt hancúrozásba kezdtünk a vízben Verával, Vilmával, Valival és Vendellel. Azt játszottuk, hogy lebuktunk a víz alá és siklottunk, amilyen gyorsan csak tudtunk. Oda-vissza, egymást kergetve, összekapaszkodva, forogva és pörögve a vízben. Ha elfáradtunk, megpihentünk kicsit, hanyatt fekvé lebegtünk a víz felszínén és csodáltuk az azúrkék égboltot. Nem vettük észre, hogy kicsit elsodródtunk a megszokott partszakaszunktól, ahol éltünk. Egyszer csak arra lettünk figyelmesek, hogy néhány számunkra ismeretlen tárgy hever a homokos-

füves parton. Talán véletlenül ottfelejtette valaki őket?

Mivel annak, akié voltak, már biztosan nem kellett, Vili így szólt:

– Gyerünk, nézzük meg, mit tudunk kezdeni velük – és már meg is indult a part felé, hogy jobban szemügyre vegye a valamiket.

Volt ott henger alakú műanyag flakon, meg műanyag háló (olyasmi, mint a pókháló, nem tudom, mire használhatják az emberek), konzervdoboz, miegymás. Nem igazán láttunk eddig még ilyeneket, hiszen ahol élünk, ott tisztaság van. Mi soha nem hagyunk szemetet magunk után...

Vili, mindig is kíváncsi természet lévén, minél jobban meg akarta szemlélni a talált holmikat, így közelebb merészkedett.

– Vili, légy óvatos! – szólt neki Vilma is, de mire kimondta, Vili már a hálót vizsgálgatta, hogy vajon mire lehetne használni.

Minden egy szempillantás alatt történt. Vili addig-addig tekergett a háló körül, amíg teljesen bele nem gabalyodott. Mi már csak akkor láttuk, hogy súlyos a helyzet, amikor szóltam Vilinek, ideje hazaindulni, hiszen ebédidő van, és Anya mérges lesz, ha nem vagyunk otthon időben.

De Vili nem tudott megmozdulni. Odakiáltott nekünk:

– Vica, Vera, Vilma, Vendel, segítsetek! Nem tudok kiszabadulni a hálóból! Annyira belegabalyodtam, hogy egy porcikámat sem tudom megmozdítani.

Mi persze nagyon megijedtünk. Mi lesz most? Vili nagy bajban van! Ki tud nekünk segíteni kiszabadítani őt? Mi lesz, ha nem érünk haza ebédre? És mi lesz, ha Anya megtudja, hogy milyen messzire eljöttünk otthonról?

Aztán egyszer csak zajt hallottunk. Előbb halk neszezést, majd dudorászást. Szétnyíltak a parti sövény ágai és megjelent egy kislány. Nyolcéves forma volt, hosszú barna hajjal és nagy barna szemekkel. Bámult minket, mi pedig bámultuk őt: egy pillanatra megállt az idő. Mit tegyünk? Ritkán találkozunk emberekkel, igyekszünk elkerülni őket.

A kislány nagy, csodálkozó szemekkel Vilire nézett és azt mondta:

– Szia, engem Natinak hívnak. Veled mi történt? Bajba kerültél? Ne aggódj, én majd segítek rajtad! Ne ficáncolj, maradj nyugton, leszedem rólad ezt a hálót!

Igazán nagyon kedves hangja volt. Mi is arra biztattuk Vilit, hogy maradjon nyugton, ne mocorogjon, hagyja, hogy ez a kedves kislány segítsen rajta. Muszáj volt megbíznia benne, hiszen ez volt az egyetlen esélye. A kislány nyugodt, óvatos mozdulatokkal

elkezdte leszedni Vili testéről a rágabalyodott hálót. Nem tartott sokáig, néhány perc alatt végzett.

Aztán annyit mondott:

– Sajnálom, hogy ilyen szorult helyzetbe kerültél. Sajnos sok a szemét errefelé, mert az emberek a fürdőzés végeztével általában itt hagyják a szemetet a parton. Örülök, hogy nem esett nagyobb bajod. Legyen szép napotok! – azzal ránk mosolygott, felénk intett és elsétált.

Igy szereztünk aznap új és értékes barátot, aki nem csak a testvéremnek, Vilinek segített megmenekülni a háló fogságából, de azóta is sokszor látjuk, ahogy sétál a parton és mindenkinek elmondja, milyen fontos, hogy ne hagyjanak az emberek maguk után szemetet, amivel nem csak a környezetet szennyezik, de az állatoknak is bajt okozhatnak!

Kállay Rita

Sün Remény

Hol volt, hol nem volt, a Tisza folyón is túl, egy kis város fás-bokros területén.

Kora reggel volt. Sünmama öt ici-pici sün babájával álmosan ballagott az út másik oldalán kiszagolt élelem felé. Káprázatosan sütött a nyári nap, csillogott az aszfalt is, így még nehezebben tájékozódhatott az amúgy sem élesen látó süni.

– Most mehetünk, gyerekek! Nózi, Szúróska, Gombóc, Poroszka! Te is, Remény, gyere hamar! – sürgette őket Sünmama.

De akármilyen szorgalommal szedte lábacskaikat a kis Remény, elsodorta egy hirtelen feltűnő autó. Sünmama azonnal biztonságba vezette a többieket, azonban mire visszafutott a bajba jutott kölykéhez, a porfelhőben látta, amint egy kedves hölgy már hajol is le érte. Gondosan tenyerébe vette és hangosan mondta neki:

– Ne félj, megmentelek!

Ezt hallván Sünmamán reményteljes, nyugodt érzés lett úrrá. Bizalommal a szívében ballagott vissza a bokor alá épségben maradt négy gyermekéhez.

Remény kezdett magához térni, kis orrát buzgón mozgatta, s azon tűnődött, miféle idegen illatot érezhet kifinomult orrocskája. Minden illat, hang és érzés idegen volt

számára. Azonnal fülelni kezdett, és ezt hallotta:

– Tímea, kedves, legyen szíves ezt a tápszert adni neki, tartsa melegen, dédelgesse, s mikor felerősödve már csak szilárd táplálékot fogyaszt a sün, akkor engedje szabadon egy biztonságos erdő mélyén – mondta egy barátságos, mély hang.

A hölgy, ahogy az állatorvos javasolta neki, lelkiismeretesen gondoskodott Reményről. Tudta azonban, hogy egyszer eljön az a nap, amikor, ha fájó szívvel is, de el kell búcsúzniuk egymástól. Megszerette bár, ragaszkodott is hozzá, mégis tudta, hogy egy vadállatnak fontos, hogy szabadon élhessen. Éppen ezért segítséget kért a hegyek közelében élő barátaitól, hogy az ottani érintetlen, védett és mély erdőbe juthasson el szeretett sünije. Utazódobozba tette, levelek, virágszirmok, fűszálak közé, és hogy didergés se bántsa, egy gyapjú ruhadarabot is kapott a kis sün.

Amilyen kíváncsisággal tekintgetett ki Remény, érkezése után a család is ugyanilyen kíváncsisággal hajolt fölé.

– Milyen édes teremtés vagy, elviszünk a szép Mátrába! Azonban előtte, míg teljesen megerősödsz, van számodra egy meglepetésünk!

A kis Reményt dobozával együtt az autójukba tették, búcsút intettek Tímeának és

elindultak. Hosszú, zötykölődős, néhol kanyargós volt az út, ezért a süni be is gömbölyödött a szirmok, levelek közé. Ataludta a nagy utazást, és közben erdőről, forrásvízről, avarillatról álmodott.

Egyszer csak lassulni kezdett a ringató autó, Remény pedig nagyot nyújtózkodott és arra gondolt, ideje felkelni és körbenézni, mi lehet az ígért meglepetés. Mire kidugta volna kis fejét a dobozból, két nagy behemót, buci fejű kutya nézett be hozzá.

– Szia, csöppség, talán te vagy a süni, akiért gazdáink oly nagy reménnyel siettek el?

– Sziasztok! Igen, Sün Remény a nevem, jöttem a Mátrába, vissza a szabadba. Csak még egy kicsit erősödnöm kell. Ti kik vagytok?

– Az én nevem Muzsla, az enyém pedig Bundás. Üdvözlünk itthon, mi vagyunk a kutyák, a család és a porta két őrzője – mutatkoztak be farkcsóválva.

Azonban éppen csak be tudtak mutatkozni egymásnak, a párbeszéd félbeszakadt, mert a család sietve tért be a házba. A kis sün óvatosan összehúzta magát és kifinomult orrára, füleire hagyatkozott.

– Szerintem vigyük ki a kertbe! – tanácsolta a kislány.

– Kedves gondolat, fokozatosan és vigyázva rá, szoktassuk ki – mondta az anyuka.

– Rendben, készítek neki egy kis kerítéses karámot, hogy ne vesszen el, baja ne eshessen – válaszolta az apuka, majd neki is kezdett a karám felépítésének.

Sün Remény hamar el is foglalhatta földillatú, meglepetésekkel teli helyét. A karámot körbejárta és körbeszaglászta.

– Milyen dús, hatalmas, mogyoróillatú bokrok vannak körülöttem! És azok az óriási fák, mennyi-mennyi terméssel és telis-tele gyümölcsökkel! – csodálkozott el, s egyúttal vágyódott a karámján kívülre Remény.

– Jó lesz itt neked, kicsi, és amint erőd teljében leszel, máris vár rád a nagy, gazdag, szabad erdő! – mondták neki gondozói és a karám mellé vezették Muzsla nevű komondor kutyájukat, hogy ő is őrizze az apróságot.

A kutya odafeküdt a karám mellé és szemmel tartotta új barátját, majd amikor a süni közelebb sétált hozzá, megszólította.

– No, kis szúrós gombóc, képzeld el, a nevemet a Mátra egyik hegycsúcsáról kaptam. Lehet, hogy egyszer majd azt is bejárod, felkutatod – mondta. – Aztán érzed-e ezt a különleges illatot és hallod-e, érzed-e olykor dobogni a földet kis lábaid alatt?

– Beszéltek a gazdáim, hogy nem túl erős a látásod, de talán látsz valamennyit a diófákon túl azokból a hatalmas jószágokból – fűzte hozzá, mintegy magyarázatképpen.

– Igen, rögvest feltűntek nekem. Kik ők? Azt súgja az ösztönöm, hogy nem bánatának, de jobb óvatosnak maradnom. Nagyon nagyok érzem innen őket.

– Ők a lovak – felelte a kutya. – Olyanok akár a szellőben ébredő tűz. Csak illemtudóan szabad hozzájuk közeledni. Bár háziállatok, amelyen én is vagyok, a szívük mélyén mindig szabadságvágyónak maradtak meg. Nem hinném, hogy az erdőben majd találkozol velük, hacsak nem fogják keresztezni az utadat lovagló emberek. Jó, ha tudod, ilyenkor érdemes biztonságba vonulnod. Kécses mozgásuk ellenére nehéz állatok, nehogy a lábaik közé, bajba keveredjél.

Ahogy így beszélgettek, egyszer csak a kis sün hirtelen összegömbölyödve szúrós labdává változott. Kis idő múlva aztán apró orrocskáját kidugva így szólt:

– Jaj, de megijedtem! Ki ez a nagy bajuszú, bundás állat itt a karámom mellett, aki a bokrok alól halkán és nesztelenül érkezett?

– Ő a macska, nagy vadász az udvarunkban – világosította fel a komondor. – Ne aggódj, neked már erős tüskéid vannak, így nem eshet bántódásod. Szintén kalandor, szereti a szabadságát, ahogyan a lovak is, és ahogyan te is vágysz már az erdő mélyére.

– Köszönöm, így már nyugodtabb vagyok. Kérlek, te délceg komondor, válaszolj

nekem még arra, mi ez az állandó rikácsoló és kotyogó lárma a fenyőfák alól?

– Ó, hát ott van a baromfiudvar – nevetett az eb. – Vicces társaság. Kakasok, tyúkok, fürjek, kacsák, libák lakják. Rengeteg mulatság és perpatvar van náluk. Szárnyas állatok, tojást tojók. Úgy hallottam, a tojásokat te sem veted meg az étlapodon, legyen akár hangyáé, gyíké, vagy egy kismadaré.

– Igen, nagyon szeretem, becsatangolom majd esténként az egész erdőt a legfinomabb falatokért – mondta elhalkulva Sün Remény, majd lassacskán álomba szenderült.

A komondor is sóhajtott egy nagyot, letette fejét, és figyelmesen őrizte a rábízott süni álmát. Ilyen élményekkel teltek-múltak Remény napjai a hagyományos parasztudvar kertjében, de ő estéről estére jobban vágyott már a szabadságára, vissza a természetbe.

A kis süni gyorsan nőtt, így nem kellett sokáig epekedve várnia. Egy verőfényes délután a család álmában betette utazódobozába, és elindultak vele a Mátra-hegység szívébe. Odaérve kiszálltak az autóból, és gyalog, egy nagy erdő mélyébe indultak el. A hosszú úton néha-néha megpihentek és az időközben felébredt süni ámulattal kukucskált ki a dobozból:

– Hogy itt milyen hatalmas, szép bükkfák vannak, mennyi kis csapás a bokrok

között, megannyi völgyvel, árokkal és hegyoldallal! – izgatottan és boldogan járt kis orra érezvén a friss, illatos, érintetlen avaros aljzatot. Izgett-mozgott, alig várta, hogy bemutatkozhatson az erdő többi lakójának.

Aztán ahogy haladtak a hegyi ösvényeken, egyszer csak smaragdzöld mohával borított kövekhez értek, köztük rengeteg illatos falevéllal, roppanós makktermésekkel, friss gombákkal, halkan csobogó, kristálytisza forrással. Bár az aljnövényzet ritkásabb volt, azonban sünnnek való kuckós búvóhelyekből így sem volt hiány.

A fák lombjairól érdeklődve tekintgetett le egy szajkó, aki máris az erdei világba kiáltotta az új jövevény érkezését.

– Halló, halló, minden erdőlakó! Szíves figyelmeteket kérem! Sünn érkezett otthonunkba, Remény a neve, legyünk hozzá jók és kedvesek, hogy erdei reményei valóságot nyerjenek! Sok kis szempár szegeződött a forrás környékére, kinek-kinek orra vagy füle volt élesebb, azt fordította a sünn felé.

A család óvatosan az avarba tette Sünn Reményt, s a kislány búcsúajándékként egy almát gördített elé. Örömmel nézték, ahogyan útra kél a gombóc jószág, s kíváncsian, boldogan távolodik a mátrai erdő mélyén, elporoszkáló tüneményként!

Mizsák Kata Fáni és Mizsák Krisztián

Nyuszikaland

A tavaszi szellő ezer színben pompázó virágok illatát vitte mindenfelé, hirdelve a természet újjáéledését és madarak trillázták magasan fent, a fák legtetejére kiülve, hogy itt a tavasz.

A Kerekerdő melletti réten egy kis mélyedés takarásából egyszer csak két hosszú, szőrös, fekete hegyű fülecske bukkant elő, amelyet egy folyton mozgó puha orrocaska és két hatalmas szempár követett. A rejtekből óvatosan előbújt Panni, a nyuszilány, őt követte Bolyhoska, és kisöccsük Tódor.

– Jaj, én úgy megéheztem, itt az ideje, hogy valami harapnivaló után nézzünk! – nyafogta Tódor.

– Ó, te mindig csak a hasadra tudsz gondolni, egész nap azon jár az eszed, hogy min koptasd a fogaidat – korholta nővére, Panni, miközben gyönyörű barnásvörös bundáját fényesre tisztogatta.

– Ugyan már, ne mondd, hogy te nem tudnál megenni egy-két illatos bükkönyvirágot – heccelte nővérét Bolyhoska, hiszen tudta, hogy ennek úgysem tud ellenállni.

– Na jó, legyen! – adta meg magát Panni a többiek akaratának és kedvenc helye felé vette az irányt, ahol a rét legzsengőbb füvei és legillatosabb virágai nőttek.

A réten óvatosan haladtak és folyamatosan hol az eget, hol a horizontot figyelték, hisz már egészen korán, nyúlfiókaként megtanulták, hogy ébernek kell lenniük. Farkasok, rókák, menyétek, nyestek és sok-sok ragadozó madár fente rájuk fogát vagy csőrét, azonban szerencsájükre hatalmas szemeik és füleik minden rezzenést és moccanást azonnal észrevettek.

Amikor Tódor megszimatoalta a pillangós virágokkal tarkított terített asztalt, hirtelen elfelejtette, hogy milyen veszélyek leselkedhetnek rá és hatalmas szökkenésekkel ugrált tovább.

Mire Panni és Bolyhoska kiálthatott volna, hogy figyelmeztessék testvérüket, addigra egy ragadozó madár árnyéka suhant el felettük, és ahogy szüleiktől tanulták, rejtekbe menekültek, fülüket hátracsapták, azonnal lehasaltak és szinte egybeolvadtak a talajjal.

– Ne mozdulj Bolyhoska! – suttogta Panni. Most nem szabad moccannunk sem!

– Jaj, Panni, én úgy félek, mi lesz most Tódorral? – pityergett Bolyhoska.

– Ne aggódj, Tódor a kerek rét leggyorsabb nyuszija, és nem csak nagyokat képes szökkeni, de villámgyors irányváltással ki is cselezi bármelyik üldözőjét – nyugtatta Bolyhoskát Panni.

A két kis nyuszi összebújva reszketett a feljük hajló fűszálak alatt. Mindeközben

Tódor, mit sem sejtve vidáman szökdécselt kedvenc virágai felé, hogy azokból végre teletömhesse korgó pocakját. Már éppen nyitotta száját és beleharapott volna az ízletes szirmokba, amikor egy hatalmas árnyék vetődött rá és ekkor eszmélt rá a bajra. Ennek fele sem tréfa, gondolta, és felvette a nyúlcipőt. Hátra sem pillantva futott árkon-bokron át, egészen a rét melletti Kerekerdőbe.

Csak futott és futott, egészen addig, amíg ki nem fulladt teljesen. Ekkor megállt és riadtan nézett körbe, hogy hol lehet. Az erdőben egy gyönyörű tisztásra érkezett, amelyet lombokon átszűrődő napfény világított be.

– Hahó, van itt valaki? – kérdezte halkán Tódor, aki nagyon félt, hisz itt még sohasem járt.

– Hahó! – mondta hangosabban.

Egyszer csak a tisztáson lévő üregek bejáratánál sorra Tódorénál rövidebb barna fülecskék, majd folyton mozgó puha orrocskák és kerek szemecskék bukkantak elő. Szürkésbarna bundájú üregi nyulak lakták az erdei tisztást, akik két hátsó lábukon felegyenesedve kémlelték ismeretlen látogatójukat. Ők is nagyon óvatosak voltak, hiszen mint Tódornak, a mezei nyúlnak, nekik is számos ellenségük volt.

Egyszer csak, a család legidősebb tagja előrement és köszöntötte a vendéget.

– Üdvözöllek körünkben, én Berta vagyok. Gyere bátran közelebb, tőlünk nem kell félned.

Tódor közelebb lépett és így szólt:

– Engem Tódornak hívnak és köszönöm, hogy itt lehetek. Bocsánat, hogy csak így betörtem hozzátok, de egy ragadozó elől vettem fel a nyúlcipőt és futottam, ahogy a lábam bírta.

– Nahát, hogy ti milyen sokan laktok itt! – csodálkozott, látva a sok kíváncsiskodót.

– Bizony sokan. A mi családjaink sokáig együtt laknak, kicsik, nagyok, fiatalok és öregek egyaránt. Mi egy igazán nagy család vagyunk – felelte Berta

– De hol fértek el ilyen sokan, amikor ez a tisztás nem olyan hatalmas? – nézett körül álmélkodva Tódor.

– Ó, hát ez nagyon egyszerű. Mi föld alatti üregekben lakunk és az ott található vackában igen kényelmesen elfér mindenki – felelte Berta.

Körbe is vezette Tódort és mindent megmutatott neki, sőt még meg is invitálta egy kis lakomára. Ahogy békésen ropogtatták a friss hajtásokat, egyszer csak egy hatalmas dobbanás hallatszott. Ekkor mindenki fejvesztve menekült és elbújt a legközelebbi üregbe. Tódor Bertát követte és szerencséjére egy tágas üregbe szaladt be, ahol rémülten a földre hasalt.

– Mi volt ez? – kérdezte ijedten Tódor.

– Ne izgulj, csak az egyik társunk veszélyt jelzett a lábával. Ha halljuk a dobbanást, mindenkinek el kell rejtőznie, ez a szabály – magyarázta Berta.

– És honnan tudjátok, hogy merre szaladjatok ilyen sokan? – kérdezte Tódor. – Én sajnos a testvéreimet elvesztettem menekülés közben.

– Ó, mi sem egyszerűbb. Nézd csak, a mi farkincánk belső fele fehér, ezt meneküléskor magasra dobjuk úgy, hogy az kiviláglik, így a társaink könnyen tudják követni egymást – magyarázta Berta.

Teltek múltak a percek, és Berta csak mesélt, mesélt. A tágas, meleg és puha nyúlüreg védelmezően vette körül a kis nyuszikat.

Aztán egy kis idő múlva, Berta óvatosan kikémlelt az üreg bejáratából. Láta, hogy a veszély elmúlt és rokonai ismét békésen falatoznak a tisztáson.

– Most már előbújhatunk, elmúlt a veszély – szólt hátra az üregbe Berta.

Lassan alkonyodott, és Tódor lógó fülekkel ült egy fűcsomón. Berta odament és kérdezte:

– Mi a gond, miért lógatod a füleidet?

– Hiányoznak a testvéreim, Bolyhoska és Panni. Fogalmam sincs, hogy hogyan juthatnék haza – panaszkolta Tódor.

– Ne aggódj, segítünk neked! Én ismerem a Kerekerdő összes szegletét és tudom, hogy merre kell menned! Gyere, kövess, de ne maradj le! – biztatta Tódort Berta, és egy nagy ugrással neki is iramodott.

Tódor csak futott, árkon-bokron át, nem tévesztve szem elől Berta felvillanó fehér bojtos farkincáját. Egyszer csak elérték a kerekerdő legszélét és egy csipkebokor alatt megálltak.

– Itt az idő, hogy elbúcsúzzunk. Örülök, hogy találkoztunk, innentől már egyedül kell menned, most már könnyedén hazatalálsz – mondta Berta.

– Hálásan köszönök mindent! Nagyon örülök, hogy megismerhettelek, remélem, még találkozunk! – köszönt el Tódor.

Mielőtt továbbindult volna, alaposan körülnézett, majd nagy lendülettel kiugrott a rétre. Abban a pillanatban volt ám nagy meglepetés és öröm. Bolyhoska és Panni éppen őt keresték arra. Egymás nyakába ugrottak örömükben, és Tódor töviről-hegyire elmesélte, mi történt vele, hol és merre járt. A három kis nyuszi boldogan ment haza rejtekükre, ahol aztán összegbújva pihenték ki az egész nap izgalmaikat.

Dóczy Emília

Az erdei otthon

A mindenkor mozgó szél köszönt most, integetnek vele levelek, halld csak most a susogást, madarak csendülő énekét, s csendes lelkek meséit, ahogy mormolják a fák:

– Megérett a béke, ha az ébredő nap sugarai új fényre derítik e csodás erdőt – mondta lassan az öreg-bölcs tölgyfa. Tudniillik, a fák nyugodt, türelmes természetükhöz híven sokkal lassabban élnek, mozgolódnak és beszélnek. Ezért is nézte a tölgyfa mindig csodálattal mókus barátját, aki lelkesen futkározott le-föl, egyik fáról a másikra, gyűjtögetve élelmét.

– Mi jó falatokat találsz e szép reggelen? – kérdezte lágy hangon a tölgyfa.

– Az idevezető úton nyíló tobozból hulltak ki magok, s van jobb még, mit akarhatok: mogyoró, kedvenc rágcsálnivalónak, pár bogyó és finom termésed, a makk – válaszolta vidáman a mókus. Ezután felszaladt a tölgyfára és figyelmesen körbejárta, közben mintha falatozott is volna valamit az ágak környékén.

– Minek köszönhetem a látogatásodat? – érdeklődött tovább a tölgyfa, kissé nevetgélve, ugyanis a mókus apró lábacskaí csiklandozták vén kergét.

– Akad itt néhány rovar és lárva ebédre, ha jól sejtem, téged ők inkább úgyis csak akadályoznak a növekedésben.

– Igen, éppen a leveleim felé tartottak, hogy megegyék a zöldebbeket. Köszönöm a tisztogatást!

– Barát barátot segít! – mondta bölcsen a kis mókus.

– Igazi csöpp öröm vagy kis barátom! – hízeltetett őszinte szavakkal a tölgyfa. - Maradj mindig szorgos! Mert aki a sokszínű erdőért dolgozik, magában szintén gyönyört lel, a természet pedig ezernyi csodával felel.

Amint befejezte mondandóját az öreg, bölcs tölgy, hirtelen hűvös szellő hullámozott át a fák között. Viharfelhők tanácskoztak fenn a szabad égen, hogy cseppjeikkel, s a széllel az élen felfrissítsék az erdőt. A sokat élt tölgyfa érezte ezt és így szólt:

– Bizseregnek a leveleim, hívják a friss esőt. Ám más is közeleg, egy sejtelem: ágakat ropogtató és törzseket tördelő szél siet erre, s futó zápor kíséri. Lám, jobb, ha futásnak eredsz kicsiny mókus, míg ez a földet el nem éri. Keress búvóhelyet, s oda be ne engedd a szelet!

A mókus gondolkozás nélkül hazafelé vette az irányt, bár útközben még elásott pár szem finomságot a földre a későbbi időkre. Az erdő szélén magasló diófa volt az otthona, és tudta: a vihar elől a fában berendezett

odújában kell megbújnia. Így is tett: maga köré tekerte puha, bozontos farkát és rövid álomba merült védelmező lakhelyén.

A szél suhanó léptekkel elért a tölgyfáig és azt suttogetta neki:

– Tudom, előtted terül el a rejtett út, hol a kúszónövények fölfelé futnak az ágak birodalmába, s alant a bozotosok összeérnek, mint kusza labirintus: ez a rágcsálók titkos ösvénye. Mókus, pocok, egér, pele mind jár erre, s nem sejthetik a hirtelen támadó viharos kedvem; a villámok veszélyeit, a zivatar zavarosságát. Törékeny, gyöngédségre méltó apróságok ezek az állatok, ezért kérlek, igazítsd útba őket otthonuk felé, biztonságos helyre!

A szél ezután sietősen távozott és forgó lökésekkel próbálta arrébb fújni a haragos felhőket, ezzel időt nyerve a még szabadon kószáló rágcsálóknak. A tölgyfa bízott süvítő barátja szavaiban, hiszen ismerte őt már magonc korától kezdve. Felelősséggel fogadta tehát feladatát és figyelte az arra tévedő apró állatkákat.

Pár pillanat múlva előtűnt a vöröshátú erdeipocok. A tölgyfa alig vette észre vörösésbarna rejtőszíne miatt, mely jól beillett az erdő földtakarójának mintázatába.

– Bársonyos bundájú kis barátom, sietned kell hamar, eső és szél forragsága

közeleg! Bújj meg gyorsan otthonodban, piciny pocok!

Megfogadva a kedvesen szóló tölgyfa tanácsát, a pocok szaporán szaladt földbe vájt, puha fűvel és mohával bélelt üregébe.

Az alkony halovány égi színekben mutatkozott csupán, s inkább sötétlő szürkület szivárgott az erdőbe, mikor újabb kis vándor jelent meg a rágcsálók titkos ösvényén: az erdei egér a nappalt földalatti üregében töltötte pihenéssel, mivel mindig az éj leszálltával indul felfedező útjára. Mikor a tölgyfa elé ért, hátsó lábára állt és a levegőbe szimatolt, mintha megérezte volna az eső illatát.

– Úgy látom, egér barátom, már magad is érzed, amit mondani akarok – szólította meg a tölgy.

– Igen, már érzem a közelgő eső illatát és látom én is, hogy ma sötétebb van a megszokottnál – mondta az egér.

– Bizony, fölöttünk felhők hada kavargog, s hamarost lecsap. Bölcsen teszed, ha visszafordulsz az ösvényen. Menj, kicsiny egér, szaladj haza!

Az egér úgy is tett. Futás közben rövideket ugrott, s bár ez jellemző volt az erdei egérre, a tölgyfa mégis bohókásnak találta és búcsúzóul jót kacagott.

Az egérke egész járatrendszerrel mélyített a talajba otthonaként: volt benne fészek- és éléskamra, kényelmes nyugvóhelyek, és vihar

esetére egy külön kuckó, amely most alkalmasnak bizonyult a megbújásra.

A záporosó végül lezúdult, és a nagy cseppeket a szél frissítő permitté fújta. Az eleven ég morgott magában és elágazó villámokat rajzolt. Az erdőben e hatalmas természeti erők kevésbé látszódtak, mivel a fák lombjai óvó takarást nyújtanak. A hangok azonban beszűrődnek a láthatatlan széllel.

Egy apró rágcsáló azonban még az ösvényen kóborolt és ijedtében nem találta a hazautat. A mogyorós pele éjszakai állat, ezért hozzászokott, hogy amikor nem alszik éppen téli álmat, nappal szundikál, és csak későn merészkedik elő. Most azonban a hirtelen jött sötétség megzavarta. Szerencsére a tölgyfa látta ezt és még idejében odakiáltott a kis pelének:

– Gyorsan, gyorsan, kicsi pele, erre fuss, itt a helyed! – a pele követte a tölgy hangját, ami a vihart is túlharsogta, a fa pedig örömmel fogadta be egyetlen odújába.

– Üdvözöllek, apró barátom! Örülök, hogy nem esett bajod! Pihenj védő törzsem békéjében! A vihar kívül dúl, itt belül nyugalom van, így teljes az egyensúly.

– Köszönöm, tölgyfa! Igazán hálás vagyok, hogy megmentettél – felelte a pele.

– Nagyon szívesen, hiszen az erdő közös otthon. Nagyon szívesen – mondta lassan ismételve az öreg, bölcs tölgy, majd a

pelével együtt csendben hallgatták az esőcseppeket, ahogy a levelekre, majd a földre hullanak. Végül mindketten pihentető álomba merültek.

A mindenkor mozgó szél szintén búcsút intett, azzal az eső is csitult, már csak csepergett. Békés föld, odvas és korhadó köntösű fák védik a rágcsálókat az erdőn. Ezt az erdei otthont pedig a viharok után millió csillag fénye varázsolja el.

Bodon Bence

Malacod van, kicsi Ede!

Frici papa becsukta a mesekönyvet, levette a szemüvegét és megdörzsölte fáradt szemeit. Manó álmosan nyújtózott végig az ágyán, Minka azonban elégedetlenül ráncolta a szemöldökét, láthatóan nem tetszett neki az esti mese.

– Mi a baj csillagvirágom? – kérdezte tőle Frici papa. – Látom rajtad, hogy nem tetszik valami.

– A mese nem tetszett, Papus. Unalmas volt és nem szólt semmiről.

– Akkor mit szeretnél, miről meséljek? – kérdezte Frici papa kedvesen megsimogatva a kislány borzas fejét.

– Az erdőről, tündérekről, varázslatról – lelkesedett Minka.

– Boszorkányokról – vágott közbe a hirtelen éberré vált Manó.

– Jól van, jól van – nyugtatta meg őket Frici papa. Elgondolkodva összevonta a szemöldökét, majd elmosolyodott és így szólt:

– Mit szólnátok, ha mesélnék nektek Mamókáról, az én nagymamámról... Mamóka görnyedt hátú, apró kis teremtes volt, aki hosszú ősz haját színes fejkendő alá rejtve hordta. Arca ráncos volt, akár a tölgyfák törzse, szeme pedig melegbarna, mint az őzikeké. Amikor olyan fiatal voltam, mint ti

most, nagyon sokat időztem nála az erdőszéli, rozoga kis kalyibájában és szinte biztos vagyok benne – és itt Frici papa cinkosan körülnézett, majd suttogóra fogta a hangját. –, hogy boszorkány volt.

A két gyerkőc szeme elkerekedett a csodálkozástól.

– És tudott seprűn repülni? – kérdezte ámulattal Manó.

– És beszélt a tündérekkel meg a szellemekkel? – tette hozzá Minka őszinte kíváncsisággal, majd kicsit félve kérdezte meg:

– És gonosz volt?

– Ugyan már! – nevetett fel Frici papa.
– Drága Minkám, szerinted, ha gonosz lett volna, akkor én most itt lennék?

Minka bátortalanul megrázta a fejét.

– Na, látod! – felelte megnyugtatóan Frici papa.

– Hogy Mamóka repült-e seprűn, azt nem tudom – folytatta a mesélést suttogó hangra váltva. –, de hogy értett az erdő nyelvén, az egyszer bizonyos. Szerette és segítette az erdőt és az erdő is szerette és segítette Mamókát. Így éltek ők békében egymás mellett hosszú-hosszú éveken keresztül. Az erdő élelmet, friss vizet és tűzifát adott Mamókának, ő pedig ápolta a beteg fákat és állatokat. A különböző vadvirágokból kencét készített a sebeikre és bűvös erejű gyógyitalokat főzött belőlük, amelyek

kikezeltek mindenféle kórságot. A faluból is sokan jártak Mamókához gyógyíráért és tanácsért, ő pedig mindig mindenkinek segített. Így került Mamókához Ede is, aki egy vaddisznó volt.

A két gyerek feszült figyelemmel hallgatta Frici papát, pisszenni se mertek, annyira kíváncsiak voltak egy igazi boszorkányra.

– Ede, eltévedt kis vadmalac volt, valószínűleg elkóborolt a kondájától, és valahogy betévedt a faluba. Házról-házra járt, volt ahonnan a kutyák, és volt ahonnan a rosszcsont gyerekek kergették el. Rémülten, remegve, teljesen kimerülten mászott be a falu szélén az egyik kerítés alatt, ahonnan ismerős szagokat és a vályúba kiöntött ételmaradék ínycsiklandó illatát érezte. Hirtelen megörlült az ismerős rőfögésnek, de amikor megpillantotta a háznál tartott disznókat, igencsak meglepődött és nem tudta mire vélni a látványt...

– Miért Papus, mi történt? – kérdezték az unokák kórusban, aggódva a kis Edéért.

– A házi disznók a vaddisznók távoli rokonai. Más a színük és sokszor nem is olyan szőrösek, mint az erdőben élő rokonaik, vagy éppen göndör, bodros bundájuk van, mint a te hajacskád, Minka. A vaddisznóknak azonban sötétbarna, egyenes, drótszerű szőrük van, ez védi meg őket, amikor a szúrós, tövises

bokrok vagy a tüskés szederindák között közlekednek. A kicsi Ede teljesen elbizonytalanodott és keservesen síró rőfögéssel hívta a mamáját és testvérkéit. A konda barátságosan körbeszaglásztta az idegen jövevényt, turcsi orrukkal finoman a vályú felé terelgették, hátha éhes. Ez a nagy sürgésforgás azonban már a gazdának is feltűnt, aki egyből kiszúrta a saját malacai között a kakukktójást. Az ő csupasz, rózsaszín, játékos kedvű malackái közül egyből kitűnt kicsi Ede, a maga tétova járásával és barna, krémszín-csíkos bundácskájával. Barátságosan emelte fel a gyámoltalan jószágot, és megállapította, hogy a kismalac jó messzire tévedt a családjától. Viszont eszébe jutott, hogy tud segíteni neki: van egy hely, ahol biztonságban lesz az apró erdőlakó.

– Így került a kicsi Ede Mamókához, aki tyúkanyó-szeretetével egyből gondozásba vette a fáradt és éhes kis csavargót – folytatta Frici papa a történetet. – Mamóka aztán megetette mindenféle földi jóval, és kényelmes fekhelyet csinált neki a búbos kemence mellett, hogy még véletlenül se fázzon. Ede nagyon jól érezte magát Mamókánál, szépen rendben is jött pár nap alatt, de hiányzott neki a családja. A kertkapun keresztül mindig vágyódva nézett az erdő felé és bizonytalan rőfögéssel próbálta hívogatni a mamáját és a testvérkéit, de ők sajnos nem válaszoltak. Nem

jöttek a falu közelébe, jó volt nekik az erdőben. Mamóka tudta ezt, ezért amikor egyik nap elment rőzsét gyűjteni, elvitte magával Edét az erdőbe, bízva benne, hátha megtalálja a családját. Ede nagyon megörült a váratlanul jött kirándulásnak, boldogan rohant össze-vissza, turcsi orrával folyamatosan a földet szaglászta és szinte mindent kitűrt, aminek egy kicsit is érdekes szaga volt, vagy ehetőnek tűnt. Az egyik bokor alatt még egy erdei szalonka fészket is talált, kíváncsian szaglászta körbe, az orrával óvatosan bökdösve a benne lévő tojásokat, amíg Mamóka rá nem koppintott a sétatálcájával, mert ilyesmit mégsem szabad csinálni.

Hosszúra nyúlt a délután és lassan ment a Nap lefelé, ahogy sétáltak ki az erdőből az összegyűjtött rőzsével. Mamóka különös nyomokra és érdekes túrásokra lett figyelmes: szarvaséhoz hasonló paták hagytak mély, cuppogós nyomokat a sárban, csak valahogy mégsem voltak annyira kecsesek, sokkal inkább szélesen szétterültek a nedves talajon. Sok és nagy lábnyom volt, de volt közöttük sok apró is, sűrűn cikázva a nagyok hagyta csapások és túrások között. Mamóka letért az ösvényről, hogy kövesse a csapást, Ede vidáman futkározott körülötte, orra folyamatosan járt az ismerős szagokat fürkészve. Hirtelen megtorpant, hátán

felmeredt pelyhes kis szőre, annyira feszülten figyelt. A távolban, egy dombtetőn ismerős alakok motoszkáltak, rőfögő hangjuk tompán hallatszott csak el hozzá. Ede azonban felismerte elveszettnek hitt családját és visítva iramodott neki a dombtetőnek. A vaddisznókonda meglepetten nézte a feléjük száguldó jövevényt, beletelt pár percbe, mire felismerték, hogy elveszettnek hitt családtagjukat látják viszont. Testvérei boldogan körberőfögték, meghempergették a sárban, édesanyja pedig gyengéden szaglászta, bökdöste az eltévelyedett, csíkos kisördögöt. Mamóka a domb aljáról elégedetten mosolyogva integetett, úgy búcsúzott a kicsi Edétől.

– Soha többé nem is találkoztak? – kérdezte elszontyolodva Manó.

– Ó, dehogynem – felelte mosolyogva Frici papa. – Képzeljétek, még én is találkoztam Edével, amikor már szép nagy vadkan lett, hosszú, tekintélyt parancsoló agyarakkal. Rendszeresen visszajárt Mamókához, sőt még a ház körüli munkába is besegített. Némi hátvakargatásért és pár finom falatért cserébe sokszor ő túrta fel a hátsó kertet, hogy Mamóka el tudja ültetni a palántákat.

– Milyen érdekes – tűnődött el Minka.
– Azt hittem csak a kutyákkal meg a cicákkal lehet barátságot kötni.

– Látjátok gyerekek – mondta ki nagy bölcsen Frici papa a tanulságot – a szeretet, amivel az erdő és a lakói iránt viseltetett, ez volt az én Mamókám igazi varázslata.

Gyenes Adrienn

Plüsi álma

– Qrrrrrrrrrrrr! Qrrrrrrrrrrr! Krrrrrrrrrrrrrrrrrr! – döngő horkolás verte fel a téli erdő csendjét. Pirók és Tüsi megrázkódtak, forgolódtak, majd újra mély álomba szenderültek. Forgolódás közben arra gondoltak, hogy „Ez a Plüsi már megint valami furcsát álmodott, miért is nem tud csendben, szuszogva aludni, mint minden rendes, téli álmot alvó állat?”.

Ők hárman már régóta barátok voltak: Plüsi, a pele, Pirók, a mókus és Tüsi, a sün. Sőt, már az ő szüleik is itt éltek, ebben a fenyvessel szegélyezett, tarka virágokkal, tisztásokkal szépített tölgyfaerdőben.

Nem tudni, hogy miért, de valamikor, réges-régen egymásra talált ez a három állatka. Alapjában véve nincs semmi meglepő ebben a történetben, hiszen nem voltak ellenségei egymásnak, nem orozták el egymás elől a betevő falatokat. Leginkább megosztották egymással, és ha alkalmasint valamelyikük szükségét is érezte a tápláléknak, inkább kisegítették egymást. Ez nem minden esetben volt szerencsés, mert nem volt azonos az étlapjuk. Tüsi nem annyira kedvelte a kemény héjú mogyorót, és Pirók sem örvendezett önfeledten a Plüsi által felkínált ízletes lárváknak. A szándék volt fontos, a

segítőkézség. Ez volt az, ami ezt a három különleges, kedves kis állatkát és őseiket megtartotta, megőrizte ebben a veszélyeket, de sok-sok csodát és szépséget is rejtő erdőben.

Plüsi soha nem kelt hosszú vándorútra. El-elkalandozott, de soha nem vállalkozott olyan távoli sétára, mint Pirók, a mókus. Ugyan a mókusok fáról-fára való könnyed ugrálását nehéz lenne sétának nevezni, de tény, hogy Piróknak több ideiglenes szálláshelye is volt, amikben igyekezett bőséges élelmiszertartalékokat felhalmozni. Egyetlen biztos lakhelye volt, mégpedig annak a tölgyfának a gallyaiból, ágaiból készített, szinte tökéletes gömb alakú fészke, amely tölgyfa alatt volt Plüsi és Tüsi állandó lakhelye is.

De azt hiszem, itt az ideje, hogy visszatérjünk a télhez, s a tél azon napjához, amikor a kis pele horkolásával felverte az erdő csendjét. Barátai és a környék lakói már megszokták, hogy Plüsi gyakorta horkol, amikor mélyen álmodik. Aztán a mély álomból egy kicsit magához tér, szétnéz a világban, majd újra álomba merül.

Barátai nem tudták, hogy Plüsi miről álmodik, miért riad fel időnként. A kis pelét már évek óta az a gondolat nem hagyta aludni, hogy amikor ő és barátai alszanak, akkor vajon mi történik a zúzmarás, hólepte erdőben. Egyáltalán: történik-e valami?

Akkor, azon a bizonyos téli napon felébredt. Sötét, dermesztő éjszaka volt, de különös fények vibráltak a levegőben, és érdekes hangokat hallott. Az álom teljesen kiszállt a szeméből. A fények, a hangok irányába vette az útját. Didergett. Nemsokára megpillantotta a közeli tisztáson a zajok, pontosabban dalok forrását.

A tisztáson tábortűz égett. A tűz mellett emberek táncoltak, zenéltek, daloltak. Plüsi nem tudta mire vélni a dolgot, csak azt érezte, hogy ez valami jó, és nem kell félnie. A tűz felmelegítette testét, a tánc, a zene, a dal pedig a lelkét. Lélekszakadva visszaroht a tölgyfához, és felébresztette barátait. Nehezen ébredtek fel, nehezen tértek magukhoz, de amint meglátták a fényeket, meghallották a zenét, azonnal indultak ők is.

A három jó barát óvatosan, nesztelenül megközelítette az örömtüzet. Az emberek, amikor már nem volt olyan hatalmas a láng, egymás után ugrálni kezdtek, át a tűzön. A három jóbarát szájtátva nézte őket. Az utolsó parázs még kicsinykét hunyorgott, amikor az emberek elhagyták a tisztást.

Közelebb merészkedtek és nagy bátorságot merítve mind a hárman átugrották a pislákoló parazsat, majd visszatértek kuckójukba.

Álomba szenderültek. Olyan szép álmuk még sohasem volt.

Azóta minden télen, a télnek azon a napján, a három jóbarát felébred (Plüsinék még horkolnia sem kell), és a bokrok védelmében megbújva nézik a csodát és várnak a pislákoló parázsra.

Harencsár László

Az erdei királyfiak

Történt, hogy az erdő királya elhatározta, nyugállományba vonul. Nem volt már fiatal, királynak lenni pedig sok elfoglaltsággal járt. Az öreg király szeretett dolgozni, ezért kissé nehezebbre esett meghozni a döntést, de amikor végre elhatározásra jutott, magához hívta három fiát.

A királyfiakat nem volt egyszerű előkeríteni, hiszen egészen másképp töltötték napjaikat. A denevér éjjel röpködött, nappal pedig fák odvában vagy barlangokban, sziklarepedésekben szunyókált, a kígyó naphosszat sütkérezett a köveken, éjszaka meg érezte a bozótosban, a vakond viszont csak nagyritkán dugta ki a fejét a föld alól.

Végül nagy nehezen csak összeszedte fiait a vén király, és elküldte őket az emberek közé körülnézni, hogy miután visszatérnek, új tapasztalataikkal felvértezve kormányozhassák az erdő népét.

Először a kígyó indult útnak. Az este egy falu végén találta, és mivel nem volt kedve a szabadban tölteni az éjszakát, besurrant a legszélső ház ajtórésein.

– Jaj, kígyó, kígyó! – hallotta a sipítozást az előszoba másik végéből. Megállt, és udvariasan bemutatkozott:

– Jó estét kívánok – mondta. – Valóban én vagyok a kígyó, de a becsületes nevem Sziszi.

A háziak nem mentek oda a váratlan vendéghez kezét rázni, de ez nem csak azért volt így, mert a kígyónak nemigen akadt keze, hanem mert rettegve húzódtak meg egy sarokban.

– Béla, csinálj már valamit! – suttogott egy női hang. – Üsd agyon!

– Ennek fele se tréfa – gondolta a kígyó, de azért összeszedte minden bátorságát, és az emberekhez fordult:

– Miért is kéne engem agyonütni?

– Mert biztosan mérges vagy, és meg fogsz minket harapni.

– Kétségtelenül kezdek mérges lenni, de nem egészen úgy, ahogy ti gondoljátok – mondta a kígyó, és mivel jobb elkerülni a bajt, mint kimenekülni belőle, kiosont az ajtórésen, ahol az imént bement a házba. Közben erősen dohogott magában:

– Errefelé nem is élnek mérgeskígyók, ráadásul az összes egeret megfoghattam volna nekik a magtárban, de úgy látszik, az embereknek nincs szüksége a segítségemre – azzal hazafelé vette az irányt.

Egyszerre értek haza testvérével, a vakonddal.

– Te mire jutottál? – kérdezte Sziszi.

– Semmi jóra – tárta szét tanácstalanul ásólábait amaz.

– Találkoztam egy kertésszel, aki egy lapáttal csapkodott a fejem körül, amiért feltúrom a pázsitját, aztán benzines rongyot tuszkolt a járatomba, hogy menjek onnan minél messzebb, mert elvágom a növények gyökereit. Ebben részben ugyan igaza volt, de hasznot is hajtok, mert amerre én járok, ott sokkal kevesebb a még nálam is nagyobb gyöker-kártevő cserebogárlárva meg a lőtücsök.

Szisi a fejét csóválva hallgatta a történetet, aztán már csak gondolataikba mélyedve ücsörögtek. Mármint a vakond ücsörgött, a kígyó inkább összetekeredett, lévén nem volt olyan testrésze, amin ücsöröghetett volna. Ekkor érkezett meg a harmadik testvér, Frici, a denevér. A másik kettő faggatni kezdte, hogy mire jutott az emberekkel.

– Tudatlan népség – mondta fejét csóválva Frici. Az egyik sikoltozott, hogy bele fogok kapaszkodni a hajába. Hiába magyaráztam neki, hogy eszem ágában sincs ilyesmit tenni, sőt, képes sem vagyok rá, nem érdekelte. A másik azzal jött, hogy ki akarom szívni a vérét. A harmadik azt javasolta, hogy szögezzenek ki az istállóajtóra, mert akkor szerencsét hozok a házra.

– Hát milyen fantáziájuk van ezeknek?
– szörnyedt el Szisi.

– A java még hátravan – hadarta a denevér. – Egy fickó azt állította, hogy látta, amikor elloptam a kamrából a szalonnát. Én?! Én, aki csak rovarokat eszem, és így teszem könnyebbé az életüket?

– Mondjuk az is igaz – folytatta Frici. –, hogy annak a szalonnás fickónak eléggé zsíros volt a szája széle, úgyhogy sejtem én, miért akarta rám fogni a kamrában történeteket.

Ezen már nevetni is kedvük támadt, de Frici még azt is elmesélte, hogy hazafelé indulva üldözőbe vett egy szúnyogot, és a rovarot követve betévedt egy ház ablakán.

– Mindenáron le akartak ütni egy seprűvel, pedig csak annyit kellett volna tenniük, hogy szélesebbre tárják az ablakot, és lekapcsolják a világítást. Akkor ki tudtam volna jönni, így meg alaposan megkergettek, alig tudtam menteni az irhámam.

Reggel a testvérek meglátogatták az apjukat, aki, miután elmesélték neki a történeteket, bólintott.

– A legfontosabbat már tudjátok – mondta fiainak. – Most már megkezdhetem a nyugdíjaséveimet.

Azzal a vén király átadta az erdő kormányzását gyermekeinek, akik azonnal kihirdették, hogy az ember ostoba jószág, aki

elől el kell rejtőzni. Azóta is ez a törvény az erdőn. Az állatok elbújnak az ember elől, és leginkább azok találkozhatnak velük, akik nem csapnak zajt és nem hívják fel a figyelmet ottlétükre.

Csanádi Dávid Flanagan

Bréku és Pontyi kalandjai

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, létezett egy gyönyörű zöld erdő, amelynek a közepén egy égszínkék forrás ömlött egy hatalmas tóba. Ez a tiszta vizű tó megannyi vízi élőlénynek adott otthont.

Köztük voltak kisebbek, mint a felszínen úszó Gizi vízipók, a tavacska hírmondója, aki mindig figyelmeztette Anyót, az idős szürkeharcsát, és az aggastyán Apót, a hatalmas mocsári teknőst, hogyha a fiatalok éppen valami rosszaságon törték a fejüket. Anyót és Apót is könnyű volt megtalálni, hiszen Anyó mindig egy korhadt fa alatt pihent a tó fenekén, Apó pedig a tó közepéből kiálló kövön sütkérezett. Bréku, a kis ebihal és Pontyi, a fél éves ponty voltak a legnagyobb bajkeverők a tóban.

Egyszer Bréku talált egy fehér valamit a vízben, amellyel elkezdett játszani, és jól belegabalyodott. Egy műanyag zacskó volt az. Persze Pontyi azonnal a segítségére sietett, de hiába próbálkozott, nem tudta egyedül kiszabadítani. Közben Gizi sebesen úszott Anyóhoz és Apóhoz, hogy elmondja, a fiatalok megint bajban vannak, aztán odavezette Anyót és Apót Brékuhoz. Mivel ők már sok évet megéltek, azonnal tudták, hogy

mit kell tenniük. Így hát mentek is Rákiért, a rákért, akit egy kő alatt találtak meg. Ráki azonnal elnyisszantotta a műanyag zacskót, így Bréku kiszabadulhatott.

– Kiviszem a szatyrot a vízből, hogy más már ne akadhasson bele – mondta Ráki.

– Köszönjük Ráki, hiszen nekünk nagyon fontos, hogy tiszta legyen a víz, mert csak akkor jutunk elegendő levegőhöz – válaszolta Anyó.

Ezután Bréku és Pontyi sem vágyott több rosszaságra.

Ahogy telt-múlt az idő, Bréku és Pontyi is felcseperedtek. Pontyi kétszer akkora lett, Brékunak pedig kinőttek a lábai és egyre messzebbre ugrált el a tótól. Pontyinak persze nagyon hiányzott barátja, akivel együtt nőttek fel, hiszen nem tudott utána menni, de mindig a part közelében úszkált, hátha felbukkan a béka. Egyszer aztán egy forró nyári napon annyira visszahúzódott a tó, hogy Pontyi egy pocsolyában rekedt. Kiabált is:

– Segítség, segítség!

Gizi persze azonnal rohant Anyóhoz és Apóhoz, hogy segítséget kérjen tőlük, mint a régi szép időkben. Meg is jelentek mindannyian, de hiába próbálkoztak: locsolták kifelé a vizet, húzták-vonták Pontyit, hívták Rákít is, hogy segítsen, de nem tudták az ifjú halat visszavinni a tóba.

– Még sosem húzódott vissza ennyire a tó – siránkozott Anyó.

– Hogyan fogjuk Pontyit visszahozni? – kérdezte Gizi.

Egyszer csak neszt hallottak a távolból. Mindannyian arra fordították tekintetüket. A bozótból egy béka ugrott elő, Bréku volt az, akit alig lehetett felismerni a szürkületben.

– Hát itt meg mi történt? – kérdezte Bréku csodálkozva.

– A szárazság miatt a tóból nagyon sok víz elpárolgott és Pontyi ottragadt, abban a pocsoltyában – mutatta Anyó.

– Nem tudjuk, mit tegyünk, próbálkoztunk már mindennel, hogy visszahozzuk Pontyit a tóba, de sajnos most már mi is tanácstalanok vagyunk – felelte Apó.

– Itt már az ollóm sem segít! – sóhajtotta Ráki.

– Bízátok csak rám, hiszen én már értek ehhez. Néha nekem is segítség kell, hogy átjussak az út másik oldalára. De egyet s mást ellestem az emberektől – felelte Bréku, és azonnal odaugrott barátjához, aki nagyon örült neki.

– De jó, hogy itt vagy! – felelte Pontyi. Bréku azonnal elkezdett ásni a pocsoltyától a tó felé, mígnem akkora árkot ásott, amin keresztül a halacska már vissza tudott kecmeregni a tóba.

– Köszönöm barátom! – mondta neki Pontyi.

Persze volt nagy örömujjongás, mindenki boldog volt, hogy Pontyi ismét a tóban van.

A hal megfogadta, hogy soha többet nem fog ennyire a part szélénél úszkálni, Bréku pedig megígérte legjobb barátjának, hogy mostantól nem fog elmenni olyan messzire a tavacskától. Így hát betartva ígéretét, ásott magának egy gödröt közel a part széléhez, és azóta ott hűsöl napközben.

Aki arra jár, ott találja. Ha nem hiszitek, járjatok utána!

Pataki Bernadett és Patakiné Gál Anikó

Álommesé

Amikor a morcos, feldúlt fiúcska az erdőhöz ért, felkapott egy botot, s ütötte-vágta a növényzetet maga előtt, ahol érte. Csapkodás közben dohogott, s szinte futott befelé az erdő mélye felé. Átgázolt egy hangabolyon, egy pillanatra beleragadt egy keresztspók hálójába, s dühében belerontott egy napsütötte sárga árvacsalános foltba. Feljajdult, csupasz lábszarához kapott, s lesöpörte róla a méhecskét és a bőrén riadtan futkosó hangyákat. A méhcsípését nézegetve, fájlalva, a szeme sarkából még látta a cipőjéről eliszkoló nagy pókot, hátán a jellegzetes rajzolattal. El akarta taposni, de a sűrű aljnövényzet már elrejtette a szeme elől. Az járt a fejében, hogy ebben a pillanatban semmit nem utál annyira, mint a hat vagy nyolclábú apró lények gyülekezetét.

Most már kifelé vágyott az erdőből, de nem emlékezett, honnan érkezett. A botot újra megragadta, s görcsösen figyelt a lába elé, hogy hová lép.

Ekkor történt az, amire nem számított: az Erdő megszólította, mert beszéde volt vele. A fák lelógó ágai elől kitérve, a földből kilógó nagy gyökereket kerülgetve egyre közeledett a kisfiú az Erdő Öregje felé.

A nagy tölgy nem csupán több évszázados életkora, s hatalmas méretei miatt lett az Erdő Öregje. Nem is kiterjedt rokonsága vagy az erdőben elfoglalt központi helye miatt: a növények egyik csodája a kapcsolati hálójuk gazdagsága. Senkinek nincs a rengeteg nagy kerek erdőben olyan sok lakója és barátja, mint a legidősebb és legbölcsebb tölgynek.

Alacsonyan nyújtózó friss hajtásaiból őzek és szarvasok csemegéznek, a vaskos, rücskös törzsén felfutó mókusokat fürge nyestek kergetik, lombkoronájában és odúiban tucatnyi madárfaj lel otthont. A bölcs faóriás mégis a temérdek rovarfaj megszámlálhatatlan egyedével beszélget a legtöbbit.

Mert a fák nagyon tudnak hallgatni, s szeretik a nekik elmondott meséket. A rovarok pedig mesélnek, a maguk csendes, vagy olykor egészen furcsa, ritmusos hangján.

Elmesélik, hol és mit láttak, mit kóstoltak, kikkel találkoztak, mit tapasztaltak az erdő más tájain, távol az otthonul szolgáló fától. S a bölcs tölgy figyelmesen hallgatja megannyi látogatóját és lakóját. Bárhonnan jön az aprócska hang: a legkisebb hajszályökereitől a gesztjében, kérgében, odvában megbújó suttogókon át, a rajta mászó, levele fonákján kapaszkodó vagy lombkoronájában röpködő rovarokig.

S mire a fiú elért az erdő legnagyobb fájáig, már csak leroskadni volt ereje a tölgy lábához. Nekivetette hátát a fa törzsének, aztán körülnézett, hogy hová keveredett. Csalódott volt, amiért eltévedt. Újra körülnézett, s megragadta a lombok között átszűrődő napsugarak játékának látványa. Elmerengett, s hamar elnyomta az álom.

Senki nem hallgat úgy, mint egy fa. Figyelmesen, mindig éber, egyszerre minden aprócska sejtjével jelen lévően. A lábainál alvó csibészt az Erdő Öregje körülfonta leveleinek halk susogásával, s megmutatta magát neki tetőtől talpig.

A fiú azt álmodta, hogy icike-picike, s amerre nézett, körülötte minden ismeretlen volt. Sötét, meleg földben érezte magát. Ahogy haladt, itt is, ott is apró és nagyobbacska üregeket talált, amik gondosan ki voltak bélelve, s mindnek lakója volt. Pajorok és lárvák között vezetett az útja, akik közt volt, amelyik hangosan rágcsált, volt, aki mozdulatlanul pihent, míves burkot készítve maga köré. Egyik sem figyelt rá, békésen tették a dolgukat, s a fiúnak kedve lett megfigyelni őket. Volt köztük hatalmas, fehér bőrű, aki szinte barlangot alakított ki magának, s apró szeszínűek egyaránt. A legcsodálatosabbak nem voltak sem nagyok, sem formásak, sőt inkább nagyon is jellegtelenek voltak, de sejtelmes, halványzöldes derengés vette őket körül.

Ahogy a gyökerek mentén felfelé haladt a termékeny erdei földben, a felszínre bukkant, s egy hatalmas, rücskös fatörzset látott maga előtt. A kéreg – akár egy erősen tagolt sziklafal – mászásra készítette, s útja során sokféle színes apróságot látott kikukucskálni a kéreg repedései alól. A cincérek hosszú, bunkós csápjai, mint hatalmas antennák körbeszimatozták, s ő jót mulatott nagy, csillogó szemükbe nézve, mert a cincérek csuda mókás szerzetek, amilyen elegánsak, olyan esetlen mozgásúak. A hőscincér fekete kitingpáncélja kifogástalan pompában ragyogott, ahogy a kéreg alól, lárvaévei lakmározásainak színhelyéről repülni indult.

Élénk tónusú pirinyó atkák lestek rá riadtan, s szaladtak tovább. Számptalan útelágazás után, egyre feljebb jutva, a napsütötte leveleket nézve, megpróbálta megszámolni, hányféle zöldet lát. Káprázott a szeme a napfényben megcsillanó levelektől, s mosolyogva szemlélte a levelek fonákján elrejtett gubacsokat, amelyekben még igencsak apró darazsak nevelkedtek csendesen várva az őszet. Az ágak között egy keresztespók dolgozott éppen serényen, rendkívül erős és rugalmas pókfonalat választva ki fonószemölcsén át. A fiú álmétkodva nézte a pontos terv szerint alkotó mérnök szeme előtt formálódó mestéri művét.

A törzshöz tapadva, gondosan körülszöve egy minden eddig látott lénynél nagyobb gubóra lett figyelmes. A szürke báb lassan ugyan, de mozgott. A gubó egyik végén egy apró lyuk keletkezett, amit valaki belülről tágitott lassan, nagy munkával. Lélegzetvisszafojtva leste a nagy pávaszem előbújását. S ahogy száját tátva nézte a legnagyobb lepkeszárnyak óvatos kicsomagolódását, észre sem vette, hogy közben alkony borult a tájra.

A pávaszem finoman megszáritotta szárnyait, s mikor végül késznek érezte őket, kitárni készült azokat, ám ebben a pillanatban a fiú felébredt. Ahogy kinyitotta a szemét, az első gondolata az volt, hogy szeretné újra maga előtt látni azt a csodálatos szempárt, a mívés hímporos lepkeszárnyakat. S ahogy erre gondolt, a térdén meglebegtetve magát felröppent az éjjeli pávaszem, s eltűnt a sötétedő erdőben. A fiú hálásan nézett utána. Egy szarvasbogár röpült el mellette a másik irányból, s nem tudta miért, de a fehér bőrrű barlanglakót idézte fel benne.

A gyerek felállt, megsimogatta az öreg fa törzsét, s hazafelé indult. Lassan, békésen haladt, hiszen tudta az utat, apró, zöld fényű szentjánosbogarok röpülve mutatták meg neki.

– Igazán hallgatni csak a fák tudnak. Nincs bölcsebb élőlény a földnek, mint az erdő öreg, őshonos fája... S tőle hallottam a legszebb mesémet. Igaz történetet az átváltozás csodájáról – gondolta a fiú.

H. Kolláth Mária

Cukorborsó

Hallottál már Cukorborsóról? Na, nem arról, akinek a története a nagy zöldséglevesében ér véget, hanem... Egész pontosan Cukorról és Borsóról, a két huncut hernyóról.

Még nem? Akkor figyelj, elmesélem neked!

Cukor és Borsó a Pille Parkerdőben élt. Egy öreg bükkfa ágai közé szőtték selyemházikójukat, abban élték vidám életüket. Naphosszat játszottak, bolondoztak, és amikor épp nem ezt csinálták, akkor leginkább ettek. Ettek reggel, ettek délben, ettek este. Ettek, ha éhesek voltak és akkor is, ha nem. Ettek játék közben, vagy ha csak unatkoztak. Az étlapjukon főként fák és bokrok levelei szerepeltek, de bármit hajlandóak voltak megkóstolni, ami az útjukba akadt. Szívesen rágszálták a kőris levelét, felfalták a kocsányos tölgyet és imádták a málnabokrot.

Egy nap gyerekzsivaj ébresztette a selyemházikó lakóit.

– Mi ez a hangzavar? Álomban tavaszi kertben jártam, nárcisz levelét rágszáltam, tulipán szirmai közt ringatóztam. De ez a szörnyű lárma felébresztett – dűnnyögte Cukor álmos hangon, közben kinyújtotta lábait és óriásit ásított.

De Borsó szeméből a kíváncsiság gyorsan kiűzte az álmot. Kipattant az ágyból és az ablakhoz szaladt.

– Ezt nézd, Cukor! Egy kirándulócsoport!

Nagy nehezen Cukor is kikecmergett az ágyból és együtt nézték az ablakuk alatt kialakult helyzetet. Egy iskoláscsoport reggelizett és készült fel az előttük álló Holdvilág-árok túrára. Miután elfogyasztották az otthonról hozott szendvicseket és gyümölcsöket, folytatták útjukat a piros kereszt-turistajelzés irányában. Ekkor Borsó megpillantott valamit a földön.

– Nézd, Cukor! Ott egy alma! Kiesett az egyik gyerek táskájából!

– Remek! Szaladjunk és faljuk fel az egészet! Kezdjük a héjánál, rágjuk be magunkat egészen a magházig! Én még a magot is megkóstolom! – lelkesedett Cukor.

Amikor az alma mellé értek, Borsó így szólt barátjához:

– Te Cukor, mit szólnál, ha versenyt rágnánk?

– Jó ötlet, de mégis, hogyan csináljuk?

– Egymás mellé állunk, rajtszóra elindulunk, és az nyer, aki előbb kirágja magát az alma túloldalán.

– Jó! Jó! Van kedvem játszani, de almát rágszálni még inkább! Viszont kell egy bíró,

aki jelzi a rajtot és igazságosan eldönti, melyikünk a gyorsabb.

Amint ezen tanakodtak, épp arra repült a szorgos méhecske. Megörült ennek Cukor és Borsó. Mindketten ugyanarra gondoltak: ő lehetne a döntőbíró. Huncutul egymásra kacsintottak és egyszerre odakiáltottak a méhecskének:

– Méhecske, gyere velünk játszani! Versenyezni szeretnénk, és igazságos bírót keresünk.

De a méhecske nem tudott a jó barátok kedvében járni.

– Sajnos nem érek rá, gyerekek, dolgoznom kell. Még nem teljesítettem a királynőm kérését – mondta.

– Neked van királynőd? És milyen feladatot bízott rád? – kíváncsiskodott Cukor.

– A méhkasban, ahol élek, egy gyönyörű királynő az uralkodó. Az udvartartás minden egyes tagjára fontos feladatot szab ki. A fiatalabb méhecskék takarítják a kaptárt, az idősebbek viaszt építenek, és vannak, akik összegyűjtik a virágokról a nektárt, amiből később mézet készítenek. Az én feladatom a felderítés – mondta büszkén a méhecske.

– Ez nagyon izgalmasan hangzik! – vélekedett Cukor.

– És mit csinál egy felderítő? – érdeklődött Borsó.

– Kiderítem, merre található a legjobb nektárforrás. Amint megtaláltam, hazatérek a jó hírrel és örömtánccal jelzem a társaimnak, hogy kezdhetik a gyűjtögetést. De ma még sajnos nem találtam rá, és a többiek várják, hogy jelezzek nekik. Ezért nem érek rá veletek játszani.

– Mehetünk veled? – kérlelték a hernyócskák. Esténként az erdei ösvény felől friss hársfavirágillatot hoz a szél. Megmutatjuk neked! A hársfa levelét még úgysem kóstoltuk. Amíg te elviszed a hírt a kaptárba, mi gyűjtünk nektek virágport a nektárhoz.

– Nem lehet, gyerekek, ez nem a ti feladatotok! – jelentette ki határozottan a méhecske. Ti nem méhek vagytok és egyébként is túl kicsik vagytok még egy ilyen komoly munkához.

– De mi is szorgosak vagyunk, csak nem méhecskék, hanem hernyócskák! Szorgalmasan tudunk például enni! És szívesen csinálnánk már valami hasznosat is.

– Ne aggódjatok, ha itt lesz az ideje, teljesen átalakul az életetek és ti is részesültök a komoly munkából. De amíg gyerekek vagytok, nincs más dolgotok, mint hogy minél többet játsszatok, és jó nagyra nőjete. Nekem most már mennem kell, de köszönöm a tippet! Hársfavirágból kiváló mézet szoktunk készíteni – intett nekik a méhecske barátságosan és azzal továbbállt.

A bíró elrepült, az alma ott maradt és még mindig játékra csábította a kis hernyókat.

– Új játékot kell kitalálnunk – állapították meg nagyon bölcsen. Nem kellett sokáig gondolkodniuk, mert Borsó fejében gyorsan szöveget ütött a következő ötlet.

– Álljunk egymással szemben úgy, hogy köztünk van az alma. Egyszerre kezdjük el rágni és a közepén összetalálkozunk – javasolta.

Jót nevettek az új tervükön és már rágták is az almát. Mikor összetalálkoztak, vidám táncot jártak és az alma másik részén kezdtek az egészet előlről, míg az egész gyümölcs el nem fogyott.

Akkorra már a nap is nyugodni készült, így a hernyócskák tele hassal bandukoltak hazafelé. Lassan szedték lábacskaikat az öreg bükkfa törzsén felfelé egészen a selyemházikóig. Amikor felértek, a ház előtt megpihentek. Csend telepedett a Pille Parkerdőre, langyos szellő cirógatta arcukat, táncoltatta a faleveleket.

– Te, Borsó! – törte meg a csendet Cukor. – Gondolkodtál már azon, milyen jó lehet a méhecskének? Te nem érzed úgy néha, hogy csinálnál már valami fontosat az életben?

– Én épp csak azon gondolkodom – vágta rá Borsó –, hogy hogyan fogok majd bebújni az ágyikómba, mert annyira tele vagyok, hogy mozdulni sem tudok. Azt

hiszem, a szokásosnál is többet ettem és menten szétdurranok.

Finoman paskolgatta megtelt pocakját, majd folytatta:

– Ami azt illeti én azon gondolkodtam, milyen jó a méhecskének, hogy tud repülni. Körbepülheti a Pille Parkerdőt és fentről csodálhatja a világot. De ne feledd, Cukor, a méhecske szavait: egy napon megváltozik az életünk!

Azzal jó éjszakát kívántak, becsukták a selyemházikó ajtaját és eltették magukat másnapra. Még csak nem is sejtették, hogy az a nap közelebb van, mint gondolnák.

Reggel fülemüleszó ébresztette őket édes álmukból. Verőfény járta át a kis szobát. Kikelt az ágyból a két jóbarát, és nem hitt a szemének. Az éj leple alatt a két kis hernyó csodás pillangóvá változott. Arany napsugárban csillogott a szárnyuk és boldogan repítette őket körbe-körbe a Pille Parkerdőn. Százszor. Vagy talán ezerszer.

Tudták, hogy ez volt az a nap, amiről a méhecske mesélt. A nagy átalakulás napja, ami után teljesen megváltozott az életük. Már nem játszottak naphosszat, hanem járták a tarka mezőket, zöldellő erdőket. Virágport szállítottak virágról virágra, hogy minél több illatos, színes szirom tarkítsa édes otthonukat, a Pille Parkerdőt.

Tóth Edina

Jelenés

Tikkasztó nyári hőség volt. A fényesen csillogó, magasra nőtt fűszálak között elszórva tűntek fel a rét legszebb virágai, mintha a szivárvány színeinek pompájával akarnák megtörni az aljnövényzet egyhangú, mély zöldjét. Egymás hegyén-hátán piroslott a pipacs, virított a körömvirág narancsa, sárgállott a fecskefű, a fűbe olvadt a kutyatej halvány zöldje, fénylett a katáng fenséges kékje, illatozott a lila mezei zsálya és gyönyörködtette a szemet a szagos bükköny rózsaszínje, sőt, itt-ott utat tört magának pár szál hófehér kamilla is. De mindezek közül talán a legpompásabb látványt mégis a lepkék színekavalkádja jelentette, akik a növények porzásával egyidejűleg buzgón próbálták megtönni pocakjukat a virágok ontotta édes nektárral. Folyvást ki-be öltögették felkunkorodó pödörnyelvüket, hogy minél több finomsághoz jussanak.

Egy furcsa jelenség törte csak meg a látképet. Két himbálózó, barna pamacs lapult a fűszálak között. A pamacsok egy kislányhoz tartoztak, aki lelkesen próbált eggyé válni a természettel és minél láthatatlanabb maradni. A dupla copfos leányzó, Barka, a közeli erdészházban lakott és minden szabadidejében a réten hasalt, hátha újabb és újabb

megfigyeléseket jegyezhet fel csodálata tárgyairól, a lepkékről. Ámulatba ejtette a szárnyukat fedő szőr és pikkelyek színessége, hétköznapi nevén a hímpor. Sok lepke beleolvadt a környezetébe, míg mások színpompájukkal kitűntek. Apukájától, az erdésztől már megtanulta, hogy a lepkéknek mintegy százötvenezer faja létezik, ezek közül országunkban körülbelül háromezer-ötszáz fordul elő, beleértve az éjjeli lepkéket is. Ez nagyon sok, eddig még elszámolni sem tudott. Méretük sokféle, szárnyfeszítávolságuk a bolhányitól egészen egy kismadár szárnyaihoz hasonló mértékig terjedhet.

A kislánynak néha sikerült egészen mozdulatlanak maradnia, ilyenkor a lepkék akár az ujjára, orrára is rászálltak. Barka felfedezte, hogy két kis gömbszemük mellett sokuknál a fejük tetején is elhelyezkedik két sokkal kisebb, pontszerű szemecske. A lepkék hernyóinak még több szeme volt, több mint a pókoknak, szám szerint egy tucat.

Ahogy Barka hasalt a fűben, szorgalmasan rajzolgatta a lepkéket kis jegyzetfüzetébe és apró mézcseppecskéket rejtett nekik a fűszálak végére, egyszer csak hűvös fuvallat szelte át a nyár melegét. A rét fűve fodrozódni kezdett, tenger módjára hullámzott, a lepkék mind felreppentek, majd biztos menedék után kutatva az erdő felé vették az irányt. Már Barka is épp hazaindulni

készült, megijedt a baljóslatú szélrohamtól. Még utoljára körülnézett a réten, szemével a hazavezető ösvény után kutatva.

Ekkor hirtelen egy kismadárral találta szemközt magát. Az apró kis lény egy helyben lebegett, pontosan az orra előtt, szárnyaival kolibrihez hasonló gyorsasággal verdesett. Várjunk csak? Barka alaposabban megnézte. Hiszen ez nem is madár. De nem is úgy fest, mint egy rovar. Akkor mi lehet? Narancssárgás szárnyainál már csak pepita farka volt érdekesebb. Orrán a lepkékéhez hasonló pödörnyelv kunkorodott, feje tetejéről két kis csáp meredezett oldalra. Farkán mintha tollak terültek volna szét legyező alakban.

– Vajon ki lehetsz? – gondolkodott hangosan Barka.

– Az emberek általában csak szenderként emlegetnek – válaszolt az apró lény.

Barka nagyot ugrott ijedtében, mindenre számított, csak arra nem, hogy a csinos kis jelenés válaszra méltatja.

– Nem kell félned tőlem – nyugtatgatta a kis szender. – Szólni tudok hozzád, mert kiérdemelted.

– Nem félek – válaszolta Barka. – De nem is hittem, hogy egy rovar beszélni tud.

– Ó, mi itt idekint mind tudunk beszélni, de csak annak szólalunk meg, aki bizonyítja, hogy méltó rá. Olyan régóta

figyelsz minket, lepkéket. Olyan sok ajándékot hoztál nekünk, olyan odaadóan próbáltál elsajátítani mindent, ami velünk kapcsolatos. Szorgalmadért cserébe mesélek neked.

– Miről?

– Rólunk, lepkékről.

– Te is lepke vagy? – kérdezte ámulva

Barka.

– A lepkék rendjébe tartozom, de mint mondtam, azon belül egy szender vagyok. Ugyanúgy két pár szárnyal rendelkezem, mint a lepkék zöme. Néhányunk szárnyai összekapcsolódnak, együtt mozognak, másoké külön.

– Mesélj még a lepkékről! – lelkesedett Barka.

– Apró petéből hernyóvá születünk. Hernyóink falánságánál már csak a növekedésük gyorsabb. Sok lepkefaj hernyója csak egyetlen növényel táplálkozik, míg mások szinte mindent felfalnak. Akad köztük ragadozó is. A hernyók nagyon színesek, testüket mindenféle szőrök, kinövések, nyúlványok, bibircsek teszik változatossá. Némelyiknek az egész teste, míg más hernyóknak csak a testét borító szőre mérgező, de vannak, akik teljesen ártalmatlanok. Ha elérték a megfelelő méretet, minden hernyó bebábozódik, mintha egy nagy kabátba bújnának, hogy abból megszülethessen a lepke. Olyan állat, hogy

hernyó, önmagában nem létezik. Ez csak egy időszak az életünkben, olyan, akár a kisgyerekek állapota, csak mi egy picit nagyobb átalakuláson megyünk keresztül, mint ti, amíg felnövünk.

– Hogy tanultok meg repülni? – kíváncsiskodott Barka.

– Amikor elkezdünk kikelni a bábból, a szárnyunk még gyenge és teljesen össze van gyűrve. A küzdelem, amivel előbújunk, megerősít bennünket, és segít a szárnyunknak is kiegyenesedni. Ha valaki szétvágna a bábót, hogy könnyítsen az utunkon, soha nem tanulnánk meg repülni. Viszont ha kikeltünk, némi száradás után ösztönösen képesek vagyunk a repülésre. Legalábbis többnyire. Van néhány lepkefaj, akiknek olyan vézna a szárnyuk, képtelenek a levegőbe emelkedni. Sokunk csak lassan, lomhán mozog, mások, mint én, könnyedén szállunk. A pompás királylepke a repülés bajnoka, akár 5000 kilométert is átrepül vándorlása során Kanada és Mexikó között.

– Ha megérintem a szárnyad, utána tényleg nem tudsz többé repülni? – kérdezte Barka.

– Nem, ez csak mendemonda. Ha lekopik a hímporunk, annak tényleg nem örülünk, mindössze áttetszővé válik tőle a szárnyunk. A repülésre még alkalmas marad. Elvégre az üvegszárnyú lepke is kiválóan

repül. A hímpor a hosszan tartó repüléstől is könnyedén leválhat, nem szükséges megérinteni hozzá a szárnyat. De mivel nagyon törekenyek vagyunk, nem szeretjük, ha megfognak minket – még lepkéhálóval sem –, mert akár egy apró érintéstől is összetörhet a szárnyunk.

– Hogyhogy alig hasonlítasz a pillangókra? – tudakolta Barka.

– Mert nem vagyok pillangó. A pillangók is a lepkék rendjének egy családja, de a két szó nem ugyanazt jelenti. Tehát minden pillangó lepke, de nem minden lepke pillangó. Mindannyian egyediek vagyunk, mind különbözőek. Akárcsak az emberek. Ti is mind ugyanolyanok vagytok, mégsem egyformák. Minden egyes élőlény egyszeri és megismételhetetlen csodája a világnak.

– Velem maradsz? Tanítasz még? – nézett Barka reménykedve a szenderre.

– Hiszen mindig is veled voltam. Csak vártam azt a pillanatot, amikor megbizonyosodhattam róla, hogy valóban a természet igazi barátja vagy. A tanulás egy örök folyamat, sosincs vége – válaszolta a kis lepke rejtélyesen. – De nem csak a lepkékről kell tanulnod! Most kezdj el megismerni másokat is, és addig abba ne hagyd, amíg ők is meg nem szólítanak majd!

Ekkor a hűvös szellő okozta borzongást újra felváltotta a nap melege.

– Velem maradsz? – suttogta ismét a kis szendernek.

A kedves szender csak ennyit mondott búcsúzóul:

– Valahányszor kinyitod a füzetedet, hogy tanulhass rólunk – azzal leszállt a nyitott jegyzetfüzetre, szemmel alig látható borzongás szaladt át parányi kis testén. A szárnyát borító hímpor, mint valami halovány, csillámló felhő, gomolygott fel az ég felé, és amilyen hirtelen megjelent a kis szender, olyan gyorsasággal el is tűnt szem elől. A lapon azonban, egyfajta lenyomatként, ott sejlettek teste körvonalai. Az első pár szárnya barnás volt, a hátsó narancsszínű, a farka pedig pepita.

Barka tudta, hogy a szender nem tér vissza, testének lenyomata viszont mindig emlékeztetni fogja arra, amit megtanult.

Ahogy felállni készült, megpillantott egy furcsa alakzatot két fűcsomó között. Kerekded volt és az elülső részén mintha puha ujjak lenyomatait látta volna. Azután észrevette, hogy a nyomokból több is van. Követni kezdte őket.

Kiss Melinda

Az erdő aprócska őrei

Egyszer volt, talán nem is volt, túl a szivárványtengeren, a világ peremén volt egy varázslatos Kerekerdő. Ennek az erdőnek éppen a kellős közepén történt ez a furcsa eset, amit most elmesélek nektek.

Itt nem éltek sem erős oroszlánok, sem hatalmas medvék. Békés állatok lakták, vigyáztak az otthonukra, és védelmezték egymást is. Együtt éltek harmóniában, és segítették társaikat.

Volt azonban ott egy élőlény, ami nem tudott beilleszkedni, akármennyire próbálkozott is. Olyan pici volt, mint egy hangya, mégsem túrték meg a társai.

A szúnyog volt az. Az aprócska Szúnyog Szeréna.

– Állandóan szurkálódik, bökdösődik!
– mondta Rita, a róka.

– Hangosan zümmög, nem hagy aludni!
– morogta Bagoly Barna.

Nem tudhatták, hogy a szúnyoglánynak nagy bánata van: családot szeretett volna.

– Nem értenek engem – kesergett a kis szúnyog a férjének, Szilárdnak. – Nem akarok én rosszat, csak csemetéket.

– Talán, ha nem csipkelődnél annyit – mondta Szilárd. –, nem haragudnának rád.

– Könnyen beszélsz, hiszen te egész nap csak röpködsz, szürcsölgeted a fák meg a virágok nedveit, sőt még Méh Móninak is besegítesz néha a virágok beporzásával – szipogott Szeréna.

Telt-múlt az idő, a nyárból ősz lett, az őszből tél, de a kis szúnyognak nem enyhült a bánata. Kitavasodott, s mint ilyenkor szokás, felébredt a táj. Rügyeztek a fák, egyre melegedett az idő. Az állatok kis csemetéi kibújtak rejtekhelyeikről, egyre csak cseperedtek. Szeréna szomorúan röpködött mindenfelé, s ahogy nézelődött, egyre csak azon törte a fejét, hogy mi egy kis szúnyogcsípés a másiknak, ha cserébe neki is lehet végre szúnyogbabája.

Látta a kis fiókákat a fészkekben, a kicsi mókusokat az odvaikban, és az ebihalakat a tóparton. Ahogy röpködött könnyes szemét törölgetve, egyszer csak nekirepült valaminek. Nagyot koppant a fejécskéje, bele is szédült szegény. Megdörzsölte a feje búbját, s körbenézett. Egy eldobott konzerves dobozba ütközött bele.

– Hát ez honnan kerülhetett ide? – kérdezte magában, s ahogy körültekintett, nagyon meglepődött.

Nem messze egy kis tisztáson valaki sátrat vert fel. Szeréna amerre nézett, mindenhol szemetet látott.

A Kerekerdőbe nem sűrűn tévedtek kirándulók, de ha mégis, akkor odafigyeltek az erdő épségére és az ott élő állatok nyugalmára.

De ezek a kirándulók sajnos nem ilyenek voltak.

Szeréna, amilyen gyorsan csak tudott, repült is haza. Elmesélte Szilárdnak, mit látott, s ketten rögtön riadóztatták az állatokat.

Ment a róka legelöl, utána a bagoly, követte őket a sün, a mókus, a méhek, sőt, még a hangyák is.

Az erdő lakói elképedtek.

– Ez felháborító! – puffogott Miklós, a mókus.

– Nem találok szavakat! – zümmögött Méh Móni dühödten röpködve.

– Tennünk kell valamit! – határozott Rita, az állatok pedig össze is dugták a fejüket.

Megszületett a terv, ki-ki a maga módján próbálta távozásra bírni a rendetlen kirándulókat.

Elsőként ment Rita, odalopózott a sátorhoz. A terve az volt, hogy előugrik, és jól rájuk ijeszt, azok meg ettől rögtön odébb állnak. Azzal azonban nem számolt, hogy épp húst sütnek majd. Megérezte a finomság illatát, s a hős róka figyelme rögtön alábbhagyott. A két kiránduló meglátta, és nagyot ugrottak ijedtükben. Rita előreiramodott feléjük, de csak a húst csente el az orruk elől, és szaladt

be az erdő rejtekébe. Éhes hasa kerekedett felül.

A két hátizsákos dúlt-fült mérgében, de nem ijedtek meg eléggé. Elővették a kolbászokat, a zacskót szélnak eresztették, és megsütötték a vacsorájukat.

Másnap ment a méh. Tudta, hogy tartanak a csípésétől, ezért úgy gondolta, hogy elég felettük röpködni és hangosan zümmögni, azonnal kerek oldanak. Repült is, kőrözött a fejük felett, a két kiránduló meg csapkodott, hadonászott a karjával. Ám egyikük beszaladt a sátorba, s egy furcsa edénnyel a kezében tért vissza. Nem messze a sától letette, társával bebújtak hajlékukba, onnan figyelték az eseményeket. Édes illat terjengett a levegőben, s Móni rögtön odakapta a kis fejét. Bódultan repült az edény felé, nem sejtette, hogy csapda. Körülrepülte egyszer, kétszer, de mivel nem történt semmi, berepült az edény részén keresztül. Cukros víz volt benne, a kis méh pedig csalódottan pislogott kifelé. Nem sikerült az ő terve sem.

Szeréna egyszer csak így szólt:

– Majd én elkergetem őket!

Dőltek a nevetéstől az állatok.

– Ugyan már! Hogy tudnád pont te elüldözni őket, mikor még a méhnek sem sikerült? – kérdezte gúnyosan Miklós, a kis mókus. – Túl kicsi vagy te ehhez.

– Csak figyeljetek jól! – mondta mérgesen Szeréna, azzal elrepült az erdő mélye felé. Az állatok azt hitték, megfutamodott, és szégyenében ment el a kis szúnyog. Azonban nem sejtették, hogy mit tervez valójában.

Már esteledett mire az állatok furcsa zajra lettek figyelmesek.

– Mi lehet ez? – kérdezték többen.

– Talán mennydörgés! – találgattak, de nem volt igazuk. Szeréna jött többedmagával vissza. A sok-sok szúnyog zümmögését hallották, ez volt a különös hang.

A szúnyogok Szeréna vezetésével egyenesen a kirándulók felé repültek. Azok tüzet gyújtottak, ami némiképp megnehezítette a kis szúnyoglány dolgát, ám nem adta fel! Társaival kitartóan mentek előre, próbálták megközelíteni a két hátizsákost, akik kétségbeesve menekültek a sátrukba. Be is húzták a sátor zipzáriját, ám Szeréna az utolsó pillanatban beröppent a kis nyíláson.

Egész éjszaka csipkedte, szurkálta a kirándulókat, ügyesen kitért minden csapásuk elől, s nem hagyta eltéríteni magát céljától.

Másnap reggel az állatok szomorúan hajtották le a kis fejecskéiket. Azt hitték Szeréna odaveszett. Bánták már, hogy kinevették.

Hirtelen mozgásra lettek figyelmesek. A kirándulók sebesen kapkodták össze a holmijukat. Pakoltak, csomagoltak, amilyen gyorsan csak tudtak.

– Nézzétek a karjukat! – mondta Rita.

– Nézzétek a nyakukat! – kiáltotta Móni is.

A két kiránduló telis-tele volt apró piros csípésekkel. Szeréna egyszer csak kirepült a sátorból. Mosolyogva, jóllakottan repült a többi állat felé, akik alig hittek a szemüknek. Éljeneztek a kis szúnyogot, amiért az elkergette szeretett erdejükből a szemetelőket.

Többet nem kételkedtek Szerénában, és nem bánták, ha néha megcsípte őket is egy kicsit.

Szeréna pedig boldog volt: a csipkelődésnek hála, hamarosan népes családja lett, akik ugyan néha szurkálódtak, de nagyobb részt segítették az erdő lakóit, s távol tartották azokat, akik nem vigyáztak a természet értékeire.

Így történhetett, hogy Szúnyog Szeréna és családja lettek a Kerekerdő őrei.

Most már ti is tudjátok, hogy ezek a sokszor bosszantó kis rovarok is mennyire fontos szerepet játszanak az erdők életében, s hogy kiirtásukkal az emberek mekkora kárt okoznának a természetben.

Szabó Dominika

A róka és a csiga

Egy hűvös reggelen Csuszka, a csiga, fázósan dugta ki csápjait házából, hogy szemrevételezze, felkelt-e már a nap. Épphogy körültekintett, máris hatalmas robaj kíséretében száguldott el mellette egy elmosódó vörös folt. A róka keltette légáramlat még meg is pördítette Csuszka könnyű mésházikóját. Futtában a ravaszdi még kárörvendve visszakíáltott neki:

– Ma sem voltál valami gyors, Csuszka. Megint lehagytalak.

– Egyszer úgyis megállni kényszerülsz, Sebes! – kiáltott utána a kis csiga, csápot csóválva.

– Én soha. Gyorsabban száguldok, mint a szél – hencegett Sebes, a róka, és már ott sem volt.

Csuszka pontosan emlékezett a napra, amikor évekkal azelőtt Sebes először elszáguldott mellette.

Még csak felnövekvő félben lévő kölyökróka volt, temérdek kíváncsisággal a tekintetében. Vissza is fordult megnézni, mi koppanhatott a lábának. Eltátott szájjal, sűrűn szimatolva vizsgálgatta a gömbölyded kis csigát. Számtalan kérdést tett fel, meg kellett tudnia, mire való egy csiga.

Csuszka pedig épp ráért, úgyhogy elmesélt neki minden csigaszokást. Bevallotta, hogy legszívesebben zöld növényeket eszik, a spenót és a zsenge fű a kedvence. Ugyanakkor nem szereti a sót és a szennyezett talajt, mert ártanak nyálkás bőrének. Elmesélte, hogy ő haslábú, tehát a megizmosodott pocakjának segítségével halad előre. Csuszka mesélt volna még, de Sebesnek mindig a lábában feszített a rohanhatnék, nem tudott megülni a fenekén. Folyton mennie, mit mennie, száguldania kellett, különben nem érezte jól magát.

Így azóta az első alkalom óta Sebes minden áldott nap útba ejtette Csuszkát, hogy kérdezhessen tőle, de épp csak futtában, meg sem állva. A kis csiga főleg nedves időben szeretett csúszkálni a puha, nyirkos erdőtalajon, így Sebesnek száraz időben sokszor keresnie kellett, merrefelé pihent le. De csak nem hagyta békén folytonos kérdéseivel. Csuszka kénytelen volt tovább és tovább mesélni. Mesélt a csigák szerepéről a virágok beporzásában vagy éppen a téli álomról, amit minden csiga a házában tölt el, mikor is vastag mézslapocskával zárják le a házuk bejáratát, hogy ne jusson be a hideg.

Sebesnek akadtak nagyon érdekes kérdései is:

– Mi történik, ha kinövittek a házatokat?
- kérdezte.

– Nem nőjük ki – felelt türelmesen Csuszka. – Mikor világra jövünk, a házunk még puha, de aztán megkeményedik és életünk végéig velünk együtt növekszik.

– És mi a helyzet a meztelen csigákkal? – kérdezte Sebes. – Ők elvesztették a házukat?

– Nem, dehogy! – válaszolta Csuszka. – Egykoron ők is ugyanolyan házas csigák voltak, mint én magam, de aztán úgy döntöttek, nincs kedvük cipelni a házukat és egyre kisebbre növesztették, míg végül végleg megváltak tőle.

Aztán néha, meglepő módon, Sebes mesélt érdekes dolgokat Csuszkának a csigákról. Mivel a kis róka sokszor lopózott be az emberek világába, hogy meglátogassa a tyúkudvart, fél füllel hallotta a kétlábúak beszélgetéseit. Életének éveit ritkán, de előfordult, hogy a csigákról esett szó az emberek között is. Így derült fény arra, hogy egyesek böjt alatt ehették a csigát és a nyulat is, mivel mindkettőt hálnak nyilvánították, a hal pedig engedélyezett eledel volt minden időben. Sebes azt is megtudta, hogy a királyok palástját is csigákkal, mégpedig bíborcsigákkal festették olyan szép vörösre. De a csigák előkelősége itt még nem ért véget, ugyanis vérük kékes színnel rendelkezik.

Csuszka nagyon meglepődött azon, hogy a csigák népe ennyi figyelmet kap az emberektől. Azt már volt szerencséje

tapasztalni, hogy az embergyerekek nagyon szeretik a csápjai végén elhelyezkedő szemeit bökdösni, ami picit fáj. Néha versenyeztették a társaival, így már azt is tudta, hogy az átlagsebessége óránként 48 méter. De hogy ennél is nagyobb érdeklődést tanúsítsanak iránta... Hallatlan!

Ezen a mai reggelen viszont valami nagyon más volt. Miután Sebes elszaladt, hihetetlenül nagy lett a csönd. Olyan nagy, hogy Csuszka füle csengett tőle, már-már fáj neki ez a némaság. A kis csiga érezte, hogy valami különös van készülőben, valami miatt más lesz ez a nap, mint a többi. Körülnézett, majd egy érett korú vadcseresznyén akadt meg a tekintete. Harmatos fűszálak tömkelege vette körül a vén fa törzsét, de nem az ínycsiklandó reggelinek ígérkező zöld pázsit volt az, ami igazán felkeltette Csuszka figyelmét. Az öreg cseresznyefa nyújtózott egy nagyot, ráncos arcát ezernyi bimbótól roskadozó ágai közül az egyik felé fordította, majd átszellemült mosollyal az arcán várakozott valamire.

Csuszka a fával együtt nézte azt a bizonyos ágacskát és várt. Egyre előrébb csúszott, egyre jobban nyújtogatta vékony csápjait, egyre erősebben koncentrált, nehogy lemaradjon valamiről. A fa testén enyhe remegés futott végig, majd egy halk, ember számára nem is hallható pukkanás kíséretében kinyílt az erdő első cseresznyevirága. Apró,

tökéletesen kerekded kis szirmai szétomlottak és feltárták a hófehér ragyogást, ami egész idáig a bimbó belsejében várta a tavasz életre törését.

Merengéséből Csuszkát egy halk, csodálattal teli sóhaj térítette magához. Sebes ott ült mögötte és ámulattal figyelte a vén cseresznyefa első virágát.

– Hát te hogy kerültél ide? – kérdezte meglepetten Csuszka.

– Mikor a domb tetejéről visszánéztem rád, láttam, hogy valami nagyon leköti a figyelmedet. Visszajöttem, hogy én is megnézhessem. Mi történt?

– A tavasz, gyors lábú barátom – mosolyodott el sejtelmesen Csuszka. – Most végre valóban megjött a tavasz.

– Honnan tudtad, hogy ma jön meg? – csodálkozott a róka.

– Nem tudtam. De tudod, én egy csiga vagyok. Nem áldott meg az élet olyan gyors lábakkal, ravaszdi gondolkodással és sok teendővel, mint téged. De az élet igazságos és mindenkinek ajándékozik valamit. Én a lassúságot kaptam.

– A lassúságot? Hisz az nem ajándék – nevetett fel gúnyosan Sebes.

– Fiatal vagy még, Sebes, és nem látod a lényegét. Lassú vagyok, így mindent van időm megfigyelni, és mindent van időm igazán látni is. Nem vész el minden napom az állandó

rohanásban. Nem is végzek el ezer dolgot, de amit elvégzek, azt alaposan teszem. És a lassúságomnak köszönhetően mindig van időm megélni a pillanatot. Mint most. Ha hozzád hasonlóan csak átszáguldottam volna az erdőn, soha nem látom meg a tavasz első virágát ezen a kis cseresznyefán. De mivel én minden évben ugyanezen az útvonalon haladok el, minden áldott nap, így évről évre volt szerencsém gyönyörködni ebben a látványban. És a következő években is szeretnék ugyanígy tenni. Mindig szeretném a csodákat látni és megélni, nem csak hajtani a következő pillanatot, ami talán sosem jön el.

Sebes percekig csak némán ült és nézte a fa egyetlen kinyílt virágát.

– Min gondolkodsz? – kérdezte egy idő után Csuszka.

– Azon, hogy milyen bölcs vagy, kedves csiga barátom. Én valóban mindig csak rohanok. Nem ígérem, hogy eztán levetkezem majd rókajellemem, de ma itt maradok veled. Szeretném ezt a napot veled megélni. Szeretném tudni, milyen csigának lenni. És szeretném látni, amit te láatsz. Legyen az bármennyire különleges, vagy bármennyire hétköznapi. Aztán, ha van kedved, megmutatom, milyen rókának lenni.

Csuszka jót mosolygott a gondolaton.

Így történt hát, hogy egy hatalmas, kerek erdő mélyén egymás mellett ült egy csiga

és egy róka, órákon át nézve, ahogy sorra pattannak ki a cseresznyefa bimbói. Majd másnap egy csiga ült egy róka hátán, és együtt száguldottak keresztül a kerek erdő legmélyebb rejtelsein. Így lett a rókából csiga, a csigából pedig róka. S így lettek mind eggyé az erdővel.

Kiss Melinda

Tölgyanyó

Egyszer volt, hol nem volt, amikor a Földön a fák hatalmas erdőségeket alkottak, volt egy kis makk, aki elszakadva fájától éppen egy friss vakondtúrásra esett. A friss föld és eső miatt hamar csírázásnak indult, és rövid idő alatt kedves csemete fejlődött belőle. A körülötte lévő fák bíztatták, hogy nőjön minél nagyobbra, ha kellett még táplálékkal is segítették cseperedését. A fiatal fácska nagyon szerette hallgatni az öregek meséit, vágyakozva várta az esti szellőt, ami elsuttogta a következő mesét, és nem csak meghallgatta azokat, hanem meg is tanulta őket. Aztán ahogy teltek-múltak az évek, és az öregek már elnémultak, ő maradt a kerek erdő nagy tisztásán, aki minden este mesélt.

Tölgyanyót sokan meglátogatták. Madarak fészkeltek koronájában, a mókusok föl s le szaladgáltak ágain, és a vaddisznómama szívesen vezette lombja alá malacait makkokat ropogtatni. A hatalmas ágai nyújtotta árnyékban szívesen pihent meg a szarvas is.

Volt egy nagyon kedves nyuszipár, akik üregüket pont a fa gyökereihez ásták, és pihe puha fészket készítettek. Egy harmatos tavaszi reggelen megszülettek a nyúlfiókák, Beni, Mócsi és Berkenye. Beni igazi kis felfedező volt, ahogy a tizedik napon kinyílt a kis szeme,

már ugrándozott, hogy ő bizony világot szeretne látni. Fél percig nem tudott egy helyben megmaradni, és mindig rengeteg kérdése volt. Mózsi óvatosabb volt bátyjánál. Először mindenhez óvatosan közeledett. Ha valami érdekelte, akkor is először alaposan megvizsgálta és megszaglásztta. Viszont ő volt a kerek erdő legjobb étvágyú nyuszikája. Óvatosságát néhány igen ízletes falat feledtetni tudta vele. Berkenye volt a legkisebb, aki hatalmas szívével és szemével csodálta a körülötte lévő világot. Imádta a színes és illatos virágokat, órákat tudta szemlélni a katicabogarak táncát, vagy hallgatni a tücskök ciripelését. Beni és Mózsi mindig vigyáztak kishúgukra, nehogy valami baj történjen vele.

A nyuszik naphosszat ott játszottak Tölgyanyó árnyékában. Fogócskáztak, kergetőztek, nagyokat dobbantva ugráltak fáradhatatlanul. Nyuszimama alig győzte őket összeterelni esténként. Aztán amikor összebújtak és elcsendesedtek, Tölgyanyó megkérdezte tőlük:

– Ma melyik mesét szeretnétek hallani?

A három nyuszika egymás szavába vágva sorolták a kívánságait.

– A mécsbogarasat meséld! – vágta rá azonnal Beni.

– Jaj, ne! Már tegnap is ezt kérted, ma inkább a fakopáncsról mesélj, egész nap

hallottam, ahogy az ágaidon kopácsolt – kontrázott erre Mózsi.

Berkenye megkérte, hogy az emberekről meséljen nekik, a gyerekekről, akiket ma az erdőben látott szaladgálni.

Tölgyanyó, hogy ne legyen veszekedés, egy javaslattal állt elő.

– Tudjátok mit, ma mesélek nektek a holtfákról!

A nyuszik szava a kíváncsiságtól elállt, hiszen még sohasem hallották ezt a mesét.

– A fákat különböző névvel illetjük attól függően, hogy hány évesek és hogyan néznek ki – kezdett a mesébe Tölgyanyó.

– Amikor a magból a növény kikel, és a kicsi fa kis, vékony vesszőre hasonlít, akkor magoncnak nevezzük. Később, ahogy törzse tovább vastagszik, és már ágakat is növeszt, csemeteként éli napjait, és egyre erősödve válik gyönyörű fává. A fák általában sokáig élnek. Rövidebb életűek a gyümölcsfák, de vannak olyanok, mint például a nyírfa, amely akár egy évszázadot is megél, vagy a nyárfa, amelyik kétszáz évet is. A tölgyfák sok száz évig is élhetnek. A legidősebb rokonom itt, Héderváron él és már nyolcszáz éves. A földön élő legöregebb fák több ezer évesek is lehetnek. Ezek túlevelűek, ilyenek például a mamutfenyők.

– De a fák sem élnek örökké, életük alkonyán lassan kiszáradnak, és sokszor ki is

dőlnek, azonban odvasodó, korhadó testük több kincset rejt, mint gondolnátok – folytatta a vén fa.

– A holtfákat nevezik az erdő bölcsőinek is. Hiszen a fák nem csak élőkben, hanem utána is rengeteg élőlénynek nyújtanak táplálékforrást és élőhelyet. A korhadékokon különböző gombák élnek, felszínüket pedig rengeteg puha moha borítja. Nagyon sok bogár bújik meg réseiben és vészeli át a tél viszontagságait.

A cincérek és szarvasbogárfélék lárvái a kidőlt, korhadó fákban fejlődnek. Az odvakban és faüregekben nevelik fiókáikat harkályok, a cinegék, a légykapók, a macskabagoly és még nagyon sok madárféle, sőt még denevérek is. A vadmacska szívesen használja rejtekül a faodvakat, üregeket vagy a földön heverő fatörzsek kirohadt belsejét.

– Remélem – sóhajtott Tölgyanyó –, ha odáig eljutok, és belőlem is holtfa válik, magamhoz ölelhetem ezeket a kedves élőlényeket ugyanúgy, mint ahogy most benneteket. Ezért is fontos, hogy az erdőben ne csak, amíg élünk, hanem azután is örökkön örökké ottmaradhassunk.

A mese végére a három kicsi nyuszi pillái leragadtak és mamájuk puha bundájához bújva reggelig aludtak.

Dóczy Emília

Gombakaland

A nagy tölgyfa az erdő közepén, egy tisztás szélén állt. Terebélyes koronája nyáron árnyéket adott az arra járóknak, hatalmas ágkarjai védőn nyújtóztak a rét fölé. Az erdőben, a tölgytől kicsit hátrébb húzódva éltek rokonai, a cserek, gyertyánok, kőrisek, bükkök, sőt még néhány erdei- és lucfenyő is. Abban az évben tavasszal nagyon sok eső esett, a tölgy tavalyi leveleiből felhalmozódott avart puhává áztatta. Egy szép kora nyári reggel egyszer csak megmoccant a levélkupac, s a föld felszínén kilátszó girbegurba gyökerek között megjelent egy barna fejecske. Nyújtózni kezdett, majd a fejecske alatt világos színű, mintás tönk bukkant elő. Lassan egyre magasabb lett, a fejecske pedig megerősödött és kalapformájúvá változott. Felül bársonyosan sötétbarna lett, alul először fehér, majd sárgás színt öltött, tönkje hasasodni kezdett. Jól érezte magát a tölgy alatt, szerette az esőt és a meleget is. Néhány nap alatt felnőtté vált, megtermett gomba, vargánya lett belőle.

Vasárnap délelőtt volt, amikor vidám gyerekzsivaj verte fel az erdő csendjét. Kis csapat érkezett a tisztásra, 8-10 évesek lehettek, egy nagyobb lány, Kata, és egy fiú, Gábor vezette őket. Amint megpillantották a

tölgyfát, egymást megelőzve futottak felé, pihenőhelyet keresve.

– Lassabban menjetek, figyeljetek, nehogy rálépjetek valamire az avarban! – szólta Kata. Ekkor megtorpantak a gyerekek, majd az egyikük felkiáltott:

– Nézzétek, mit találtam! Egy gomba! Biztosan finom lehet – mondta, és már nyúlt is a vargánya felé.

– Várj csak, ne bántsod, hadd nézzem meg én is! – szólta Gábor. A gyerekek ekkor a gomba köré guggolva kíváncsian figyelték vezetőjük szavait:

– A gombák az erdő nagyon fontos élőlényei közé tartoznak. Ők nem növények és nem is állatok, külön csoportot alkotnak. Amit most láttok, az a gombának csak a kisebbik része, termőtestnek hívjuk, a nagyobb része a földben lakik, az a gombafonalak hálózata. A gombák feladata az, hogy az elhalt növényi részeket, például a lehullott faleveleket, eltakarítsák az erdő talajáról. Úgy is elképzelhetitek, hogy ők ezeket eszik. Sokféle gomba van, biztosan ismeritek a boltokban kaphatókat. Az erdőben élők kicsit másképpen néznek ki, és nem lehet mindegyiket megenni. Vannak köztük ízletesek, vannak keserűek, rossz ízűek és vannak mérgezőek is, amelyek nagyon súlyos betegségeket okozhatnak. Aki gombát szeretne szedni, annak meg kell ismernie őket, legalább annyira, hogy a

súlyosan mérgezőeket biztosan felismerje. Ezeket nem szedjük le. Az ehető gombákat is jó megismerni, de mielőtt hazavisszük és megfőzzük, el kell vinni ellenőriztetni olyan szakértő nénihez vagy bácsihoz, aki a gombákkal foglalkozik.

– Te ismered ezt a gombát? – kérdezte az egyik kislány.

– Igen, én már sokat tanultam róluk, ez egy vargánya, az ehetők közé tartozik. Most azonban ne szedjük le, mert ő csak egyedül van itt, hagyjuk, élje tovább az életét. Viszont javaslom, hogy ha kipihentétek magatokat, menjünk be oda a fák közé, nézzük meg, milyen gombákat lehet még találni.

– Mielőtt elindulunk, én lefényképezem, majd bekerül abba a fotóalbumba, amiben a mai kiránduláson látottakat gyűjtjük – mondta Kata. – Így haza is visszük, de a helyén is marad, többször megnézhetjük úgy, hogy nem bántottuk a természetet.

A kis csapat lelkesen, de óvatosan keressélni kezdett a fák között.

– Nini, még egy gomba, de ez egészen máshogyan néz ki! – kiáltotta az egyik kisfiú. – Nézzétek csak, világos narancssárga az egész, olyan mintha a teteje egy tölcsér lenne, a széle meg hullámos.

– Ügyes vagy, ez a sárga róka-gomba – mutatott Gábor a mohos talajból éppen

kilátszó gombára. Ő is ehető, de amint megbeszéltük, most csak a fényképezőgéppel „szedünk” gombát.

– Gyertek, gyertek, itt is van valami, sajnos véletlenül ráléptem – szomorkodott egy másik kislány.

– Semmi baj, a gombák másként is fontosak az erdőben, több állatfajnak eledelül szolgálnak. Nagyon szeretik a csigák, megeszik az őzek, a vaddisznók és más kisebb állatok is, nekik még jó lesz – vigasztalta a kislányt Kata. A gyerekek tovább nézelődtek, amikor Gábor odahívta őket egy cserfa alá.

– Most megmutatom nektek azt a gombát, amit nagyon kell ismernetek, de soha nem szabad leszedni. Kiemelem a földből, hogy jól lássatok rajta mindent. A kalapja zöldes, kicsit fényes, a kalap alján a lemezei hófehérek. A tönkje fehér, karcsú, kígyóbőr mintás, gallér van rajta, és a legalján egy bocskor veszi körül. Ő a gyilkos galóca, az egyik legveszélyesebb gombafaj.

– Akkor tapossuk össze! – kiáltott megrémülve egy fiúcska.

– Nem, dehogy, nem kell bántani – folytatta Gábor –, ha nem eszed meg, nem lesz bajod tőle. Ő itt lakik, az erdőben, itt is kell hagyni. Fontos dolga van, ugyanúgy, mint a többi gombának.

– Ezenkívül ő is egy élőlény, aki szándékosan nem árt senkinek – vette át a szót

Kata. – Tisztelnünk kell az élet minden formáját, amely körülvesz bennünket.

– De ezt megrágtá egy csigal – ámult el egy kislány. – Neki nem lesz baja tőle?

– A csigáknak másmilyen a szervezetük, mint nekünk, embereknek és az emlősállatoknak – magyarázta Kata –, neki nem árt a gomba mérge. Az őzek, vaddisznók pedig tudják, hogy nem szabad megenniük. Nézzünk csak be oda a fenyőfák alá, hátha találunk még hozzá hasonló gombát.

– Nahát, ez itt a mesegomba – mondta vidáman az előbbi lányka. A többiek nevetve vették körül. Valóban, a lucfenyők alatt messziről integetett piros alapon hófehér pöttyös kalapjával egy csoport légyölő galóca.

– Ő is mérgező gomba, de nem olyan veszélyes, mint a gyilkos galóca – nevetett velük Gábor is. – Lassan tovább kell mennünk, de előtte még keressünk meg egy érdekes gombát. Nézzétek, arra, a bükköknél, biztosan találtok kiszáradt, kidőlt öreg fát. Menjünk!

– Itt van egy nagy kidőlt fa, és valami furcsák vannak rajta. Olyan, mintha kerek, fehér lépcsőket raktak volna rá, és kemény, mint a faág. Ez is gomba? – kérdezte egy kisfiú.

– Igen, ezt kerestük, ez egy taplóféle, a bükkfatapló. A gombák nem csak a földön nőnek, hanem a kidőlt, korhadó fákon is.

A taplógombák kemények, vagy szívós a húruk, nem ehetőek, viszont szépek, köztük is vannak színesek. Az a dolguk, hogy lassan eltüntessék az elhalt fákat. Ha nem lennének, a sok öreg, kidőlt fa elborítaná az erdőt. Most sajnos indulnunk kell, búcsút veszünk a gombáktól.

A kis csapat hazafelé tartva még sokáig izgatottan beszélgetett a nap eseményeiről. Esteledett, a tisztáson álló öreg tölgy összébb húzta ágkarjait, pihenésre készülődött. A fa tövében a kis vargánya megkönnyebbülten várta az éjszakai szellő simogatását.

Medveházi Zsuzsanna

A kíváncsi rügy

Valahol a kerten innen és túl, ahol az első tavasz illata kéklett fel az égen, magasodott az erdő, ébredtek a fák, sűrűsödtek a lombkoronák.

– Ébresztő, ébresztő! – harsant fel egy hangocska az erdőben. A rügy pikkelytakarója az éles hangra meglebbent, begöngyölt levélkéi az égnek meredtek.

– Jaj, úgy aludnék – sopánkodott álmában. Mi ez a harsányság? Ez a pirkadati lárma? – a gömbölyded rügyecske, mint a cica nyújtózott egyet és kiegyenesedett. Álmos szemével körbenézett. Fent, a nagy tölgyfa tetején sok kis rügybölcső ringott, bennük zöldbeviruló tünemények, akik a születés pillanatára vártak csendben éppen.

– Ó, biztos a reggeli fények, ők voltak. Káprázat. Hiszen a Nap köldöke még igen lent van – töprengett ily módon magában a rügy, majd szemét lehunyva összekuporodott barna paplanja alatt.

– Ébresztő, ébresztő! – harsant fel újra a hang, majd még egy, és még egy: tört be a rivalgás két szuszogás között a rügy álmába. Kipattant, felpattant, forgott jobbra, forgott balra, de a hangok forrását nem lelte.

– Ej, rügyecske, lefelé nézz, itt vagyunk lent!

Mikor a rügy lepillantott a hópamacsokkal tarkított, barna tócsájú földre, sárga, lila, zöld pöttyöket vett észre. Kis társaság gyülekezett lent. Elgémberedett ujjait hajlítgatta az ujjas keltike, az erdei galambvirág csészeleveibe a tavaszi harmatcseppeket gyűjtötte, s míg kékesszürke szárát tornáztatta az odvas keltike, a hóvirág a fejét hajtotta le. Az erdő földjét a fák között bújócskázó szellő csiklandozta, ébresztette, noszogatta.

– Nini, mit hozott a reggeli szellő, a föld ráncaiból mily csodák bukkantak elő?! – ámuldozott a rügy. Ahogy a napfény átcsurgott az ágak között és a tél lábai útra keltek, szakadt köpönyege nyomában virágok, fűszálak keltek életre.

– Ti kik vagytok, és honnan jöttetek? Hogyhogy nem a fán éltek? Bölcsőtök nincsen? – kérdezte a meglepett rügy.

– Öhöm, öhöm - köhintett a tüdőfű és mielőtt szavát kieresztette volna, nagyot szippantott a levegőből. – A mi lány takarónk, ágyunk itt van a föld rejtekében. Mikor az öregedő tél elillan, a föld pedig olyan langyos meleg lesz, mint az asztalra kirakott friss cipó, amelyet, ha kettétörsz és reccsen a kérge, úgy sarjadunk ki mi is a talaj résein a föld felszínére.

– Olyan hajlékonyak vagytok, kérgetek miért nincsen? A földet áttörni honnan van keménységetek? – folytatta a kérdezősködést a

rügy. Fejében ezer gondolat cikázott, próbálta megérteni a varázslatot.

– Tudod, a mi kedvenc irányunk az ég, mely felfelé vezet. A napsugarak melegítik át a mi szívünket, de mikor te és testvéreid bölcsőiteket elhagyjátok, s levélkoronát alkottok, a hajlékonyságunk nagy segítség lesz. Dőlünk jobbra, dőlünk balra, ahogy az átkukucskáló fénysugarak játszanak velünk, hogy a végén hajkoronánk virágszirmot öltjön. Éppen ezért a mi szárunk nem vastagodik, kérgesedik, hanem együtt ringatózik, nyújtózik az ébredő fénnel – vette át a szót a fűszál. – Levelünk, virágunk alatt pedig búvóhelyet, védelmet talál minden apró erdei lakó, a hangyák, a bogarak s rovarok hada. Tavasszal pedig, amikor mézes virágillat lengedez, vendégül látjuk a méheket. Az erdő vadjai is meglátogatnak minket, esténként vacsoraasztalunk mellett üldögélnek.

– Ki vigyáz rátok? Ha jön a tél, merre mentek? – bukkant fel az újabb kérdés a rügy ajkáról.

– Ha nagy lesz, leveleid kitárod, és testvéreiddel a fa lombkoronájaként ösvényt rajzoltok az égre, hús árnyékot adtok nekünk. Megvédtek minket a nyár tüzes leheletétől, a forró levegőtől és együtt óvjuk meg pajzsként a nap vizet magába szippantó erejétől a földalatti vízkészletet.

A tél pedig, amikor újra eljő, és fehér terítőt von az erdőre, mi ismét elbújunk a föld rejtekébe, hogy tápláljuk testünkkel, szívünkkel a földet.

A nagy beszélgetés közepette egyszer csak arra lettek figyelmesek, hogy egy pöfögő, csattogó, négy keréken guruló fémszerkezet érkezett, melyből a kétlábú óriás, az ember lépett ki kezében egy hatalmas zsákot cipelve.

– Ő az ember – hallotta a rügy minden irányból, a fa törzsének aljáról. Riadalom tekerte körbe, szorította az erdő mellkasát. Az emberről szóló hírek magról magra, gyökérről gyökérré terjedtek, szárról szára hajladoztak, míg ide érkeztek.

A zsákból lemetszett ágak, összegereblyézett, az elmúlt őszyről itt maradt kerti levelek, a porhanyóssá tett kerti föld maradványai hullottak ki a keltike, és valamennyi társa fejére. Prüszköltek, rázogatták fejüket. A rügy nem értette, miért ez a riadalom, a félelem, a föld miért köpködi ki magából mérgesen a reá zúdított, újfajta földet.

A virágok, fűszálak halkan felsóhajtottak, szomorú terhük alatt kókadóztak. Az erdő szobájának büntetőszarka teli lett a kert maradványaival.

– Közénk jött a kint – szóltak az erdei növények. A hangyák nem találták a

hazavezető utat, az erdő vadjai pedig hiába keresték korábbi vacsoraasztalukat.

Ekkor nem várt segítség érkezett. Egy kisfiú, akinek térdein a mező és a nyiladozó erdő göröngyei mosolyogtak, meghallotta a zöld erdőlakók panaszos hangját.

– Ne féljetek, kiszabadítalak benneteket! – szolt, majd óvatosan lehajolt és kis táskájába berakta a sok, oda nem illő növényi darabkát. Tudta, hogy ami egyik helyen táplál, a másik helyen elvehet. Az erdei növények között kialakult összhangba keveredő kerti visszhang csak szomorúságot hozhat. A kertben lévő zöldek hulladéka az erdőt nem táplálja.

A rügy elmosolyodott, majd az ágon kibomlott, s a fa lombkoronaruhát öltött. A rügy pedig megtanulta, hogy bár ő fent, lágyan ringó társai pedig lent élnek, az erdei növények egy családot alkotnak. Hiába virágzik a kertben ezer meg egy csoda, az erdő sebére gyógyírt a zöld kerti növények nem hoznak.

Beke Andi Manó

Mese a Forrásról

Tavaszdott. Az erdőben olvadni kezdett hó, a hóvirág a tavasz hírnökeként a meleg idő közeli eljövetelét ígérte. A fák még kopaszon álltak az erdőben, még alig indult meg a rügyfakadás, de a természet állandósága miatt minden fa, minden bokor, minden állat és minden más erdei növény tudta, hogy hamarosan zöldbe borul a mostani komor táj.

Kétségtelen, a tél is gyönyörű az erdőben, amikor fehér takaró borítja be a tájat, a zúzvara ráfagy az ágakra és még éjjel is sejtelmes világosságot ad a hó a csillagok és a hold világossága alatt.

Az erdei tisztás mellett volt egy kicsi forrás, amely minden télen befagyott és minden tavasszal, kiolvadás után csörgedező patakocskát indított útnak. A patakban lévő kristálytisza, hűs víz enyhülést ad az erdei állatoknak és öntözi a környező növényeket is. A forrásból rendszeresen vittek magukkal vizet az erdőjáró túrázók.

Sári és Soma is szerette az erdőt járni, szerencsére az iskolában az osztályfőnökük gyakran szervezett erdei kirándulást hétvégeente. Ha csak tehették, el is mentek ezekre a kirándulásokra.

Az osztályfőnök a tavasz közeledtével ismét javasolta, hogy menjenek ki a gyerekek

az erdőbe, és nézzék meg, miként éled fel ismét a természet, mi történik a rügyfakadás előtt, mi takarja az erdő talaját, milyen állatokat lehet megfigyelni.

Sári és Soma nagyon izgatottak voltak, főleg a kicsi forrásra voltak kíváncsiak. Vajon kiolvadt már? Vagy be van még fagyva? Lehet-e vizet venni belőle a kulacsba?

A kirándulás reggelén nagyon korán felkeltek, szendvicseket készítettek. Meleg teát is vittek magukkal, hiszen az idő még csípősen hideg volt.

Megérkezett az osztály az erdőbe. A gyerekek lelkesek voltak, az osztályfőnök pedig egy érdekes könyv segítségével mesélni kezdett az erdő lakóiról. Séta közben megérkeztek a forráshoz. A víz kiolvadt, és ahogy folyni kezdett, kimosta az előző évi túrázók egy csoportja által ott hagyott szemetet. A hó már nem takarta be a forrás melletti út mentén hagyott szemetet sem. Szomorú volt a látvány, eldobált vizes flakonok, üdítő palackok, szendvicses zacskók voltak mindenütt.

Sári és Soma nagyon szomorúak lettek. Nekik azt tanította az osztályfőnök, hogy mindig legyen náluk egy zacskó, amiben visszaviszik az üres flakonokat, szalvétákat és egyéb hulladékot, ami a kirándulás során keletkezik. Gondolkodtak, mit is lehetne tenni. Jól tudták, ha a forrás környéke szemetes, a

szemetet a víz elviszi messze és az állatok sem tudnak rendesen inni.

A két gyermek gondolkodni kezdett: valamit tenni kellene, ez így nem lehet tovább. Nem lehet veszélyeztetni az erdőt, az erdő lakóit. Kitalálták, hogy szemétgyűjtő akciót szerveznek, ha az osztályfőnökük is segíti őket. Az osztályfőnök nagyon örült, hogy ilyen felelősségteljes tanítványai vannak. El is kezdtek azon gondolkodni az osztálytársakkal, hogyan lehetne megvalósítani a nagy tervet, és főleg hogyan lehetne megakadályozni a szemetelést.

A következő hét szombatjára hirdették meg az erdőtisztítást. Eljöttek a gyerekek szülei is, hoztak elegendő szemeteszákos, kesztyűt. Az osztályfőnök megszervezte az erdészekkel a szemet elszállítását. A gyerekek és szülei délutánig tisztították az erdőt, majd együtt uzsonnáztak. Nagyon büszkék voltak a munkájukra és nagyon el is fáradtak a szinte egész napos hőstett végrehajtásában.

A kicsi forrás hálásan gondolt a szemétszedőkre. Most már boldogan folydogált, hiszen tudta, ha lesz ismét felelőtlen erdőjáró, Sárira, Somára és a barátaikra mindig számíthat ő is, ahogy az erdő növényei és állatai is.

Balla Ágnes

Az erdei manók virágai

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy szép, tisztavízű tó, és annak partján egy madárcsicsergős erdő. Abban az erdőben sok állat és növény élt együtt békességben, barátságban. Az erdőn keresztül vezetett egy tanösvény, ami azért épült, hogy az emberek megismerjék az ott élő fák nevét és kinézetét. Ott volt Bükk bácsi, Gyertyán kisasszony, Nyír néni, a kis Mogyorók, és persze Tölgy apó, aki több mint ötszáz éves volt.

Tölgy apó gyökerei között élt Pitypang és Zuzmó, a két erdei manócska, akik csodás, színes virágokat ültettek a fa köré. Volt ott kankalin, ibolya, madársóska, medvehagyma, hóvirág, odvas keltike, bókoló fogasír. A virágok varázslatos illatukkal magukhoz vonzották Zümit, a méhecskét, aki cserébe mézzel ajándékozta meg a manócskákat. Pitypang és Zuzmó a mézen kívül szorgosan gyűjtögetett eleségüket ették egész télen, mogyorót, bükköt, szedret, makkocskát, galagonyát. Szívesen kínálták vele a közeli fa ágai között fészkelő Ninit, a fekete gólyát.

Történt egyszer, hogy a manócskák vízért indultak az erdő melletti kristálytisza tóhoz. Amikor dióhéjaikat megmerítették, jókedvűen, énekelve indultak vissza kis lakásukba. Egyszer csak az elől haladó

Pitypang megtorpant, mert szomorúan vette észre, hogy leszakított, hervadt virágok hevernek az erdő szélén. Ekkor döbbentek rá, hogy nem dalolnak a madarak önfeledten az erdőben. Amint beljebb haladtak a letaposott növények mentén, kis kupacba rakott ágakat vettek észre, körülöttük színes papírdarabokkal.

Sietve rohantak haza, miközben elhaladtak Nini fészke mellett, ami üresen állt. Tölgyfájuk körül a növényeknek csak a leveleit találták már, a színes, illatos virágok eltűntek. Zuzmó sírva fakadt.

– Ó a drága virágok, amikben annyi örömünk volt! – zokogta. – Most mi lesz Zümivel? Nem hoz nekünk mézet már idén!”

– Igen, így van – tette hozzá Pitypang szomorúan.

Szimat, a szarvasgomba mesélte el a történeteket a két kis manónak:

– Az erdőben kirándulók jártak, akik letértek a kijelölt ösvényről. Hangoskodtak, kiáltoztak, amitől megijedtek a madárkák és elbújtak, nem mertek előjönni és énekelni. Nini annyira megijedt a látogatóktól, hogy elköltözött, de talán jövőre újra eljön. A kirándulók eltaposták a növényeket, gombákat, nem néztek a lábuk elé, én is csak azért menekültem meg, mert a föld alá bújtam és onnan kukucskáltam ki. Amikor a csoport meglátta a szép virágokat, haza akarták azokat

vinni, ezért leszakították őket, azonban azok elhervadtak, és mindet elhajították. Tüzet is akartak rakni, de nem sikerült nekik, mert túlságosan nedvesek voltak az ágak.

Pitypang és Zuzmó elképedt a hallottakon, hogy a figyelmeztető tábla ellenére a kirándulócsoport letért a kijelölt ösvényről és meggondolatlanságukban ennyi kárt okoztak az erdőben.

– Még szerencse – mondták –, hogy nem sikerült nekik tüzet gyújtani! Felgyulladhatott volna az egész erdő...

A kis manók hazaértek, megvizsgáztak, új virágokat ültettek és nagyon bíztak abban, hogy a következő kirándulók nem bántják az erdő lakóit és talán Zümi és Nini is visszatér közéjük.

Ugye, kedves Gyerekek, segítetek nekik abban, hogy békében élhessenek?

Amikor az erdőben jártok, a kijelölt ösvényt kövessétek, ne térjete le róla, csendesen beszéljete, és ne tépjete le a nektek tetsző ágakat, virágokat, hogy mások is gyönyörködhessenek benne! Az erdő nem szemetes, nem jó eldobni ott semmit, hiszen az nem oda való. Tüzet pedig csak ott szabad gyújtani, ahol arra kijelölt hely van és csak akkor, ha nincs olyan nagy szárazság, amikor az bajt okozhat. Arra pedig nagyon kell ügyelni, hogy a tűz eloltása után – mert mindig el kell oltani! – egy kis parázsmorzsa se

maradjon, mert abból nagy tűz kerekedhet. Szeressétek az erdő közösségét, tiszteljétek annak lakóit, hiszen ott mi csak vendégek vagyunk és akkor majd ők szívesen fogadnak és megörvendeztetnek bennünket csodáikkal!

Bacsik Zsuzsi

A Karéjos és a Kalapos

Egy napsütötte tavaszi reggelen csintalan kis szellő suhant át az erdő tarka aljnövényzetén, megtáncoltatva a harmat milliárdnyi apró kis cseppjét. Mintha az éjjeli égbolt sok kis csillaga elfelejtett volna aludni térni, úgy ragyogtak ezek a cseppek, szétszórva a nap rájuk vetülő sugarát.

Egy apró, fehér gomba épp ezen a reggelen kelt életre, kidugta gömbölyű kis fejét a puha talajból és először nyitotta picinyke szemeit a tágas nagyvilágra. Jéghideg harmatcsepp koppant szikrázóan fehér kalapján. A kis gomba dideregve rázta le magáról a hűvös vizet, majd szemrehányóan nyújtogatta vékony tönkjét, szép kalapját, hogy szemügyre vegye, ki lehetett, aki lecsepegtette.

Pontosan fölötte magasodott egy hatalmas, vénségesen vén tölgyfa. Erezett arcát meleg mosoly ragyogta be, mikor tekintete összetalálkozott a kis gombáival.

– Szervusz, kicsinyem! – dörögte mély hangján a természetes fauraság. – Üdvözöllek ezen a szép világon!

– Jó reggelt, uram! – köszönt illedelmesen, de reszkető hangon a kis gomba. – Mégis, hol vagyok?

– Ó, kis csöppség, a legjobb helyet választottad arra, hogy kibújj a földből –

recsegte az öreg tölgy. – Egy hatalmas erdő mélyén, annak is a legszebb rétvének szélén születél pár pillanattal ezelőtt. Hogy hívnak?

A kis gomba törte a fejét, hümmögött egy sort, de nem lelte magában a választ.

– Honnan tudhatnám, uram? – fordult tanácstalanul a bölcs fához.

– Egyszerű. A nevünk velünk születik, bennünk lakozik, és mikor kibújunk a földből, a szél máris néven szólít. Emlékezz vissza, mit súgott neked az a fuvallat, amely elrepült fölötted, mikor kidugtad fejed a föld alól!

A kis gomba ismét erősen gondolkodott. Nehezen idézte vissza születése pillanatát, hiszen olyan sok érdekes inger érte egyszerre. Élesek voltak a fények, hűvös a levegő, bársonyos a fű érintése, no meg jéghideg a harmatcsepp, ami a fején koppant. De igen, mintha valamit súgott volna a szél... Megvan!

– Cseppke, a csiperke. Igen-igen, ez volnék én. Cseppke, a csiperke – mondta a kis gomba, és talán ugrándozott is volna örömeiben, ha nincs a földhöz növe.

– Remek, Cseppke! – dicsérte az öreg tölgy. – Én életem hajnalán a Tölgyfi nevet kaptam, de a korom miatt már mindenki csak Tölgyapónak nevez. Most, hogy ilyen szépen bemutatkoztunk, mondd el, milyennek találod ezt a csodaszép világot!

– Lenyűgöző. Annyi a szín, a forma, az illat, minden annyira különböző, mégis összeillő. Hogy őszinte legyek, félek is egy kicsit – válaszolta Cseppke.

– Ugyan-ugyan, mégis mitől félsz? – mosolygott bátorítóan Tölgyapó.

– Nem tudom pontosan megmondani. Valahogy érzem, hogy tennem kéne valamit, mégsem tudom, mi a dolgom! Miért nőttem én ide? Mit kellene csinálnom?

– Ó, értem már! Nem olyan nehéz kérdés ez. Mindannyian egy nagy körforgás részei vagyunk. Nézz csak körül! Minden élőlény önmagáért, ugyanakkor egymásért is él. Nem kell semmi különösebbet cselekednünk, senki nem vár el tőlünk nagy tetteket. Mindössze légy, aki vagy, egy kis gomba. Tedd, amit a gombák szoktak! Nőj, növekedj, a föld alatt nyújtsd szét a gombafonalaidat! Ha nagyra nőttél, szórd szét a spóráidat, hogy gondoskodj a következő nemzedékről is! Elj úgy, hogy jól érezd magad, de életeddel ne akadályozd a többieket! Mindenki céllal születik a világra és mindannyian okkal is múltunk el.

– Elmúlunk? – kérdezte csodálkozva Cseppke.

– Igen, elmúlunk – bólogatott Tölgyapó hatalmas levélkoronájával. – Az elmúlás is része az életnek, az élet nagy körforgásának. Megszületünk, fejlődünk,

táplálkozunk, táplálékul szolgálunk, és ha eljön az ideje, elmúlunk. Ez így természetes és gyönyörű. Nézd azt a fűszálat. Ő is épp ma, veled egy időben bújt elő a földből. Növekszik egy kicsit, aztán talán táplálékul szolgál egy őznek. Az őz pedig talán egy farkasnak. De az is előfordulhat, hogy azt a fűszálat egy pele gyűjti majd fészekként az odújába. Az a pele talán egy madár túlélését segíti elő. Annak a madárnak a tojását esetleg egy mókus fogja lakomául fogyasztani. Lehet, hogy a mókust egy róka viszi haza a kicsinyei számára.

Én is táplálékul szolgálok. A leveleimet tavasszal szőrös kis hernyók ropogtatják. A virágaimból méhek lakmároznak. Ősszel a leveleim avart képezve takarják a földet, segítve ezzel a rovaroknak. A makkjaimat mókusok és szajkók gyűjtik be téli eleség gyanánt. És majd ha eljön az én időm, elkorhadok, a törzsemet pedig talán a te gyermekeid bontják le, hogy testemből tovább tápláljam az erdőt és lakóit.

De nem csak mi vagyunk részesei a körforgásnak. A szél, a napsütés, a víz, a föld, mind-mind részt vesznek a folyamatban. A szél megkönnyíti a magjaink szétszórását, a nap melegít és segít a növekedésben, párologtatja a talajból a vizet, amely esőként hullik vissza ránk, hogy megöntözzön minket. A föld szolgálhat táptalajul és az elmúláskor takaróul. A víz erőt ad, ugyanakkor részt vesz

az avar elrohasztásában is. Még azok is, amiknek sokan nem tulajdonítanak életet, részt vesznek a körforgásban. Például a kövek. A kövek szilárd alapot nyújtanak, a patakokban, folyókban sodródva morzsolódnak, a talajba ágyazódva lazítják azt.

– De mi közöm nekem mindehhez? – kérdezte Cseppke.

– Te is részese vagy a körforgásnak, mint mindenki. Születésseddel és növekedésseddel tápanyagot szívsz el a földtől. Ugyanakkor sok mindent le tudsz bontani, ezáltal tápanyagot juttatsz vissza. Te is növekedsz és segíted a többiek növekedését is. Adsz is, kapsz is. Ez így van rendjén.

– De mi van akkor, ha valaki nem illeszkedik a körforgásba? – vágott közbe Cseppke.

– Hogy érted ezt? – kérdezte meglepődve Tölgyapó.

– Mi történik akkor, ha valaki nem ad, csak elvesz? – válaszolt a kis gomba.

– Akkor bizony megbomlik a körforgás egyenletessége. Elvész az egyensúly, nem jut mindenkinek elegendő táplálék, túl sokan múlnak el, ami további bajokhoz vezethet. De ne aggódj, kis Cseppke! Mi, az erdő lakói ilyesmit nem követünk el.

– Tudod, Tölgyapó, nagyon örülök, hogy melléd születtem – mosolygott fel a kis gomba a hatalmas faóriásra.

– Miért? – kérdezte Tölgyapó.

– Mert nagyon sokat tanulhatok tőled, amíg együtt haladunk a körforgásban.

– Én is örülök, hogy mellém születted, kis Cseppke! – kuncogott Tölgyapó.

– Miért? – kérdezte meglepetten a kis gomba.

– Mert még egy ilyen sokat tapasztalt, kéréses vénség, mint én, sem mondhatja el soha, hogy mindent tud a világról. A kérdéseidre pedig együtt keressük majd a válaszokat, sodródva a körforgással.

Kiss Melinda

Utószó

Szívből bízunk abban, hogy ezekkel a különleges mesékkal sikerült közelebb hoznunk Kicsinyeinket a Természethez. Célunk az volt, hogy minden helyzetben akadjon egy-egy olyan mese, amellyel az adott élőlények bemutatathatóvá válnak, ám az erdei élővilág komplexitásából már most sejtjük, hogy sokan kimaradtak. Éppen ezért máris elkezdünk dolgozni egy újabb köteten, ami még teljesebbé teszi majd az Erdők Meséit. Amíg ez elkészül, természetesen további csodás pillanatokot kívánunk Kicsiknek és Nagyoknak a kézben tartott könyv forgatásához!

Erdőmentők Alapítvány

A kötetben szereplő élőlények tudományos nevei

Vulpes vulpes	Sesiidae spp
Viola odorata	Serpentes
Vicia spp	Sciurus vulgaris
Vespula vulgaris	Saturnia pyri
Ursus arctos	Salvia pratensis
Turdus philomelos	Rubus idaeus
Turdus merula	Rosa canina aggr
Taraxacum officinale	Quercus spp
Talpa europaea	Quercus cerris
Sus scrofa domestica	Pulmonaria officinalis
Sus scrofa	Prunus avium
Strix aluco	Primula veris
Strigiformes	Pinus sylvestris
Sitta europaea	Picea abies
Silurus glanis	Parus major

Papaver rhoeas	Lutra lutra
Oxalis acetosella	Luscinia megarhynchos
Oryctolagus cuniculus	Lucanus cervus
Oriolus oriolus	Limax maximus
Myodes glareolus	Lichenophyta
Mustela nivalis	Lepus europaeus
Muscicapa striata	Lathyrus odoratus
Muscardinus avellanarius	Lampyris noctiluca Lamium spp
Microtus arvalis	Isopyrum thalictroides
Melolontha melolontha	Haliaeetus albicilla
Meles meles	Gliridae
Matricaria chamomilla	Gastropoda spp
Martes foina	Garrulus glandarius
Macroglossum stellatarum	Galanthus spp

Fringilla montifringilla	Crustacea
Fringilla coelebs	Crataegus monogyna
Fraxinus spp	Corylus avellana
Formicidae	Corydalis cava
Fomes fomentarius	Ciconia nigra
Felis silvestris	Cichorium intybus
Felis catus	Chiroptera
Fagus sylvatica	Chelidonium majus
Euphorbia spp	Cervus elaphus
Erithacus rubecula	Cerambyx cerdo
Erinaceus europaeus	Carpinus betulus
Emys orbicularis	Carduelis carduelis
Dendrocopos major	Cardamine enneaphyllos
Cyprinus carpio	Capreolus capreolus
Cyanistes caeruleus	Cantharellus cibarius
Culicidae spp	Canis lupus

<i>Calendula officinalis</i>	<i>Anura spp</i>
<i>Boletus edulis</i>	<i>Amanita phalloides</i>
<i>Betula pendula</i>	<i>Amanita muscaria</i>
<i>Argyroneta aquatica</i>	<i>Allium ursinum</i>
<i>Araneus diadematus</i>	<i>Agaricus silvaticus</i>
<i>Apodemus sylvaticus</i>	<i>Aegithalos caudatus</i>
<i>Apis mellifera</i>	<i>Acari</i>

Amire a mesék a Természetfotóst
ihlették

Az erdőmentők

Hogyan lett az erdőnek kórusa?

Bagoly Bori

Egy fakopáncs naplója

Vendégsereg az erdőn

A Farkaskirály

Csíkos és Pöttyös

Miért nem lehet a vadmacska házigicca?

A rókák

Vili bajba kerül

Sün Remény

Nyuszikaland

Az erdei otthon

Malacod van, kicsi Ede!

Püsi álma

Az erdei királyfiak

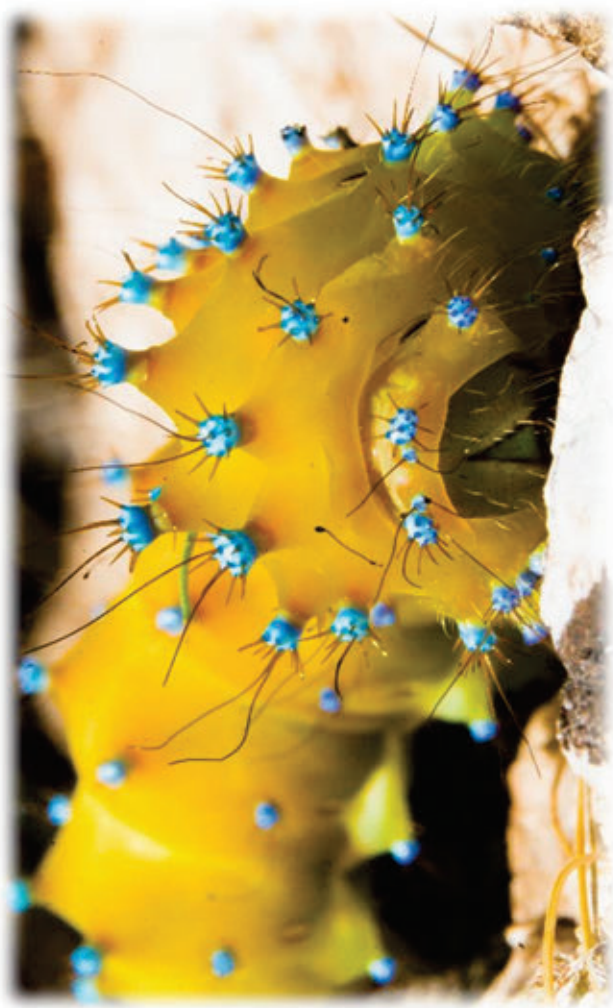
Bréku és Pontyi kalandjai

Álommesze

Cukorborsó

Jelenés

Az erdő aprócska őrei

A róka és a csiga

Tölgyanyó

Gombakaland

A kíváncsi riügy

Mese a Forrásról

Az erdei manók virágai

A Karéjos és a Kalapos

